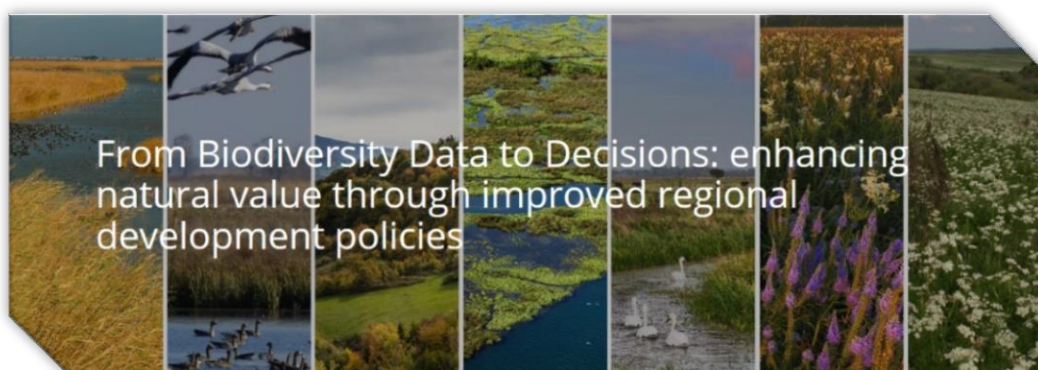

Pla d'acció a Catalunya

Març 2019

Generalitat de Catalunya
Departament de Territori i Sostenibilitat
**Direcció General de Polítiques Ambientals
i Medi Natural**

PROJECTE INTERREG-EUROPE BID-REX

From Biodiversity Data to Decisions: enhancing natural value
through improved regional development policies

PLA D'ACCIÓ A CATALUNYA

MARÇ 2019

Coordinació

Pau Sainz de la Maza, Departament de Territori i Sostenibilitat
Gerard Bota, Consorci Centre de Ciència i Tecnologia Forestal de Catalunya (CTFC)
Xavi Basora, Espai TReS · Territori i Responsabilitat Social

Redacció

Xavi Basora, Espai TReS · Territori i Responsabilitat Social
Marta Pujol, consultora en biodiversitat
Jordi Parpal, consultor en biodiversitat
Pau Sainz de la Maza, Departament de Territori i Sostenibilitat
Leo Bejarano, Departament de Territori i Sostenibilitat
Pilar Casanovas, Departament de Territori i Sostenibilitat
Gerard Bota, Consorci Centre de Ciència i Tecnologia Forestal de Catalunya (CTFC)
Núria Pou, Consorci Centre de Ciència i Tecnologia Forestal de Catalunya (CTFC)
Lluís Brotons, CTFC · Consorci Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals
(CREAF) · Consell Superior d'Investigacions Científiques (CSIC)

Fotografies

Xavi Basora

Agraïments

Als membres del grup d'actors locals (LSG –acrònim de l'anglès Local Stakeholder Group),
per les seves valuoses aportacions durant les 8 sessions de treball efectuades en el marc
del projecte BID-REX.

ÍNDEX DE CONTINGUTS

Resum executiu	4
1. BID-REX a Catalunya: objectius i metodologia.....	13
1.1. Socis del projecte.....	13
1.2. Objectius i fases del projecte	14
1.3. Els <i>workshops</i> interregionals	15
1.4. El grup d'actors locals (LSG) i els dos subgrups temàtics.....	16
1.5. Informes previs	17
2. Estat actual: necessitats i dificultats	19
2.1. Estratègies marc per a la conservació de la biodiversitat.....	19
2.2. La informació sobre biodiversitat	24
2.3. L'ús dels fons europeus per a projectes relacionats amb biodiversitat.....	32
3. Proposta d'Observatori del Patrimoni Natural.....	43
3.1. Missió, objectius, funcions i destinataris de l'Observatori.....	44
3.2. Estructura i governança del nou ens	51
3.3. La figura jurídica idònia.....	55
3.4. Finançament de l'Observatori	56
4. Propostes de millora de l'ús dels fons FEDER	61
4.1. Visibilitat i difusió dels fons en clau de biodiversitat	61
4.2. Organització i funcionament de la planificació i la gestió del fons	62
4.3. Encaix dels projectes sobre biodiversitat en els objectius del FEDER	65
4.4. Criteris per seleccionar i prioritzar els projectes a finançar	71
4.5. Avaluació del PO del FEDER i dels projectes finançats	73
5. Pla d'acció 2019-2021.....	77
5.1. Resum i calendari de les accions	78
5.2. Accions orientades a millorar la generació i l'ús d'informació sobre biodiversitat	79
5.3. Accions orientades a millorar l'ús del fons FEDER per a projectes de biodiversitat.....	88
6. Seguiment del Pla d'acció: indicadors d'impacte	95
Annex 1. Membres del grup d'actors locals (LSG)	97
Annex 2. Conclusions dels workshops	99
Annex 3. Estratègia RIS3CAT: informació addicional.....	102

RESUM EXECUTIU

El projecte Interreg Europe BID-REX “*From Biodiversity Data to Decisions: enhancing natural value through improved regional development policies*” (d’ara en endavant **projecte BID-REX**) té per objectiu millorar l’ús de la informació de la biodiversitat i augmentar l’impacte de les polítiques de desenvolupament regional per a la conservació del patrimoni natural europeu a través de proporcionar informació de biodiversitat apropiada als processos de presa de decisió.

1. El projecte i la metodologia de treball associada

El projecte BID-REX compta amb 9 socis de 7 regions de la Unió Europea (UE). El Centre de Ciència i Tecnologia Forestal de Catalunya (CTFC) és el soci principal del projecte. A Catalunya, el projecte està liderat per la Generalitat de Catalunya, a través del Departament de Territori i Sostenibilitat (DTES).

La base de treball dels projectes Interreg Europe és l’intercanvi d’experiències i bones pràctiques entre regions. A partir d’aquest intercanvi, les regions més avançades en algun àmbit concret (depenent del projecte) presenten casos d’èxit a les altres regions. Aquestes casos d’èxit o bones pràctiques haurien de permetre inspirar les altres regions per tal de millorar les seves polítiques públiques

El projecte BID-REX té per objectiu que la informació sobre el patrimoni natural millori les polítiques públiques i, per tant, també l’estat de conservació del nostre capital natural i el benestar i la vida de les persones. Els objectius concrets del projecte a Catalunya són:

1. **Prioritzar i gestionar adequadament els fons FEDER perquè afavoreixin les polítiques de conservació de la natura a Catalunya.**
2. **Dissenyar el futur Observatori del Patrimoni Natural** que s’ha de basar en: les necessitats i mandats legals que té la Direcció General de Polítiques Ambientals i Medi Natural en matèria de biodiversitat i geodiversitat, les conclusions extretes de les diferents reunions amb els actors locals rellevants i, finalment les lliçons apreses d’altres regions europees gràcies a l’intercanvi d’experiències i debats produïts al llarg del projecte.

La durada del projecte és de 5 anys i està dividit en dues fases:

- La **1a fase (Abril 2016 – Març 2019)** ha inclòs el procés d’aprenentatge i l’intercanvi d’experiències entre els socis, amb la realització de tallers temàtics a diverses regions, així com la redacció dels Plans d’Acció regionals (PA) i les guies tècniques. Aquest document, precisament, es correspon amb el Pla d’acció realitzat per a Catalunya.
- La **2a fase (Abril 2019 – Març 2021)** es centra en el seguiment de la implementació dels respectius plans d’acció.

Tota la informació del projecte es pot consultar a les pàgines web següents:

- Pàgina web global del projecte: www.interregeurope.eu/bid-rex
- Pàgina del projecte a Catalunya: http://mediambient.gencat.cat/ca/05_ambits_dactuacio/patrimoni_natural/sistemes_dinformacio/interreg-europe-bid-rex

En el marc del projecte BID-REX l'intercanvi d'experiències s'ha dut a terme mitjançant **tallers (workshops) interregionals** que han tingut lloc durant la 1a fase del projecte en les diferents regions involucrades. Des de febrer de 2017 fins gener de 2019 han tingut lloc cinc workshop, cadascun amb un eix temàtic a partir del qual es presentaven casos pràctics de les diferents regions i es generaven debats en petits grups per tal d'identificar millores o aspectes clau a tenir en compte. Posteriorment, els resultats dels *workshops* es compilaven en document tècnics i resums amb les lliçons clau més rellevants.

Tal com estableixen tots els projectes Interreg Europe, els socis també han de treballar a escala regional els aprenentatges que s'adquireixen en els intercanvis interregionals (*workshops*) amb els altres socis del projecte. Amb aquesta finalitat el setembre de 2016 es va crear a Catalunya el **Grup d'actors locals** (en endavant **LSG** –acrònim de l'anglès *Local Stakeholder Group*–), constituït bàsicament per tres perfils:

- gestors del patrimoni natural
- generadors i usuaris d'informació de biodiversitat
- gestors i beneficiaris de fons europeus.

Amb l'objectiu de treballar més detalladament els dos objectius principals del projecte a Catalunya, el març de 2017 es van crear **dos subgrups de treball** d'entre els membres del Grup d'actors locals: el subgrup de l'observatori del patrimoni natural i el subgrup dels fons europeus.

La metodologia de treball dels dos subgrups i el propi LSG va girar a l'entorn de sessions de treball, amb objectius clars i concrets, i dirigides a obtenir els resultats esperats. Fins a finals de 2018, el LSG (ja sigui en conjunt o bé per subgrups) s'ha reunit en 8 sessions.

Més enllà de les sessions del LSG i dels *workshops* interregionals (i dels documents de resultats derivats), durant la fase d'aprenentatge del projecte BID-REX s'han elaborat diversos informes que també han aportat informació per a l'elaboració d'aquest Pla d'acció.

2. Estat actual: necessitats i dificultats

Aquest Pla d'acció, partint dels informes i documents que s'han anat generant durant la fase d'aprenentatge del projecte (amb aportacions dels diversos tipus d'agents implicats), intenta sintetitzar quina és la situació actual a Catalunya pel que fa a: 1) l'estat i ús de la informació sobre biodiversitat a Catalunya, i 2) l'ús dels fons europeus (en especial el FEDER) per a finançar projectes de conservació de la biodiversitat.

Com a pas previ a l'anàlisi de la situació actual, el Pla descriu breument les estratègies marc per a la conservació i ús sostenible de la biodiversitat (a diverses escales), amb un especial incís en els instruments marc que existeixen a Catalunya. En l'àmbit català destaca especialment l'**Estratègia del patrimoni natural i la biodiversitat de Catalunya 2030 (EPNCAT2030)**, aprovada pel Govern de la Generalitat el 17 juliol de 2018. L'EPNCAT2030 és el document marc per orientar l'acció del Govern de la Generalitat en matèria de conservació de la natura fins l'any 2030 i també el principal instrument de referència del Pla d'acció.

La informació sobre biodiversitat

Disposar d'informació sobre la biodiversitat és fonamental per a la presa de decisions en la planificació i la gestió del patrimoni natural. El coneixement actual de la biodiversitat de Catalunya es pot considerar molt ampli. Aquest coneixement s'obté en àmbits diferents i no està centralitzat.

Les principals necessitats i dificultats associades a l'ús de la informació sobre biodiversitat que s'han detectat durant el procés d'aprenentatge del projecte són:

- Manca d'informació per a diversos àmbits de la biodiversitat
- La informació disponible es troba molt dispersa i poc integrada
- Dificultats per mantenir i actualitzar les plataformes existents
- Manca d'accessibilitat de la informació (pel format o per desconeixement)
- Informació generada no sempre adaptada a les necessitats
- És necessari validar dades i avaluar els programes de seguiment de la biodiversitat
- Poca coordinació i transferència de coneixement entre els productors d'informació i les administracions
- Dèficit en els fluxos d'informació entre serveis i administracions
- Necessitat d'internacionalitzar els projectes catalans
- Manca de recursos per mobilitzar informació i assolir part dels objectius establerts

L'ús dels fons europeus per a projectes relacionats amb biodiversitat

Els Fons Europeus Estructurals i d'Inversió (FEIE) són un conjunt de cinc fons que tenen per finalitat afavorir un major grau de cohesió econòmica i social a l'espai comunitari, mitjançant el cofinançament de polítiques públiques dels estats membres. Aquests cinc fons, que es gestionen des dels estats membres en base als programes desenvolupats pels mateixos estats i aprovats per la Comissió Europea, són els següents:

- Fons europeu de desenvolupament regional (FEDER)
- Fons social europeu (FSE)
- Fons europeu agrícola de desenvolupament rural (FEADER)
- Fons Europeu Marítim i de la pesca (FEMP)
- Fons de cohesió

D'aquests cinc fons, el projecte BID-REX se centra especialment en el FEDER. Si bé aquest fons es gestiona majoritàriament a escala nacional pels estats membres, hi ha 4 països que, a part del seu programa nacional, presenten programes operatius (PO) a nivell regional. Un d'ells és l'Estat espanyol, on cada comunitat autònoma presenta un PO regional.

En el marc del procés d'aprenentatge del projecte BID-REX es va elaborar un informe específic que va analitzar els projectes FEDER a Catalunya realitzats durant el període 2007-2013. Així mateix, a partir de diverses fonts, també s'ha fet una valoració aproximada de l'ús dels fons per a la conservació de la biodiversitat durant el període vigent (2014-2020).

Les principals necessitats, dificultats i problemàtiques que presenta l'ús del fons FEDER per a finançar projectes de conservació de la biodiversitat i que s'han detectat durant el procés d'aprenentatge del projecte són:

- Desconeixement del funcionament i potencial per a la conservació
- Prejudicis vers la complexitat administrativa
- Manca personal tècnic a l'Administració per preparar i gestionar els projectes
- Poca col·laboració entre els gestors dels FEDER, els usuaris i altres agents implicats (administracions i entitats)
- Ens locals sense assessorament per presentar propostes
- El finançament a posteriori, un inconvenient
- El retorn del finançament al departament per part de la Generalitat, no sempre està garantit

- Es prioritzen projectes amb pressupostos grans, una restricció per a potencials beneficiaris
- Dificil encaix de la conservació del patrimoni natural amb els objectius del fons
- Percepció de manca d'estratègies marc en conservació de la biodiversitat
- Prioritats de conservació poc definides i manca d'eines comporten una dificultat als gestors de projectes
- Indicadors poc adequats per avaluar l'impacte dels projectes de conservació

3. Proposta d'Observatori de Patrimoni Natural

El principal instrument que proposa aquest Pla d'acció per afrontar les necessitats i dificultats associades a l'ús de la informació sobre biodiversitat és la creació d'un nou ens que es podria anomenar "Observatori del Patrimoni Natural de Catalunya" (OPNC d'ara en endavant) i que funcionaria com l'**ens de referència sobre patrimoni natural i biodiversitat, que recull informació detallada, útil per a la presa de decisions i a l'abast de la comunitat científica i docent, de tots els sectors interessats i de la ciutadania.**

De fet, l'EPNCAT2030 preveu una línia d'actuació prioritària (la núm. 7) dirigida a "constituir un observatori del patrimoni natural orientat a la informació i el coneixement".

Les propostes que es fan en el Pla d'acció sobre aquest nou ens procedeixen del que estableix l'EPNCAT2030, de les aportacions fetes pels membres del LSG, de les lliçons apreses durant el *workshops* interregionals i de les bones pràctiques europees presentades.

D'acord amb l'EPNCAT2030, i amb les aportacions plantejades durant les sessions del LSG, els **objectius de l'OPNC** serien:

- Identificar, recopilar, organitzar, processar i integrar la informació existent sobre patrimoni natural procedent de fonts diverses
- Impulsar iniciatives de millora del coneixement fruit d'una detecció de les mancances existents en la informació sobre patrimoni natural
- Avaluar periòdicament l'estat del patrimoni natural i el grau de compliment de determinats instruments i plans estratègics de conservació de la natura
- Transferir la informació recopilada cap als agents que gestionen el medi natural i els que prenen decisions, i donar resposta a demandes específiques d'informació prèvies a la presa de decisions
- Fer accessible i difondre la informació als diversos sectors de la societat, contribuint a augmentar la valoració social del patrimoni natural

L'acció del futur Observatori, la informació que centralitzi i els productes que generi s'adrecen a un ventall ampli d'agents públics i privats. A grans trets, l'acció d'aquest nou organisme pot beneficiar o ajudar quatre tipologies d'agents:

- Agents amb competències per a la presa de decisions sobre el patrimoni natural: hi hauria un ampli ventall d'agents públics
- Agents que gestionen el patrimoni natural
- Agents que generen informació sobre patrimoni natural
- Ciutadania en general

Pel que fa a la **governança** de l'OPNC, les administracions públiques hauran d'assumir-ne el lideratge, si bé no serà un observatori exclusiu de l'Administració. L'OPNC haurà de ser un ens jurídicament independent, si bé això no implica no poder compartir personal i recursos d'altres institucions, amb la voluntat d'aprofitar infraestructura ja existent.

Es planteja una estructura de l'OPNC amb **un òrgan rector i dos òrgans assessors**:

- un Consell rector que prengui decisions (determinarà *què es vol?* i *cap a on cal anar?*)
- un Consell científic que assessori (determinarà *com s'ha de fer?*)
- un Comitè avaluador (o "de suport extern") totalment independent que garanteixi coherència i proporcioni directrius (quan sigui necessari) per tal d'assolir els objectius plantejats.

A més a més, l'OPNC tindrà com a **òrgan executor** una oficina tècnica. Aquesta oficina hauria d'esdevenir el component central de l'OPNC, en tant que nucli impulsor i dinamitzador dels recursos humans, materials i econòmics que aportessin les entitats membres del nou ens.

Val a dir que l'Observatori no parteix de zero. Actualment hi ha diverses institucions treballant amb els mateixos objectius però de manera parcial o inconnexa, existeixen iniciatives de coordinació (Generalitat de Catalunya – Diputació de Barcelona, Generalitat de Catalunya – Institut Català d'Ornitologia, etc.) i hi ha molta informació relativa al patrimoni natural. Cal doncs, posar el focus en la coordinació dels recursos i equips existents.

Si bé sembla que la fórmula del consorci és la que millor encaixaria amb els objectius, característiques i estructura publico-privada que s'han definit per a l'OPNC, resulta convenient no apostar d'entrada per una única figura. Una possible alternativa seria la figura de la fundació, que també pot presentar característiques similars a la dels consorcis. Per disposar de més informació a l'hora de prendre la decisió de la **figura jurídica del nou OPNC**, en el marc del projecte BID-REX s'ha encarregat un informe específic a un equip de juristes per tal que analitzin els pros i contres de les diverses alternatives i proposin quina seria la figura més idònia.

4. Propostes de millora de l'ús dels fons FEDER

Les propostes de millora que es plantegen (i que es concreten més endavant en forma d'accions específiques) s'organitzen en cinc àmbits d'acció:

- Visibilitat i difusió dels fons en clau de biodiversitat
- Organització i funcionament de la planificació i la gestió del fons
- Encaix dels projectes sobre biodiversitat en els objectius del FEDER
- Criteris per seleccionar i prioritzar els projectes a finançar
- Avaluació del PO del FEDER i dels projectes finançats

Moltes de les idees i propostes poden ser traslladades a d'altres fons europeus (no només el FEDER), que també poden ser usats per a finançar projectes vinculats al patrimoni natural i a l'ús sostenible dels recursos naturals.

Per **donar a conèixer millor aquest fons** als seus potencials usuaris en l'àmbit de la biodiversitat i el patrimoni natural, tant de les administracions públiques com d'entitats privades o de l'acadèmia, es proposen tres grans tipus de mesures:

- Crear i difondre material informatiu específic sobre FEDER i biodiversitat

- Visibilitzar i fer accessibles els recursos existents per preparar nous projectes
- Enfortir el coneixement pràctic sobre l'ús del FEDER per a la conservació de la biodiversitat (mitjançant espais presencials d'informació, consulta i intercanvi d'experiències)

Les principals propostes en clau d'**organització i funcionament** de la planificació i la gestió del FEDER són:

- Millorar la coordinació i organització entre els diferents departaments i unitats de la Generalitat de Catalunya que planifiquen i gestionen el fons.
- Augmentar la implicació del DTES (Departament de Territori i Sostenibilitat) en la definició i l'ús del fons FEDER, atès que és el departament amb més competències i coneixement en la conservació del medi natural.
- Establir un sistema d'assessorament i seguiment de propostes i projectes
- Establir un sistema de seguiment de l'ús dels fons per a projectes de biodiversitat

En la fase de definició del proper Programa Operatiu, i per tal de **millorar l'encaix dels projectes sobre biodiversitat en els objectius del FEDER**, s'haurà de treballar per:

- Incorporar els objectius de conservació de la biodiversitat en moltes de les activitats socioeconòmiques que puguin ser finançades amb els fons FEDER.
- Ampliar el rang d'actuacions finançables vinculades a la conservació de la biodiversitat en eixos que no estiguin basats en el patrimoni natural (com ara l'eix 1 o 2).
- Potenciar propostes que tinguin un plantejament més transversal, i que evidencin la importància del treball conjunt entre el sector empresarial, les institucions generadors d'informació i els actors vinculats a la conservació del patrimoni natural.

Quant a les prioritats, caldrà buscar la manera per donar més pes als criteris ambientals, concretant-los el màxim possible. L'EPNCAT2030 haurà d'esdevenir el principal marc de referència dels nous projectes de biodiversitat que es vulguin finançar amb el fons. A banda de l'EPNCAT2030, també s'haurà de considerar el document Marc d'Acció Prioritari per Natura 2000, on es recullen mesures prioritàries per a tipus d'hàbitats i espècies a Catalunya, així com els instruments de gestió de les Zones d'Especial Conservació (ZEC), entre d'altres ja existents.

De cara a futures convocatòries i sobretot de cara al futur període de finançament, es proposa revisar els **criteris de selecció de projectes a finançar amb el FEDER** per tal que incorporin aspectes més específics relacionats amb la conservació de la biodiversitat, d'acord amb els objectius i línies d'actuació fixats per l'EPNCAT2030.

L'avaluació de l'impacte vers el patrimoni natural del PO del FEDER en el seu conjunt i dels projectes finançats amb aquest fons ofereix diverses possibilitats de millora ja que fins ara els indicadors utilitzats, de forma majoritària, són insuficients i no mostren de manera precisa l'abast i la repercussió dels projectes de conservació de la biodiversitat.

Segons els membres del LSG, els indicadors de seguiment es consideren molt genèrics (per exemple nombre de visites o superfície beneficiada del projecte), i de cara a futurs programes operatius caldria incloure indicadors més específics, menys orientats a valorar l'impacte econòmic. Aquests indicadors específics de biodiversitat haurien de ser complementaris als mínims marcats per la CE.

D'altra banda, es proposa que l'avaluació de l'impacte vers el patrimoni natural durant el període de programació es faci a dues escales:

- Una avaluació de detall de cada un dels projectes executats un cop finalitzada la seva execució.
- Una avaluació global de l'impacte sobre el patrimoni natural de Catalunya per l'aplicació del FEDER, a realitzar, com a mínim, dos cops al llarg del període.

5. Pla d'acció 2019-2021

El Pla d'acció concreta, en forma d'accions, les propostes apuntades als capítols 3 i 4. S'estructura en dues línies d'accions d'acord amb els dos objectius del projecte BID-REX a Catalunya:

- Accions orientades a millorar la generació i l'ús d'informació sobre biodiversitat (amb el codi INFO).
- Accions orientades a millorar l'ús dels fons FEDER per a projectes de biodiversitat (amb el codi FONS).

D'acord amb les fases del projecte BID-REX, aquest pla té una vigència d'uns dos anys aproximadament, d'**abril de 2019 a març de 2021**. No obstant, algunes accions tenen una complexitat que poden requerir més temps per tal de ser implementades en la seva totalitat. D'altra banda, gran part de les accions tenen vocació de continuïtat, i per tant seria desitjable que seguissin vigents més enllà del març de 2021. De fet, les accions orientades a millorar l'ús dels fons FEDER tindran el seu màxim sentit durant el disseny i sobretot durant l'execució del nou període de programació (2021-2027) d'aquest instrument.

Les accions orientades a millorar la generació i l'ús d'informació sobre biodiversitat són:

INFO1. Incloure la creació de l'Observatori del Patrimoni Natural de Catalunya com una línia d'acció prioritària dins l'EPNCAT2030

INFO2. Crear l'Observatori del Patrimoni Natural de Catalunya, constituir-ne l'oficina tècnica i elaborar un pla director a 5 anys vista que programi la seva activitat

INFO3. Crear un node centralitzat d'informació sobre patrimoni natural i posar-lo a l'abast de la societat

INFO4. Fixar una agenda comuna de recerca entre l'Administració i el món de la recerca de Catalunya per donar resposta als reptes de l'EPNCAT2030 i del futur observatori

INFO5. Apropar la informació existent sobre biodiversitat als seus potencials usuaris per tal que s'utilitzi en la planificació i la gestió del medi natural

Les accions orientades a millorar l'ús del fons FEDER per a projectes de biodiversitat són:

FONS1. Crear un grup de treball liderat pel DTES per incorporar nous criteris al fons FEDER que incrementin el finançament de projectes relacionats amb el patrimoni natural

FONS2. Augmentar la implicació del DTES en la definició i l'execució de projectes relacionats amb el patrimoni natural finançats pel fons FEDER

FONS3. Crear mecanismes d'assessorament a potencials usuaris dels fons europeus estructurals per plantejar i executar projectes de conservació i gestió del patrimoni natural

FONS4. Dur a terme un seguiment global de l'ús dels fons europeus per a projectes de conservació i gestió del patrimoni natural

El quadre següent mostra el conjunt d'accions proposades per als dos àmbits d'actuació i la seva programació en el període de vigència del Pla.

ACCIONS	2018		2019		2020		2021	C
	1S	2S	1S	2S	1S	2S	1S	
INFO1	■	■						
INFO2				■	■	■	■	■
INFO3			■	■	■	■	■	■
INFO4			■	■	■	■	■	■
INFO5					■	■	■	■
FONS1		■	■	■	■	■		
FONS2				■	■	■	■	■
FONS3						■	■	■
FONS4						■	■	■

Notes: 1S i 2S fan referència al semestre de l'any en qüestió.

El període de vigència del Pla d'acció finalitza el 1r semestre del 2021. No obstant, aquelles accions que requereixen de continuïtat s'indiquen a la columna titulada amb una "C".

La versió completa del Pla d'acció descriu cadascuna d'aquestes nou accions mitjançant fitxes específiques on es detalla com dur a terme l'acció (sub-accions que la despleguen), els agents responsables i altres agents implicats, els recursos necessaris, les fonts de finançament i el calendari d'execució.

1. BID-REX A CATALUNYA: OBJECTIUS I METODOLOGIA

Actualment es genera una gran quantitat d'informació sobre biodiversitat des de fonts molt diverses. Tota aquesta informació és fonamental per determinar l'estat de conservació de la biodiversitat d'un lloc determinat i també ho és per trobar solucions als problemes que el canvi global ens planteja (canvi d'usos del sòl, canvi climàtic, contaminació, arribada d'espècies invasores, etc.). Però aquesta informació molts cops es troba dispersa i en forma complexa.

Amb aquest punt de partida, el projecte Interreg Europe BID-REX "*From Biodiversity Data to Decisions: enhancing natural value through improved regional development policies*" (d'ara en endavant **projecte BID-REX**) té per objectiu millorar la utilització de la informació de la biodiversitat i augmentar l'impacte de les polítiques de desenvolupament regional per a la conservació del patrimoni natural europeu a través de proporcionar informació de biodiversitat apropiada als processos de presa de decisió.

1.1. Socis del projecte

El projecte BID-REX compta amb 9 socis de 7 regions de la Unió Europea (UE), tal com s'observa en el mapa i la taula següents.

El **Centre de Ciència i Tecnologia Forestal de Catalunya (CTFC)** és el soci principal del projecte. A Catalunya, el projecte està liderat per la Generalitat de Catalunya, a través del **Departament de Territori i Sostenibilitat (DTES)**, que hi aporta 97.165 euros. Atès que el programa INTERREG finança el 85% del projecte, la Generalitat de Catalunya, un cop fet el retorn, hi contribueix amb 14.574,75 euros.

MAPA 1. REGIONS QUE PARTICIPEN EN EL PROJECTE BID-REX

Font: Materials comunicatius del projecte BID-REX.

TAULA 1. SOCIS DEL PROJECTE BID-REX

CATALUNYA (SPAIN)	Consorci Centre de Ciència i Tecnologia Forestal de Catalunya Departament de Territori i Sostenibilitat (Generalitat de Catalunya)
EUSKADI (SPAIN)	Gobierno Vasco (Servicio de Información Ambiental)
ENGLAND (UNITED KINGDOM)	University of East Anglia Norfolk County Council (NNCC)
WALLONIA (BELGIUM)	Départament du Milieu Naturel et Agricole (DEMNA)
LJUBLJANA MARSH (SLOVENIA)	National Institute of Biology
MARCHE REGION (ITALY)	Biodiversity, Ecological Network and Animals Protection – Environmental Departament
HADJU-BIHAR COUNTRY (HUNGARY)	University of Debrecen

Font: Materials comunicatius del projecte BID-REX.

1.2. Objectius i fases del projecte

El projecte BID-REX té per objectiu que **la informació sobre el patrimoni natural millori les polítiques públiques i, per tant, també l'estat de conservació del nostre capital natural i el benestar i la vida de les persones.**

Els objectius secundaris del projecte són:

- Identificar fortaleses i debilitats regionals en la utilització actual de la informació de biodiversitat.
- Identificar, intercanviar i implementar bones pràctiques i tècniques relacionades amb la gestió de la informació de biodiversitat i el seu ús en diferents etapes del procés de presa de decisió.
- Millorar la governança local a través de crear i millorar fòrums de debat, desenvolupant sinèrgies i coordinant tasques entre els actors regionals.
- Augmentar les capacitats tècniques dels actors regionals en la gestió d'informació estructurada i els fluxos d'informació de biodiversitat.
- Millorar els fluxos de treball que condueixen a la presa de decisions eficaç i l'establiment de prioritats per garantir polítiques de desenvolupament regional millors i més eficients, en particular l'assignació de la inversió dels fons FEDER.
- Augmentar l'acceptació social i la credibilitat dels processos de presa de decisió, gràcies a l'ús d'informació objectiva i fiable.

Els objectius concrets del projecte a Catalunya són:

1. **Prioritzar i gestionar adequadament els fons FEDER perquè afavoreixin les polítiques de conservació de la natura a Catalunya.**
2. **Dissenyar el futur Observatori del Patrimoni Natural** que s'ha de basar en: les necessitats i mandats legals que té la Direcció General de Polítiques Ambientals i Medi Natural en matèria de biodiversitat i geodiversitat, les conclusions extretes de les diferents reunions amb els actors locals rellevants i, finalment les lliçons apreses d'altres regions europees gràcies a l'intercanvi d'experiències i debats produïts al llarg del projecte.

La durada del projecte és de 5 anys i està dividit en dues fases:

- La **1a fase (Abril 2016 – Març 2019)** inclou el procés d'aprenentatge i l'intercanvi d'experiències entre els socis, amb la realització de 5 tallers temàtics a diverses regions (vegeu 1.3), així com la redacció dels Plans d'Acció regionals (PA) i les guies tècniques. Aquest document, precisament, es correspon amb el Pla d'acció realitzat per a Catalunya.
- La **2a fase (Abril 2019 – Març 2021)** es centra en el seguiment de la implementació dels respectius plans d'acció.

Els Plans d'acció han d'integrar les lliçons apreses durant el procés d'aprenentatge i l'intercanvi d'experiències i han de proposar les accions i mesures destinades a assolir els objectius generals del projecte i, en aquest cas, els objectius específics a Catalunya.

Tota la **informació del projecte** es pot consultar a les pàgines web següents:

- Pàgina web global del projecte: www.interregeurope.eu/bid-rex
- Pàgina del projecte a Catalunya:
http://mediambient.gencat.cat/ca/05_ambits_dactuacio/patrimoni_natural/sistemes_dinformacio/interreg-europe-bid-rex

1.3. Els *workshops* interregionals

La base de treball dels projectes Interreg Europe és l'intercanvi d'experiències i bones pràctiques entre regions. A partir d'aquest intercanvi, les regions més avançades en algun àmbit concret (depenent del projecte) presenten casos d'èxit a les altres regions. Aquestes casos d'èxit o bones pràctiques haurien de permetre inspirar les altres regions per tal de millorar les seves polítiques públiques, especialment les que es refereixen a la gestió dels Fons Europeus de Desenvolupament Regional (FEDER).

En el marc del projecte BID-REX aquest intercanvi d'experiències s'ha dut a terme mitjançant tallers (*workshops*) interregionals que han tingut lloc durant la 1a fase del projecte en les diferents regions involucrades.

Els participants al 2n workshop celebrat a Bilbao.

Cadascun d'aquests *workshops* girava entorn un eix temàtic (vegeu [Taula 2](#)) a partir del qual es presentaven casos pràctics de les diferents regions i es generaven debats en petits grups per tal d'identificar millores o aspectes clau a tenir en compte (relacionats amb el tema del *workshop*). Posteriorment, els resultats dels *workshops* es compilaven en **document tècnics i resums amb les lliçons clau** més rellevants que es poden consultar a la [secció del web](#) corresponent.

La [Taula 2](#) recull els cinc *workshops* indicant-ne la data, el lloc i la temàtica principal. A l'Annex 2 d'aquest Pla se sintetitzen les principals aportacions de cada taller.

TAULA 2. WORKSHOPS INTERREGIONALS REALITZATS EN EL MARC DEL PROJECTE BID-REX

Núm.	Data	Lloc	Títol (temàtica)
01	22-23 febrer 2017	Eghezée (Namur, Valònia)	Necessitats d'informació per als responsables de la presa de decisions
02	14-15 juny 2017	Bilbao (País Basc)	Connectant la informació amb les necessitats
03	30-gener a 1-febrer 2018	Budapest (Hongria)	Millorant els fluxos de dades
04	19-21 juny 2018	Norwich (Norfolk, Regne Unit)	Capacitació dels responsables de la presa de decisions i dels generadors d'informació
05	21-22 gener 2019	Ljubljana (Eslovènia)	Com el procés d'aprenentatge ha impactat en els nostres plans d'acció

Font: elaboració pròpia.

1.4. El grup d'actors locals (LSG) i els dos subgrups temàtics

Tal com estableixen tots els projectes Interreg Europe, els socis també han de treballar a escala regional els aprenentatges que s'adquireixen en els intercanvis interregionals (*workshops*) amb els altres socis del projecte.

Amb aquesta finalitat el setembre de 2016 es va crear a Catalunya el **Grup d'actors locals** (en endavant **LSG** –acrònim de l'anglès *Local Stakeholder Group*–), constituït bàsicament per tres perfils:

- gestors del patrimoni natural
- generadors i usuaris d'informació de biodiversitat
- gestors i beneficiaris de fons europeus.

Amb l'objectiu de treballar més detalladament els dos objectius principals del projecte a Catalunya, el març de 2017 es van crear **dos subgrups de treball** d'entre els membres del Grup d'actors locals: el subgrup de l'observatori del patrimoni natural i el subgrup dels fons europeus. A l'ANNEX 1 figuren tots els membres del LSG, indicant per a cadascun la seva afiliació i a quin dels dos subgrups pertanyien.

El projecte preveia un treball conjunt entre els membres del LSG, i especialment amb els dos subgrups de treball configurats, per tal d'obtenir les línies mestres dels aspectes que posteriorment, durant l'any 2018, han servit de base per a la redacció d'aquest Pla d'acció. Aquest treball conjunt es va vehicular, sobretot, mitjançant sessions presencials.

La metodologia de treball dels dos subgrups i el propi LSG va girar a l'entorn de sessions de treball, amb objectius clars i concrets, i dirigides a obtenir els resultats esperats.

Posteriorment, de cada sessió s'elaborava **una acta amb els resultats i les aportacions de cada trobada**. Aquestes actes es poden consultar al web del projecte (concretament a [la secció del LSG](#)). Els resultats d'aquestes sessions de treball han estat una de les bases per elaborar aquest Pla d'acció, juntament amb altres informes previs (vegeu 1.5) i les lliçons apreses en els intercanvis interregionals.

Fins a finals de 2018, les reunions celebrades pel LSG i els objectius associats han estat les que figuren a la taula següent.

TAULA 3. REUNIONS CELEBRADES PEL GRUP D'ACTORS LOCALS (LSG) (SETEMBRE 2016 – DESEMBRE 2018)

Núm. Sessió	Data	Subgrups LSG participants	Objectius/continguts
01	28/09/2016	Tots	Presentació del projecte i creació del LSG
02	28/03/2017	Tots	Presentació dels resultats del qüestionari als membres del LSG i del <i>workshop</i> a València
03	13/07/2017	Subgrup Observatori	Rol i objectius del futur Observatori
04	20/10/2017	Subgrup Fons Europeus	Dificultats per utilitzar els fons europeus FEDER per a projectes de biodiversitat i propostes de millora
05	27/11/2017	Subgrup Observatori	Estructura del futur Observatori
06	10/01/2018	Subgrup Observatori	Finançament del futur Observatori
07	17/05/2018	Subgrup Fons Europeus	Propostes per aprofitar millor els FEDER en l'àmbit de la biodiversitat
08	05/12/2018	Tots	Debate una proposta preliminar del Pla d'acció del projecte BID-REX

Font: elaboració pròpia.

Els participants a la sessió dedicada a debatre el finançament de l'OPNC

1.5. Informes previs

Més enllà de les sessions del LSG i dels *workshops* interregionals (i dels documents de resultats derivats), durant la fase d'aprenentatge del projecte BID-REX s'han elaborat diversos informes que també han aportat informació per a l'elaboració d'aquest Pla d'acció. Són els que es recullen a la taula següent.

TAULA 4. INFORMES ELABORATS DURANT LA FASE D'APRENTATGE DEL PROJECTE BID-REX

Títol informe	Autor	Data
Marc conceptual del futur observatori del patrimoni natural	Generalitat de Catalunya, Diputació de Barcelona, CTFC i CREAF	Desembre 2015
La informació de la biodiversitat a Catalunya i l'ús de fons FEDER per a projectes de biodiversitat. Estat actual	CTFC	Desembre 2017
L'ús de fons FEDER per a projectes de biodiversitat a Catalunya. Estat actual.	Jordi Parpal	Desembre 2017

Font: elaboració pròpia.

Així mateix, des del CTFC es va elaborar un **qüestionari en línia** dirigit als integrants del LSG, concretament a tres perfils diferents (si bé un mateix integrant podia tenir més d'un perfil): gestors del patrimoni natural, generadors d'informació del patrimoni natural i usuaris del fons FEDER. L'objectiu d'aquest qüestionari era conèixer l'ús de la informació i dels fons europeus que fan els membres del LSG.

El qüestionari tenia 47 preguntes dividides en 3 blocs (cada bloc es corresponia amb un dels tres perfils).

Es va fer arribar a 55 potencials destinataris a través de correu electrònic, i es va proporcionar un mes per contestar-lo. En total 28 persones van respondre'l, és a dir, un 50% dels potencials destinataris. Considerant el baix nombre de respostes obtingudes no es poden considerar els resultats concloents tot i que sí que permeten identificar tendències a considerar en ampliar la informació a través d'altres fonts.

2. ESTAT ACTUAL: NECESSITATS I DIFICULTATS

Aquest segon capítol pretén sintetitzar quina és la situació actual a Catalunya pel que fa a les dues temàtiques centrals d'aquest Pla d'acció: l'estat i ús de la informació sobre biodiversitat a Catalunya, i l'ús dels fons europeus (en especial el FEDER) per a finançar projectes de conservació de la biodiversitat. A partir d'aquesta anàlisi, s'indiquen les principals necessitats, dificultats i problemàtiques que cal abordar (i que aquest Pla d'acció aborda mitjançant les propostes i accions exposades als capítols 3, 4 i 5).

Ambdues temàtiques, especialment la primera, són d'una gran complexitat. Per tant, la diagnosi que es fa en aquest capítol es basa, sobretot, en els informes i documents que s'han anat generant durant la fase d'aprenentatge del projecte BID-REX, aportacions que provenen dels diversos tipus d'agents implicats en aquests àmbits d'acció.

Com a pas previ a l'anàlisi de la situació actual, es descriuen breument quines són les estratègies marc per a la conservació i ús sostenible de la biodiversitat (a diverses escales), amb un especial incís en els instruments marc que existeixen a Catalunya.

2.1. Estratègies marc per a la conservació de la biodiversitat

Aquestes estratègies es descriuen a dues escales. En primer lloc, i de manera succinta, s'esmenten les principals estratègies a escala internacional, europea i espanyola. Per la seva importància, es dedica un apartat especial a l'Estratègia del patrimoni natural i la biodiversitat de Catalunya 2030. Finalment, es descriuen altres instruments de planificació a escala catalana que tenen relació directa o indirecta amb la conservació i gestió de la natura.

2.1.1. Estratègies a escala internacional, europea i espanyola

A escala internacional, existeixen diferents referents que defineixen el marc de treball en el qual s'elaboren estratègies estatals i regionals per a la conservació de la biodiversitat. Per la seva rellevància, hi destaca el **Conveni sobre la Diversitat Biològica** (1992), considerat com el principal compromís històric de la comunitat internacional en favor de la conservació de la diversitat biològica i de l'ús sostenible dels seus components.

Un dels instruments clau derivat d'aquest Conveni és el **Pla Estratègic per a la diversitat biològica 2011-2020**, aprovat durant la desena reunió de la Conferència de les Parts (COP10) celebrada a Nagoya (Japó) l'octubre de 2010. Aquest Pla estratègic inclou els **objectius d'Aichi per a la diversitat biològica** (20 objectius per al 2020 agrupats en 5 grans objectius estratègics).

D'altra banda, un altre referent internacional clau són els **Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) de les Nacions Unides (Agenda 2030)**, un dels principals resultats de la Conferència de Rio +20. Dels 17 ODS, dos tenen una relació directa amb la biodiversitat. L'objectiu 14 (Vida submarina) és "conservar i utilitzar de forma sostenible els oceans, mars i recursos marins per al desenvolupament sostenible", mentre que l'objectiu 15 (Vida terrestre) és "protegir, restaurar i promoure l'ús sostenible dels ecosistemes terrestres, gestionar els boscos de manera sostenible, combatre la desertificació, aturar i revertir la degradació del sòl, i aturar la pèrdua de la biodiversitat".

Altres ODS també poden tenir incidència en la conservació de la biodiversitat, com ara el núm. 7 (“garantir l'accés a una energia assequible, segura, sostenible i moderna per a tothom.”), el núm. 11 (“aconseguir que les ciutats i els assentaments humans siguin inclusius, segurs, resilients i sostenibles”), el núm. 12 (“garantir modalitats de consum i producció sostenible”) i el núm. 13 (“adoptar mesures urgents per a combatre el canvi climàtic i els seus efectes”).

A escala europea el principal referent és l'**Estratègia de la Unió Europea de biodiversitat 2020**, aprovada per la Comissió Europea el maig de 2011 i amb un recorregut previst fins al 2020. El seu objectiu principal és invertir la pèrdua de biodiversitat i accelerar la transició de la Unió Europea cap a una economia ecològica capaç d'usar eficaçment els seus recursos.

Un instrument especialment rellevant en el context d'aquest Pla d'acció i que mereix una descripció més detallada és “**An Action Plan for nature, people and the economy**”, presentat el juny de 2017 i amb vigència fins al 2020. De fet, aquest Pla d'acció és la resposta de la Comissió Europea a les conclusions d'un estudi impulsat per la mateixa Comissió per avaluar l'efectivitat, l'eficiència, la rellevància, la coherència i el valor afegit a escala europea de les dues directives clau per conservar la biodiversitat de la UE (la directiva Hàbitats i la directiva de les aus). Aquesta avaluació, coneguda com “the 'Fitness Check' evaluation of the EU Birds and Habitats Directives” ([web](#)), es va dur a terme els anys 2015 i 2016. Les conclusions d'aquesta avaluació destacaven els importants beneficis socioambientals generats per les directives, però al mateix temps identificava nombrosos reptes pendents.

El “Pla d'acció per a la natura, les persones i l'economia” té com a principals finalitats millorar la implementació de la Directiva d'Hàbitats i la d'Aus de la Unió Europea, assegurar una millor coherència amb els objectius socioeconòmics europeus i reforçar la implicació i el compromís de les autoritats, els agents implicats i la ciutadania. Aquest pla consta de quatre àmbits d'actuació prioritaris, dels quals el C és d'especial importància per a aquest Pla d'acció BID-REX, ja que **pretén reforçar la inversió en la xarxa Natura 2000 i millorar les sinergies amb els instruments de finançament de la UE**. En concret es proposen cinc accions o mesures principals dins d'aquest àmbit C:

- Mesura 8. Augmentar les inversions en la natura: i) ajudant als estats membres a millorar la seva planificació financera per a la xarxa Natura 2000 mitjançant l'actualització dels seus marcs d'acció prioritaris (MAP); ii) incrementant en un 10% el pressupost dels projectes LIFE dedicats a la conservació de la natura i biodiversitat; iii) estimulant les inversions del sector privat en projectes vinculats a la natura.
- Mesura 9. Promoure les sinergies amb el finançament de la Política Agrària Comuna (PAC).
- Mesura 10. Oferir més informació sobre les oportunitats de finançament de la política de cohesió i millorar les sinergies.
- Mesura 11. Millorar les sinergies amb la Política Pesquera Comunitària i la Política Marítima Integrada, incloent un ús més eficaç de les possibilitats de finançament disponibles.
- Mesura 12. Proporcionar orientació per donar suport al desplegament de infraestructura verda per millorar la connectivitat de la xarxa Natura 2000; recolzar projectes de solucions basades en la natura mitjançant la política d'investigació i innovació i els fons Horizon 2020.

Finalment, a escala espanyola, el principal instrument marc és el **Pla Estratègic del Patrimoni Natural i la Biodiversitat 2011-2017**, l'element fonamental de desenvolupament de la Llei 42/2007, del patrimoni natural i la Biodiversitat.

2.1.2. Estratègia del patrimoni natural i la biodiversitat de Catalunya 2030

A Catalunya, el Govern de la Generalitat va aprovar el 17 juliol de 2018 l'**Estratègia del patrimoni natural i la biodiversitat de Catalunya 2030 (EPNCAT2030)** d'ara en endavant). Aquesta estratègia s'emmarca en altres estratègies catalanes, com ara l'Estratègia de Desenvolupament Sostenible de Catalunya, l'Estratègia Catalana d'Adaptació al Canvi Climàtic i el Pla nacional per a la implementació de l'Agenda 2030.

L'EPNCAT2030 és el document marc per orientar l'acció del Govern de la Generalitat en matèria de conservació de la natura fins l'any 2030 i té com a objectiu final frenar la degradació del patrimoni natural i la pèrdua de biodiversitat a Catalunya, garantint-ne l'ús sostenible i assegurar la provisió dels serveis dels ecosistemes de què depenen.

Aquesta estratègia es basa en una extensa diagnosi que identifica els principals reptes de la conservació de la natura a Catalunya. A partir d'aquests reptes, l'estratègia determina **16 objectius estratègics** amb visió 2030, dels quals deriven **30 objectius operatius** que finalitzen amb **85 línies d'actuació**, algunes d'elles identificades com a prioritàries. Els objectius i les línies d'actuació es vinculen a **sis àmbits**, que són:

- Àmbit 1. Coneixement, informació i seguiment del patrimoni natural
- Àmbit 2. Conservació dels components del patrimoni natural en el context del canvi global
- Àmbit 3. Model territorial
- Àmbit 4. Integració del patrimoni natural en les polítiques sectorials
- Àmbit 5. Organització administrativa, marc legal i fiscalitat
- Àmbit 6. Implicació de la societat

Algunes línies d'actuació de l'EPNCAT2030 estan estretament relacionades amb el projecte BID-REX i amb aquest Pla d'acció. Són les següents.

Dins el primer àmbit s'inclou la línia d'actuació prioritària núm. 7, dirigida a "**constituir un observatori del patrimoni natural orientat a la informació i el coneixement**". Aquesta línia d'actuació s'emmarca en l'objectiu estratègic (1.2) de "Millorar la integració, el tractament i l'accessibilitat de la informació sobre el patrimoni natural".

De fet, que l'Estratègia inclogui una línia d'actuació per crear aquest nou observatori és resultat de les accions derivades del projecte BID-REX. I és així perquè els tècnics del projecte BID-REX han participat activament en el grup d'elaboració de l'Estratègia i han vetllat per incloure explícitament la proposta d'observatori dins el document definitiu. A més a més, existeix un compromís de la Subdirecció general de Biodiversitat per tal que el Pla d'Acció del projecte BID-REX sigui la guia per a la implementació de l'Observatori a Catalunya.

En relació amb aquesta acció, els **resultats esperats** per l'Estratègia per al 2030 són:

- L'Observatori del patrimoni natural és l'ens de referència sobre patrimoni natural i biodiversitat, que recull informació detallada, útil per a la presa de decisions i a l'abast de la comunitat científica i docent i de tots els sectors interessats.

- Es reporta amb regularitat el compliment dels objectius previstos en l'Estratègia, la seva incidència en l'acció de govern i es publiquen informes periòdics de l'estat de conservació del patrimoni natural.

Dins el cinquè àmbit, hi ha una altra línia prioritària que té especial interès en el marc del projecte BID-REX. Es tracta de la línia d'actuació núm. 76, dirigida a **“concertar l'assignació de recursos econòmics dels diversos fons de la Unió Europea que poden tenir incidència en la conservació de la biodiversitat”**. Amb aquesta línia es pretén assegurar que els fons europeus disponibles s'utilitzen i s'apliquen de la manera més favorable possible per a la conservació del patrimoni natural.

Aquesta actuació s'emmarca en l'objectiu estratègic (5.2) d'implantar instruments financers i de fiscalitat favorables a la conservació del patrimoni natural. I es basa en el fet que, segons la diagnosi de l'Estratègia, l'autoritat competent en conservació del medi natural té una incidència pràcticament nul·la en l'aplicació dels fons europeus destinats a les polítiques agrícoles, ramaderes i forestals.

En aquest sentit, cal destacar que **l'aprovació de l'EPNCAT2030 és d'especial rellevància en el cas dels projectes FEDER**, atès que és necessari disposar d'estratègies marc que justifiquin els projectes que vulguin ser finançats amb aquest fons.

2.1.3. Altres instruments marc de planificació a Catalunya

A Catalunya existeixen altres instruments marc de planificació de la gestió de la natura, alguns que directament pretenen conservar la biodiversitat i d'altres que des d'altres sectors i àmbits també poden incidir-hi.

PLA D'ESPACIS D'INTERÈS NATURAL (PEIN) I ELS PLANS DE PROTECCIÓ

Aquest pla, previst a la Llei 12/1985 d'espais naturals, té caràcter de pla territorial sectorial des del punt de vista de l'ordenació del territori. El PEIN, aprovat l'any 1992, inclou tots els espais naturals protegits (inclosos els de la xarxa Natura 2000) i els atorga una protecció bàsica. En aquest sentit, en els espais del PEIN s'aplica de manera preventiva el règim del sòl no urbanitzable previst a la legislació urbanística. Actualment, el PEIN inclou un 31% de la superfície de Catalunya.

El Pla de protecció del medi natural i del paisatge és un dels instruments previstos per al desenvolupament del PEIN. En aquest sentit, el Pla de protecció és una de les figures mitjançant la qual es pot establir la delimitació definitiva dels espais inclosos en el PEIN. Així mateix, poden incloure normes d'ordenació i protecció específiques que completin el règim bàsic de protecció establert pel PEIN i un programa d'actuacions.

LA XARXA NATURA 2000 I ELS INSTRUMENTS DE GESTIÓ DE LES ZEC I LES ZEPA

Natura 2000 és una xarxa europea d'espais naturals que té com a objectiu fer compatible la protecció de les espècies i els hàbitats naturals i seminaturals amb l'activitat humana que s'hi desenvolupa, fent que es mantingui un bon estat de conservació dels hàbitats i espècies i evitar-ne el seu deteriorament.

Aquesta xarxa està integrada per les **zones especials de conservació (ZEC)**, que inclouen una mostra representativa dels hàbitats d'interès comunitari (i dels hàbitats on viuen les espècies considerades d'interès comunitari), i per les **zones d'especial protecció per a les aus (ZEPA)**, designades a partir de la Directiva de les aus. Un espai

inclòs a la xarxa Natura 2000 pot estar designat com a ZEC, com a ZEPA, o com a totes dues coses alhora.

Conjuntament amb la declaració de les ZEC, es van aprovar els **instruments de gestió** que diagnostiquen l'estat de conservació dels elements d'interès comunitari (hàbitats i espècies), en determinen els objectius de conservació i proposen mesures de gestió. L'instrument de gestió de les ZEC de la regió alpina (Pirineu i Prepirineu) es va aprovar el desembre de 2013, mentre que el de les ZEC de la regió mediterrània es va aprovar el novembre de 2014. Les ZEC i ZEPA de la Plana de Lleida compten amb un instrument de gestió propi aprovat l'octubre de 2010; es tracta del Pla especial de protecció del medi natural i del paisatge i del Pla de gestió dels espais naturals protegits de la Plana de Lleida. Està pendent d'elaborar l'instrument de gestió per a la resta de ZEPA de Catalunya.

D'altra banda, cal considerar el document **Marc d'Acció Prioritari (MAP) per Natura 2000**, on es fixen mesures prioritàries per a tipus d'hàbitats i espècies d'interès comunitari. Per al nou període europeu de programació, les regions, per primera vegada, contribueixen a redactar aquest marc d'acció.

PROGRAMA D'INFRAESTRUCTURA VERDA DE CATALUNYA (PIVC)

En el marc de l'Estratègia de Biodiversitat 2020 i la Comunicació "Infraestructura verda: millora del capital natural d'Europa", de la UE, la Generalitat de Catalunya ha impulsat el Programa d'Infraestructura Verda de Catalunya (PIVC). Aquest instrument planifica actuacions prioritàries que donin solidesa i funcionalitat a la infraestructura verda del país.

La infraestructura verda és una xarxa estratègicament planificada de zones naturals i seminaturals i altres elements ambientals, dissenyada i gestionada per proporcionar un ampli ventall de serveis ecosistèmics i protegir la biodiversitat tant dels assentaments rurals com dels urbans.

En el marc d'aquest programa, s'han seleccionat de l'ordre de 100 propostes d'actuació, que es desenvoluparan anualment considerant el pressupost assignat. Dues d'aquestes actuacions ja han estat executades i finançades amb fons europeus (Horizon, LIFE i FEDER). Són el projecte de millora del port natural de l'Estany, a l'Ametlla de Mar, i el projecte de recuperació de sistemes dunars a les platges de l'Empordà.

ESTRATÈGIES DE FLORA CATALANA EX SITU I IN SITU

La conservació de flora ex situ consisteix en mantenir fora del seu hàbitat natural qualsevol part d'una planta a partir de la qual es pugui restituir altre cop una població en estat salvatge. Les parts de la planta que es conserven poden ser les llavors, teixits vius, bulbs, rizomes, espores, planta viva, etc. En canvi, la conservació in situ consisteix en mantenir les diverses espècies de flora en el seu hàbitat natural.

L'Estratègia catalana de conservació ex situ de la flora vascular silvestre de Catalunya va ser aprovada el juliol de 2011 per la Comissió Assessora de Conservació de la Flora de Catalunya. L'Estratègia marca les directrius bàsiques que cal seguir en matèria de conservació de flora ex situ i estableix les accions a emprendre per tal d'assegurar la conservació ex situ de les espècies considerades prioritàries.

L'Estratègia de flora de Catalunya in situ ha de consolidar les bases per a les diferents estratègies de prioritització d'actuacions per a la conservació de flora a Catalunya. Si bé ja es disposa d'un document tècnic, aquesta Estratègia es troba en fase d'aprovació.

ALTRES ESTRATÈGIES I PLANS D'IMPULS SOCIOECONÒMIC QUE RESPECTEN LA BIODIVERSITAT

El Govern de la Generalitat ha elaborat i aprovat en els darrers anys un gran nombre de plans i estratègies sectorials que si bé no tenen com a objectiu central la conservació de la biodiversitat, sí que aposten per fomentar activitats socioeconòmiques que aprofitin i utilitzin de manera respectuosa la biodiversitat.

Entre aquestes estratègies i plans hi hauria, entre d'altres, l'Estratègia d'impuls a l'economia verda i circular, el Pla de foment del turisme de natura als espais naturals protegits de Catalunya, els catàlegs del paisatge, el Pla General de política forestal, els Plans Territorials Parcial, els Plans de gestió del districte fluvial de Catalunya, etc.

2.2. La informació sobre biodiversitat

Disposar d'informació sobre la biodiversitat és fonamental per a la presa de decisions en la planificació i la gestió del patrimoni natural. La informació permet conèixer la riquesa natural d'un territori, avaluar l'estat de conservació dels diversos components del patrimoni natural (espècies, hàbitats, geòtops, sistemes i espais naturals) i orientar i prioritzar adequadament els esforços de gestió. En una realitat ambiental canviant, incorporar la dimensió temporal en la informació permet detectar les tendències i d'aquesta manera adaptar els objectius de conservació a les necessitats i els reptes de cada moment.

El coneixement actual de la biodiversitat de Catalunya es pot considerar molt ampli. Aquest coneixement **s'obté en àmbits diferents i no està centralitzat**. Segons s'exposa a la diagnosi de l'EPNCAT2030, a Catalunya hi ha 37 unitats als centres de recerca i universitats dedicats a recerca, desenvolupament i innovació que generen dades sobre la biodiversitat i el patrimoni natural. La major part d'aquesta informació es recull en bases de dades, de les quals una part són compartides i, una part més petita, de lliure accés.

Des de la perspectiva de la informació i el coneixement de la biodiversitat, la diagnosi que es fa a l'EPNCAT2030 conclou un seguit de fets que queden recollits a la [Taula 5](#).

TAULA 5. RESUM DELS FETS SOBRE INFORMACIÓ I CONEIXEMENT EN BIODIVERSITAT

- L'administració responsable de les polítiques de conservació i el món acadèmic i de la recerca **no tenen una agenda comuna** que permeti transferir coneixement d'avantguarda útil per a la gestió i la planificació del patrimoni natural i estimular la recerca aplicada.
- La informació sobre el patrimoni natural és **molta però dispersa** i està organitzada heterogeniament. No està suficientment integrada per emprar-la amb efectivitat en la planificació i la gestió.
- Les plataformes i els projectes de **ciència ciutadana** sobre biodiversitat són **un fenomen en creixement**. Poden ser de gran utilitat si la informació que generen s'organitza, es valida i es processa adequadament.
- La informació disponible és **més descriptiva que valorativa**, i no prou orientada a la generació de coneixement útil per a la presa de decisions.
- **No es disposa d'un sistema d'avaluació del patrimoni natural prou ampli** com per identificar les tendències de la biodiversitat i el patrimoni natural a Catalunya, i que serveixi per retre comptes a la societat de l'efectivitat de les polítiques de conservació.
- **Els recursos humans destinats al tractament de les dades sobre biodiversitat són del tot insuficients** tenint en compte la importància de la gestió de la informació per a la presa de decisions.

Font: EPNCAT2030.

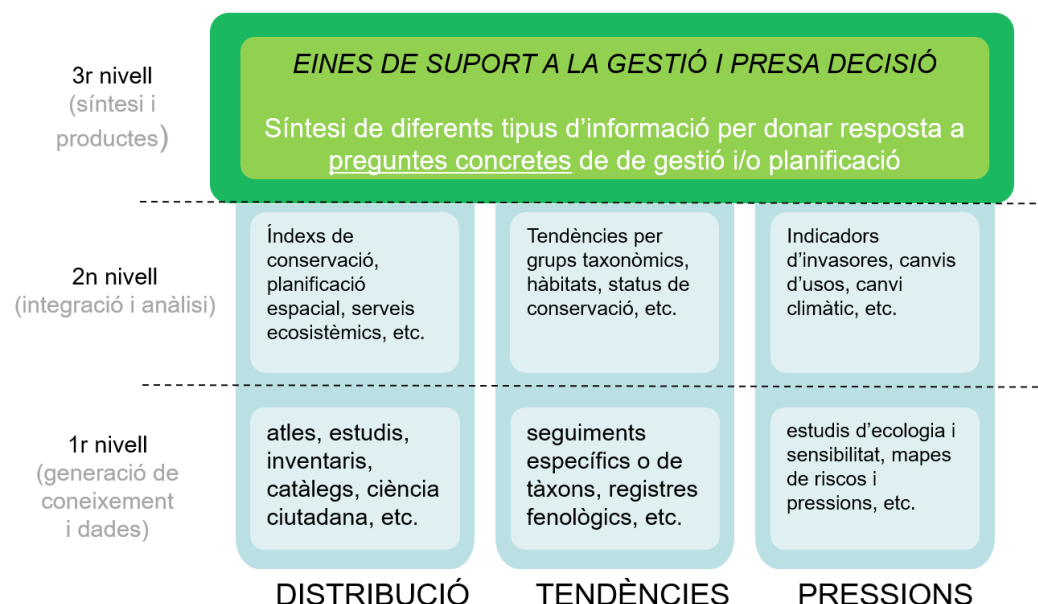
Més enllà de la informació que aporta la diagnosi de l'EPNCAT2030, en el marc dels treballs previs del projecte BID-REX (vegeu 1.5) s'han analitzat els aspectes següents:

- Tipus de projectes d'informació de biodiversitat
- Tipus d'agents generadors d'informació de biodiversitat a Catalunya
- Formats de la informació

2.2.1. Tipus de projectes d'informació de biodiversitat

Els informes previs vinculats al projecte BID-REX estableixen una classificació dels projectes que aporten informació sobre biodiversitat desenvolupats o impulsats per l'administració catalana. Així, es classifiquen els projectes en tres categories segons els objectius del projecte i la informació que contenen, tal com mostra la figura següent. Cada tipologia s'exposa tot seguit.

FIGURA 1. TIPOLOGIA DE PROJECTES EN FUNCIÓ DEL NIVELL D'INTEGRACIÓ DE LA INFORMACIÓ I EL COMPONENT DE LA BIODIVERSITAT DEL QUAL PROPORCIONEN INFORMACIÓ

Font: La informació de la biodiversitat a Catalunya i l'ús de fons FEDER per a projectes de biodiversitat. Estat actual.

PROJECTES DE PRIMER NIVELL O GENERACIÓ I RECOPILACIÓ DE DADES DE BIODIVERSITAT

Tenen com objectiu generar, recopilar o integrar informació de base mitjançant xarxes que involucrin els agents responsables de la generació d'informació. D'aquets projectes se'n podrien establir dos subnivells:

- Projectes que tenen com a objectiu produir informació de base original. Alguns exemples serien les diverses cartografies d'hàbitats de Catalunya, els atles d'ocells (nidificants i hivernants) i d'altres espècies, Ornitho.cat, etc.
- Projectes d'integració temàtics (com per exemple el Banc de Dades de Biodiversitat de Catalunya) i bases de dades associades a l'administració sobre diferents component taxonòmics (SIG Flora i Fauna).

PROJECTES DE SEGON NIVELL O D'ANÀLISIS I GENERACIÓ DE PRODUCTES

Tenen com objectiu integrar i analitzar informació de primer nivell per donar resposta a necessitats concretes derivades de les obligacions i mandats o de suport a la presa de decisions. Aquests projectes estan més lligats a les responsabilitats de l'Administració. En aquest segon nivell també es poden identificar dos subnivells:

- **Projectes d'integració generals** (Exocat, SIPAN, CARTOBIO, Seguiment de Factors de Canvi, Sistema de Seguiment Global de la Biodiversitat SISEBIO, etc.).
- **Projectes amb marcs legal molt específics** (Instruments de gestió de les Zones Especials de Conservació, eina d'Informació de suport per l'Avaluació del Impacte Ambiental, etc.) **i/o amb un clar objectiu de generació de productes** (Programa de Conservació i Seguiment de la Biodiversitat, Indicadors de seguiment ambiental, etc.).

En aquest nivell és on l'Observatori ha de tenir el seu objectiu prioritari, en una primera fase integrant projectes existents d'acord amb els atributs principals sobre el que informen, i posteriorment desenvolupant o ajudant al desenvolupament de nous productes.

EINES DE SUPORT A LA GESTIÓ I PRESA DE DECISIÓ

Són projectes que sintetitzen diferents tipus de informació i que tenen com a objectiu donar resposta a preguntes concretes de gestió i planificació de l'entorn natural. Un exemple d'aquest tipus de projectes és el Sistema d'Informació Territorial de la Xarxa d'Espais Lliures de la Província de Barcelona (SITxell).

2.2.2. Actors generadors d'informació de biodiversitat a Catalunya

Els informes previs vinculats al projecte BID-REX també han identificat els actors que intervenen en els projectes de generació d'informació de biodiversitat a Catalunya.

ADMINISTRACIÓ PÚBLICA

L'administració requereix informació ambiental que pot generar ella mateixa, per exemple a través dels seguiments en espais naturals protegits, o que pot encarregar a tercers.

Formen part d'aquest perfil, per exemple, la Generalitat de Catalunya (Serveis centrals, Serveis Territorials, equips gestors dels Parcs Naturals...), les Diputacions, els Consells Comarcals o els Ajuntaments.

UNIVERSITATS I CENTRES DE RECERCA

En les universitats i els centres de recerca de Catalunya hi ha un gran nombre de grups de recerca centrats en l'estudi del patrimoni natural, ja sigui marí o terrestre, i que recullen anualment un gran volum d'informació rellevant del medi natural.

Formen part d'aquest perfil, per exemple, la Universitat de Barcelona i la de Girona, la Universitat Autònoma, el Centre Tecnològic Forestal de Catalunya, el Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals (CREAF), l'Institut de Ciències del Mar, el Centre d'Estudis Avançats de Blanes o l'Institut Botànic de Barcelona, entre d'altres.

CONSULTORIES I ENGINYERIES AMBIENTALS

Empreses privades que realitzen encàrrecs per a tercers (administració o altres empreses) i que en el seu desenvolupament generen informació del patrimoni natural d'algun àmbit

territorial concret. Un exemple dels encàrrecs més comuns són aquells orientats a l'avaluació de l'impacte ambiental d'un determinat projecte prèvia aprovació.

Formen part d'aquest perfil, per exemple, les empreses del Directori de les consultories i les enginyeries ambientals de Catalunya ([web](#)).

ASSOCIACIONS I CIUTADANIA EN GENERAL

Catalunya presenta un ric teixit associatiu, entre el qual hi ha associacions ciutadanes orientades a l'estudi del patrimoni natural. Tot i que n'hi ha moltes que des de fa anys duen a terme seguiments de diferents components de la biodiversitat, les opcions que actualment proporcionen les noves tecnologies els ha permès augmentar substancialment el nombre d'observacions compilades a partir de la creació de plataformes de ciència ciutadana o "citizen science".

Formen part d'aquest perfil, per exemple, l'Institut Català d'Ornitologia (ICO), la Institució Catalana d'Història Natural (ICHN), la Societat Catalana d'Herpetologia, Oxygastra o el Grup de Recerca d'Opistobranquis de Catalunya.

2.2.3. Format de la informació

Tot i el gran volum d'informació que es genera a Catalunya, aquesta no sempre està disponible per a un ús immediat, ja sigui pel format en la qual es presenta o pel desconeixement de la seva existència per part de potencials usuaris, o sigui la seva accessibilitat. Tot seguit es revisen breument els diversos tipus de formats.

FORMAT PAPER O DIGITAL NO EDITABLE

Sovint la informació associada a projectes o estudis de durada determinada tan sols consta en taules presents als informes finals els quals majoritàriament s'entreguen en format paper o formats digitals no editables (pdf).

Un cas similar és la informació present només en estudis científics d'alt valor pel que fa al coneixement que generen, però amb una informació de base de difícil accés. Normalment per poder utilitzar aquesta informació s'ha de contactar amb els investigadors autors de l'estudi, els quals en funció del model de finançament al qual estigui sotmès l'estudi, poden cedir les dades, no les poden cedir o poden fer-ne una cessió parcial.

INFORMACIÓ EN FORMAT DIGITAL I ACCÉS RESTRINGIT

Un exemple és la informació procedent de SIG, bases de dades, fulls de càlcul, etc. Aquesta informació només és accessible pels seus autors o pels qui han encarregat l'estudi i, de vegades, es fa molt difícil utilitzar-la, ja sigui pel propi format o pel desconeixement de la seva existència per part de potencials usuaris.

INFORMACIÓ EN FORMAT DIGITAL I ACCÉS OBERT

A Catalunya també existeixen iniciatives que han fet un gran esforç per digitalitzar i posar en xarxa el coneixement que contenen. Dins aquest grup es diferencien dos subgrups.

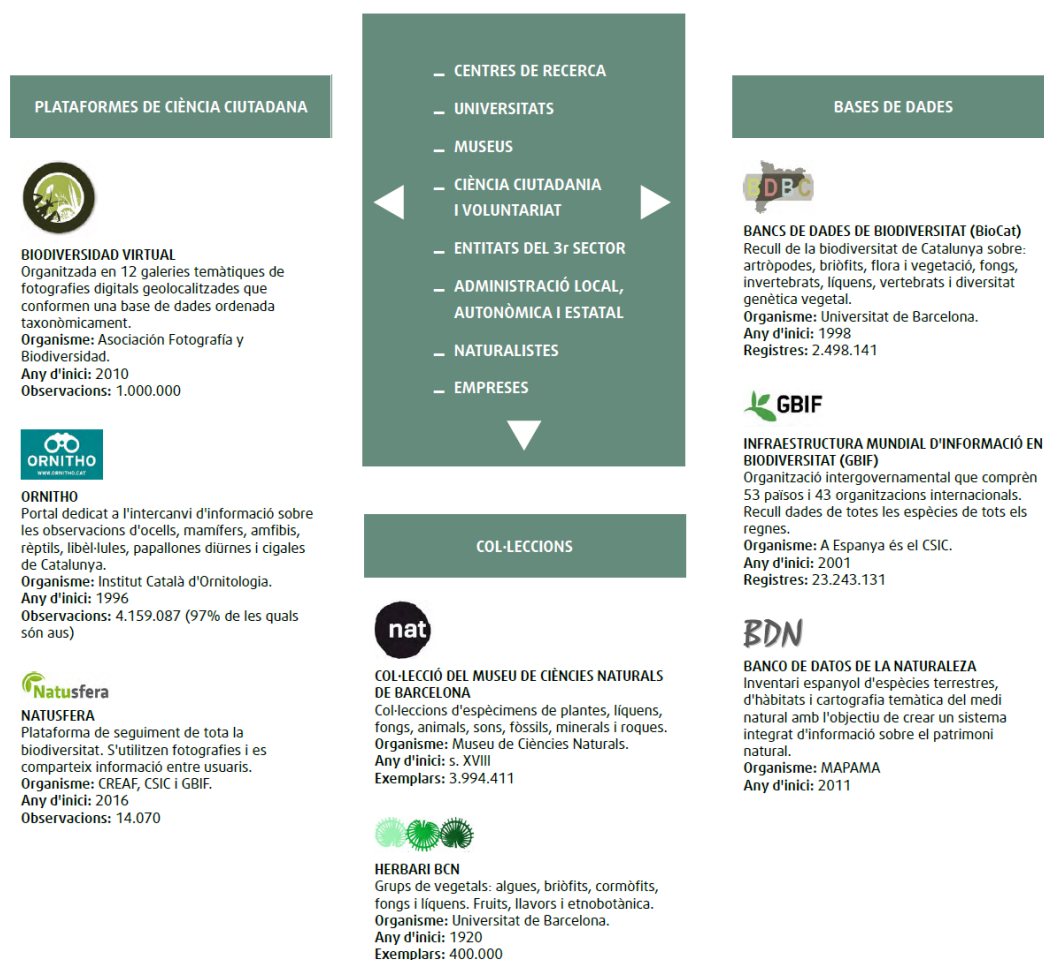
D'una banda, hi ha aquelles iniciatives que proporcionen dades "brutes", és a dir, sense fer-ne una anàlisi, integració o generació de producte. Aquestes dades són difícils d'interpretar i d'extreure'n informació concloent. Els exemples més destacats serien:

- **Banc de Dades de Biodiversitat de Catalunya:** recopilació de la informació sobre la biodiversitat de Catalunya provinent de tesis, articles científics i herbaris ([web](#)).
- **Ornitho.cat:** portal web amb informació provinent de la ciència ciutadana sobre observacions d'ocells, mamífers, amfibis, rèptils, libèl·lules, papallones diürnes i cigales de Catalunya ([web](#)).

D'altra banda, existeixen eines de suport a la presa de decisió (vegeu 2.2.1), les quals proporcionen la informació en formats adequats per al seu ús immediat, com són:

- **SITxell:** Sistema d'Informació Territorial de la Xarxa d'Espais Lliures de la província de Barcelona (en format ArcGis) que conté una categorització i valoració dels sòls no urbanitzables i que ajuda els tècnics municipals a estudiar, analitzar, valorar i planificar aquests espais ([web](#)).
- **Cartografia dels Hàbitats de Catalunya (CHC, CORINE, HIC):** bases de dades cartogràfiques i alfanumèriques (en format ArcGis) que representen les diferents unitats d'hàbitats presents a Catalunya ([web](#)).
- **CARTOBIO:** recopila i sistematitza la informació existent sobre la distribució de determinades espècies de conservació prioritària de la fauna i flora de Catalunya, amb l'objectiu de generar un producte cartogràfic d'alta resolució que ajudi el gestor a entendre i utilitzar la informació correctament.

FIGURA 2. PRINCIPALS PLATAFORMES, COL·LECCIONS I BASES DE DADES SOBRE BIODIVERSITAT A CATALUNYA

Font: EPNCAT2030 a partir del Mapa d'Actors de Recerca i Innovació Ambiental a Catalunya. 2017. DTES.

2.2.4. Necessitats i dificultats per millorar l'ús de la informació sobre biodiversitat

En aquest darrer apartat es fa un recull de les necessitats, dificultats i problemàtiques identificades en els informes previs (vegeu apartat 1.5) i durant les sessions de treball amb el grups d'actors locals (vegeu 1.4). Cada necessitat o dificultat s'expressa mitjançant un titular breu que la sintetitza i un text que la descriu i justifica.

TAULA 6. NECESSITATS I DIFICULTATS ASSOCIADES L'ÚS DE LA INFORMACIÓ SOBRE BIODIVERSITAT

- a. Manca d'informació per a diversos àmbits de la biodiversitat
- b. La informació disponible es troba molt dispersa i poc integrada
- c. Dificultats per mantenir i actualitzar les plataformes existents
- d. Manca d'accessibilitat de la informació (pel format o per desconeixement)
- e. Informació generada no sempre adaptada a les necessitats
- f. És necessari validar dades i avaluar els programes de seguiment de la biodiversitat
- g. Poca coordinació i transferència de coneixement entre els productors d'informació i les administracions
- h. Dèficit en els fluxos d'informació entre serveis i administracions
- i. Necessitat d'internacionalitzar els projectes catalans
- j. Manca de recursos per mobilitzar informació i assolir part dels objectius establerts

Font: elaboració pròpia.

a. MANCA D'INFORMACIÓ PER A DIVERSOS ÀMBITS DE LA BIODIVERSITAT

Malgrat el gran coneixement existent, encara hi ha importants mancances i buits de coneixement en alguns àmbits. Alguns exemples serien l'escàs coneixement de l'estat de conservació de moltes espècies, la manca d'informació d'espècies que formen part de la diversitat funcional o l'escassa informació genètica d'espècies i poblacions. Pel que fa als hàbitats, hi ha especial dèficit d'informació i coneixement del medi marí i dels seus hàbitats en general.

b. LA INFORMACIÓ DISPONIBLE ES TROBA MOLT DISPERSA I POC INTEGRADA

En general, hi ha poca capacitat per integrar informació generada fora dels àmbits directament coordinats per l'Administració. A més a més, a la pròpia Administració hi ha dificultats per coordinar informació dins dels serveis vinculats a la conservació del patrimoni natural, i encara més amb la informació generada per departaments no directament vinculats al medi natural.

Un dels pilars de la integració d'informació és el Banc de Dades de Biodiversitat de Catalunya (BDBC). Tot i que inicialment es va visualitzar aquest banc de dades com una plataforma única, actualment hi ha altres plataformes d'accés públic i obert que també aporten informació rellevant i que caldria considerar (i fins i tot integrar) d'alguna manera; en serien exemples *Biodiversidad Virtual* o *Ornitho*.

c. DIFICULTATS PER MANTENIR I ACTUALITZAR LES PLATAFORMES EXISTENTS

Les plataformes que actualment recopilen i integren informació sobre biodiversitat procedent de diferents fonts solen estar desactualitzades (no disposen, doncs, d'un protocol ni recursos per anar-se actualitzant) i tenen certes dificultats en clau de manteniment informàtic.

Un exemple en aquest sentit és el BDBC, que conté informació provinent principalment de publicacions científiques i dades històriques provinents de les col·leccions dels

museus, però que no disposa d'un protocol sistematitzat per anar incloent dades procedents d'altres fonts. D'altra banda, el manteniment del servidor que acull aquest banc de dades (actualment vinculat a la UB) també comporta dificultats. Es requereix, doncs, fer evolucionar el BDBC per aconseguir una estructura sòlida i actualitzada que permeti integrar d'altres fonts d'informació (com per exemple les que provenen de la ciència ciutadana).

d. MANCA D'ACCESSIBILITAT DE LA INFORMACIÓ (PEL FORMAT O PER DESCONEIXEMENT)

Tot i el gran volum d'informació que es genera a Catalunya, aquesta no sempre està disponible per al seu ús immediat, ja sigui pel format en la qual es presenta, pel desconeixement de la seva existència per part de potencials usuaris, o pel seu accés restringit.

A la pròpia Administració, hi ha sovint bastant desconeixement de la informació disponible entre els diversos departaments o entre els serveis centrals i els territorials.

e. INFORMACIÓ GENERADA NO SEMPRE ADAPTADA A LES NECCESSITATS

La manca de capacitat per analitzar, integrar i generar productes més propers a les necessitats de les Administracions que prenen decisions genera un ús ineficient de la informació de primer nivell. Actualment no es treballa prou en proporcionar dades o productes més propers als actors que prenen decisions, en formats adequats per al seu ús immediat.

f. ÉS NECESSARI VALIDAR DADES I AVALUAR ELS PROGRAMES DE SEGUIMENT DE LA BIODIVERSITAT

Actualment hi ha pocs professionals taxònoms que ajudin a validar les dades i la informació. A més, no hi ha una nova generació de professionals en aquest camp que pugui fer el relleu als experts que en un futur deixaran d'exercir.

D'altra banda, a Catalunya es desenvolupen múltiples programes de seguiment, tant públics com privats, que poden aportar informació potencialment molt útil però la seva efectivitat no està sent avaluada.

g. POCA COORDINACIÓ I TRANSFERÈNCIA DE CONEIXEMENT ENTRE ELS PRODUCTORS D'INFORMACIÓ I LES ADMINISTRACIONS

En general, existeixen dificultats de l'Administració per coordinar i/o treballar amb els productors d'informació de base, com poden ser universitats, centres de recerca, ONG, etc.

Pel que fa a la recerca científica sobre el patrimoni natural de Catalunya, encara existeix un buit important en la transferència de coneixement entre el món de la recerca i les administracions (malgrat hi ha acords i experiències de col·laboració conjunta com el projecte PRISMÀTIC). Això comporta que no s'integrin adequadament els resultats de la producció científica en la planificació i gestió del patrimoni natural. Actualment, no existeix una agenda compartida o un programa en el qual es comparteixin els objectius i necessitats de les polítiques de conservació.

h. DÈFICIT EN ELS FLUXOS D'INFORMACIÓ ENTRE SERVEIS I ADMINISTRACIONS

Existeix una manca de contacte entre diferents projectes, serveis i administracions, fins i tot en casos de projectes que tracten components del sistema similars. També és comú que el traspàs d'informació no funcioni correctament o comporti una càrrega burocràtica considerable que alenteixi el procés.

i. NECESSITAT D'INTERNACIONALITZAR ELS PROJECTES CATALANS

En els darrers anys diversos projectes catalans com ara Ornrito.cat, el BDBC, el seguiment de papallones diürnes (CBMS) i la pròpia EPNCAT2030 han fet esforços importants per ajustar-se a iniciatives i estàndards internacionals. D'altra banda, nombrosos projectes relacionats amb la conservació de la biodiversitat s'han finançat amb fons europeus, cosa que ha requerit ajustar-se al mandat de directives europees com ara hàbitats i ocells.

Tot i això, és necessari un esforç extra d'internacionalització dels projectes catalans relacionats amb la informació sobre biodiversitat. Aquest esforç permetria valorar l'estat de conservació del patrimoni natural català des d'una perspectiva més global i donar una resposta més adequada a les demandes d'informació procedents de tractats o convenis internacionals ratificats per Catalunya.

j. MANCA DE RECURSOS PER MOBILITZAR INFORMACIÓ I ASSOLIR PART DELS OBJECTIUS ESTABLERTS

No existeixen ni recursos ni protocols per fer que la informació que es va generant arribi adequadament als agents que han de prendre decisions, de manera que un dels objectius més importants dels estudis (donar suport a la presa de decisions) en moltes ocasions no s'assoleix.

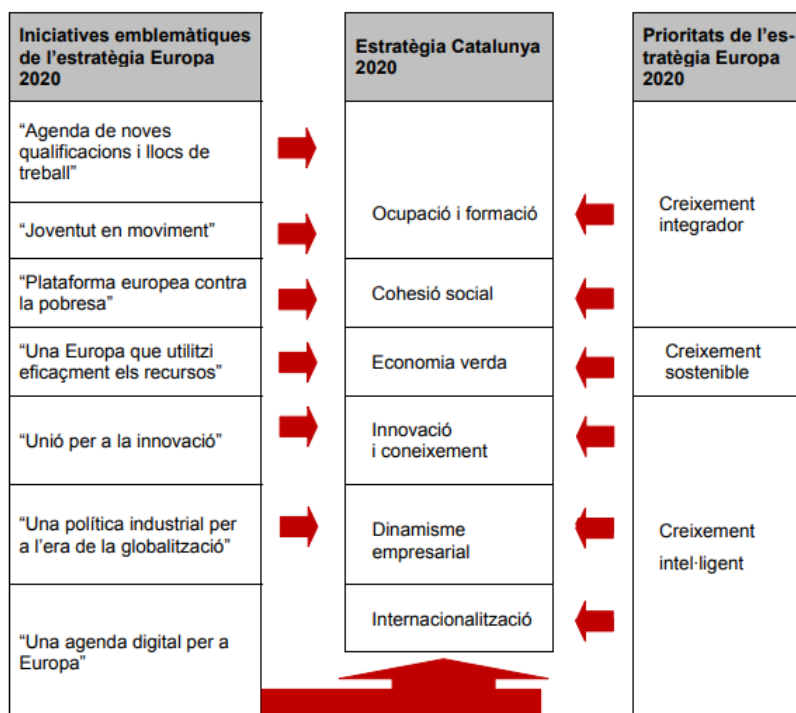
2.3. L'ús dels fons europeus per a projectes relacionats amb biodiversitat

L'**Estratègia Europea 2020** (EE2020) és l'instrument de planificació de la UE per fomentar el creixement econòmic i l'ocupació durant la dècada 2010-2020 i ha de servir per millorar la competitivitat i productivitat de l'economia europea. Aquesta estratègia té per objectiu garantir la recuperació econòmica de la UE i aconseguir un model creixement intel·ligent, sostenible i integrador.

L'EE2020 i els seus instruments derivats (iniciatives emblemàtiques) estableixen **les prioritats de finançament de la UE, així com els objectius temàtics específics per als fons de la UE**. Aquestes prioritats i objectius, per al període 2014-2020, tenen a veure amb els reptes socioeconòmics (com ara la necessitat de millorar la innovació i la competitivitat global de la UE), amb l'adaptació als canvis demogràfics i amb donar resposta a les principals amenaces ambientals i climàtiques.

En línia amb l'EE2020, Catalunya va aprovar, al 2012, l'**Estratègia Catalunya 2020** (ECAT 2020) amb la finalitat d'aconseguir els objectius europeus mitjançant l'actuació en sis àmbits prioritaris: ocupació i formació, cohesió social, innovació i coneixement, dinamisme empresarial, internacionalització i economia verda.

FIGURA 3. CORRESPONDÈNCIA DE LES INICIATIVES EMBLEMÀTIQUES I LES PRIORITATS DE L'ESTRATÈGIA EUROPA 2020 AMB ELS SIS ÀMBITS DE L'ECAT 2020

Font: Estratègia Catalunya 2020.

Una de les condicions que exigeix la Comissió Europea per a l'adjudicació dels fons europeus és l'elaboració d'estratègies recerca i innovació per a l'especialització intel·ligent (RIS3). És per això, que en el marc de l'ECAT2020, es va aprovar l'**Estratègia de recerca i innovació per a l'especialització intel·ligent de Catalunya** (RIS3CAT), que defineix les prioritats per a les polítiques públiques d'R+D+I i les actuacions que tindran el suport del Programa operatiu del FEDER de Catalunya 2014-2020.

2.3.1. Instruments europeus de finançament de projectes

Els **Fons Europeus Estructurals i d'Inversió (FEIE)** són un conjunt de cinc fons que tenen per finalitat afavorir un major grau de cohesió econòmica i social a l'espai comunitari, mitjançant el cofinançament de polítiques públiques dels estats membres.

Aquests cinc fons es gestionen des dels estats membres en base als programes desenvolupats pels mateixos estats i aprovats per la Comissió Europea. Amb l'objectiu de millorar la coordinació i racionalització, aquests fons tenen una gestió compartida mitjançant un **Marc Estratègic Comú** que estableix disposicions comuns.

Els FEIE s'implementen en cada Estat i regió mitjançant **Programes Operatius (PO)** nacionals i regionals, que hauran d'anar alineats amb els **11 Objectius Temàtics (OT)** establerts per als FEIE (Taula 7).

TAULA 7. OBJECTIUS TEMÀTICS DELS FEIE

1.	Potenciar la recerca, el desenvolupament tecnològic i la innovació
2.	Millorar l'ús i la qualitat de les tecnologies de la informació i de la comunicació i l'accés a les mateixes
3.	Millorar la competitivitat de les pimes, del sector agrícola (en el cas del FEADER) i del sector de la pesca i l'aqüicultura (en el cas del FEMP)
4.	Afavorir la transició a una economia baixa en carboni en tots els sectors
5.	Promoure l'adaptació al canvi climàtic i la prevenció i gestió de riscos
6.	Conservar i protegir el medi ambient i promoure l'eficiència dels recursos
7.	Promoure el transport sostenible i eliminar els estrangulaments en les infraestructures de xarxa fonamentals
8.	Promoure la sostenibilitat i la qualitat en l'ocupació i afavorir la mobilitat laboral
9.	Promoure la inclusió social i lluitar contra la pobresa i qualsevol forma de discriminació
10.	Invertir en educació, formació i formació professional per a l'adquisició de capacitats i un aprenentatge permanent
11.	Millorar la capacitat institucional de les autoritats públiques i les parts interessades i l'eficiència de l'administració pública

Font: Reglament (UE) núm. 1303/2013 del Parlament Europeu i del Consell de 17 de desembre de 2013

Tot seguit es descriuen breument cadascun d'aquests cinc fons.

FONS EUROPEU DE DESENVOLUPAMENT REGIONAL (FEDER)

El FEDER s'orienta a aconseguir la cohesió social, econòmica i territorial de totes les regions de la UE. Els 11 OT tenen la seva translació directa en els FEDER en forma de **Prioritats d'Inversió (PI)**, on caldrà situar qualsevol proposta que vulgui ser finançada. El FEDER té una taxa de cofinançament del 50% de la despesa elegible.

En general, el programa FEDER es gestiona a escala nacional pels estats membres mitjançant **PO pluriregionals**. No obstant, hi ha 4 països que, a part del seu programa nacional, presenten programes a **nivell regional**. Un d'ells és l'Estat espanyol, on cada comunitat autònoma presenta un **PO regional**. Aquests PO regionals tenen la particularitat que en funció de la situació econòmica de cada regió, cal destinar el gruix de les inversions a algunes PI. En el cas de Catalunya, com a regió més desenvolupada, li correspon invertir el 80% del FEDER en dos o més de les quatre primeres prioritats d'inversió.

TAULA 8. PRIORITATS D'INVERSIÓ AL FEDER CATALUNYA 2014-2020

FEDER 80%	1. Potenciar la recerca, el desenvolupament tecnològic i la innovació 2. Millorar l'ús, la qualitat i l'accessibilitat de les TIC 3. Millorar la competitivitat de les PIMES 4. Afavorir el pas a una economia de baixes emissions de carboni en tots els sectors
FEDER 20%	5. Promoure l'adaptació al canvi climàtic i la prevenció i gestió de riscos 6. Protegir el medi ambient i promoure l'eficiència dels recursos 7. Promoure el transport sostenible i eliminar les estrangulacions en infraestructures de xarxa fonamentals

Font: Elaboració pròpia

A banda dels PO regionals i nacionals, existeixen també els **programes de cooperació territorial europea**, els quals es divideixen en:

- Programes transfronterers (com POCTEFA, ENI CBC MED)
- Programes transnacionals (com SUDOE, INTERREG MED)
- Programes interregionals (com INTERREG EUROPE, URBACT, INTERACT I ESPON).

Alguns d'aquests programes de cooperació tenen molt potencial per a la conservació de biodiversitat, perquè inclouen eixos específics relacionats amb els recursos naturals i el medi ambient. Per exemple, l'Interreg MED té una línia específica de protecció de la biodiversitat. No obstant, s'ha de tenir en compte que els eixos de cada programa de cooperació poden variar per a cada període de finançament.

FONS SOCIAL EUROPEU (FSE)

El fons social europeu està destinat a: promoure uns nivells elevats d'ocupació i de qualitat d'ocupació; propiciar un nivell elevat d'educació i formació per a tothom; lluitar contra la pobresa; fomentar la inclusió social i la igualtat de gènere, la no discriminació i la igualtat d'oportunitats; i contribuir a la millora de l'eficiència de l'Administració pública. Els projectes finançats amb el FSE s'implementen a partir de PO nacionals i regionals.

FONS EUROPEU AGRÍCOLA DE DESENVOLUPAMENT RURAL (FEADER)

El FEADER és l'instrument de finançament per implementar la Política Agrícola Comuna (PAC) i l'EE 2020. Els seus objectius generals són: el foment de la competitivitat de l'agricultura; la garantia d'una gestió sostenible dels recursos naturals i d'acció pel clima; i el desenvolupament territorial equilibrat de les economies i comunitats rurals mitjançant la creació d'ocupació. El FEADER intervé en els estats membres a través de Programes de Desenvolupament Rural (PDR). Els estats membres poden presentar un PO únic per tot el territori o un conjunt de programes regionals.

FONS EUROPEU MARÍTIM I DE LA PESCA (FEMP)

El FEMP té com a objectius: fomentar un desenvolupament territorial equilibrat i integrador de les zones pesqueres i aquícoles; recolzar la implementació de la Política Pesquera Comú (PPC); i impulsar el desenvolupament i l'aplicació de la Política Marina Integrada de

la UE de forma complementària a la política de cohesió i a la PPC. Els estats membres han d'elaborar un PO únic per aplicar les prioritats de la UE que cofinançarà el FEMP.

FONS DE COHESIÓ

Aquests fons financen projectes de transport i medi ambient en els estats membres de la Unió Europea que tinguin un Producte Nacional Brut per càpita inferior al 90% de la mitjana comunitària. Catalunya queda exclosa perquè Espanya no percep fons de cohesió en el període 2014-2020.

TAULA 9. RESUM DELS ORGANISMES RESPONSABLES DE GESTIONAR ELS FEIE A NIVELL ESTATAL I AUTONÒMIC

	FEDER	FSE	FEADER	FEMP
Autoritat de Gestió	<i>Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques</i>	<i>Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social</i>	Direcció General de Desenvolupament Rural	<i>Ministeri d'Agricultura, Alimentació i Medi Ambient</i>
Organisme Intermedi	Departament de la Vicepresidència i d'Economia i Hisenda	Departament d'Empresa i Ocupació		Direcció General de Pesca i Afers Marítims
Organisme coordinador	DG de Promoció Econòmica, Competència i Regulació	Servei d'Ocupació de Catalunya	Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural	Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural

Font: Elaboració pròpia.

Nota: En *cursiva* s'indiquen els organismes estatals.

Més enllà dels Fons Europeus Estructurals i d'Inversió (FEIE), a la UE existeixen altres fons capaços de finançar accions de conservació de la biodiversitat. Aquests, a diferència dels fons estructurals, són gestionats directament per la Comissió Europea.

PROGRAMA MARC PER LA RECERCA I LA INNOVACIÓ- HORIZON 2020

És el major programa d'investigació i innovació de la Unió Europea. Té per objectiu donar suport a les estratègies europees en matèria d'investigació, desenvolupament i innovació tecnològica, contribuint directament a abordar els principals reptes de la societat, així com creant i mantenint el lideratge industrial europeu i reforçant l'excel·lència de base científica. Aquest programa integra la totalitat de les fases d'un projecte, des de la generació de coneixement inicial fins a les activitats més properes al mercat.

Els projectes HORIZON 2020 requereixen partenariats plurinacionals i els projectes que es presenten com a candidats han d'encaixar en temàtiques o *topics* molt concrets (alguns dels quals poden estar relacionats amb la conservació de la biodiversitat), que s'estructuren en seccions dins programes de treball bianuals. L'HORIZON 2020 és un programa molt valorat per les entitats i institucions europees perquè finança totalment el cost del projecte.

INSTRUMENT FINANCER EUROPEU PEL MEDI AMBIENT- LIFE

Aquest programa és l'únic instrument financer de la Unió Europea dedicat, de forma exclusiva, al medi ambient. El seu objectiu general per al període 2014-2020 és contribuir al desenvolupament sostenible i aconseguir els objectius de l'EE2020 i les altres estratègies i plans en matèria de medi ambient i clima. El programa LIFE té a la seva vegada dos sub-programes:

- **Medi Ambient**, amb tres àrees prioritàries que són; medi ambient i eficiència dels recursos; natura i biodiversitat; i governança i informació ambiental. Aquest programa rep el 75% del finançament LIFE.
- **Acció pel clima**, amb unes altres tres àrees prioritàries que són: mitigació del canvi climàtic; adaptació al canvi climàtic; governança i informació climàtica.

El programa LIFE té l'avantatge que no limita els projectes a temàtiques tan concretes com l'HORIZON 2020, sinó que els projectes han d'encaixar en els grans àmbits que especifica la comissió però el tema és lliure, a elecció de les entitats que presenten el projecte. La desavantatge, però, és que el finançament és parcial.

2.3.2. Ús actual dels fons FEDER per a projectes de conservació de la biodiversitat

Abans d'entrar a avaluar l'ús d'aquest fons en el període actual, val la pena revisar els agents implicats en la definició del Programa Operatiu a Catalunya. En concret, la [Figura 4](#) mostra el paper de les diferents administracions en la gestió i aprovació dels PO.

FIGURA 4. AGENTS QUE PARTICIPEN EN EL PO CATALUNYA (2014-2020)

Font: DTES.

A escala regional catalana, el Departament d'Economia i Hisenda és l'organisme intermedi que demana les aportacions dels diversos departaments de la Generalitat per a cadascun dels eixos prioritaris i estableix els criteris de selecció.

En el cas del Departament de Territori i Sostenibilitat (DTES), existeix un **Gabinet Tècnic** que coordina un grup de treball amb les unitats executores del departament perquè proposin les actuacions.

A nivell estatal, el Ministerio de Hacienda y Administraciones Públicas és el responsable de valorar els Programes Operatius de les regions, de fer-los arribar a la Comissió Europea i de negociar la seva aprovació.

Finalment, la Comissió Europea és responsable d'aprovar, en última instància, els PO de cada regió.

En el marc de l'informe "L'ús de fons FEDER per a projectes de biodiversitat a Catalunya. Estat actual" (vegeu 1.5), es van analitzar els **projectes FEDER a Catalunya realitzats durant el període 2007-2013**. D'aquest informe se n'extreuen algunes conclusions per valorar la trajectòria de l'ús d'aquest programa, entre elles:

- Només l'1% del total del finançament és despesa vinculada a biodiversitat (prioritats 51 i 56).
- El 98% de la inversió es fa en zones urbanes, quedant 36 milions d'euros per a àmbit rural.
- Hi ha absència d'actuacions realitzades per ens locals en l'eix 2 "Medi Ambient i prevenció de riscos". Totes les actuacions van ser realitzades per part de la Generalitat de Catalunya o algun dels seus ens (com l'ACA o Forestal Catalana).
- Es van regenerar 5.253 ha de terreny degradat, es van restaurar 94,5 ha amb vegetació natural i es van construir o rehabilitat 11 infraestructures d'espais naturals protegits.
- Es van adequar 454 km de lleres de rius amb criteris ecològics.
- Durant el període 2007-2013 el DTES ha cofinançat 33 projectes per un import de 232 MEUR que han suposat una subvenció del FEDER de 116 MEUR.

Per valorar l'ús dels fons per a la conservació de la biodiversitat durant el període **vigent (2014-2020)**, una primera font d'informació són les respostes al qüestionari que s'ha realitzat en el marc d'aquest projecte BID-REX (vegeu 1.5). Dels 28 enquestats, 4 es van identificar com a usuaris dels fons FEDER. Es tracta d'una mostra petita i per tant les seves respostes no es poden interpretar com un dibuix fidedigne de la realitat, si bé aporten alguns punts interessants.

No tots els projectes proposats per ser finançats a través dels FEDER s'aproven. La tramitació inclou un procés de priorització en base a uns criteris excoents i de puntuació. Per això els sol·licitants han d'escollir bé els projectes que presenten abans de preparar-ne la sol·licitud (vegeu 4.3 i 4.4).

Segons les respostes obtingudes, tres dels enquestats prioritzen els projectes amb aspectes referents a biodiversitat, i el quart en relació a aspectes del canvi climàtic. De fet, el PO FEDER a Catalunya inclou en el seu eix 4 mesures orientades a la prevenció del canvi climàtic, si bé el projecte BID-REX a Catalunya se centra en l'eix 6, que és l'enfocat a la conservació i protecció del medi ambient. Per fer aquesta priorització, els usuaris del fons van utilitzar informació del patrimoni natural de Catalunya, procedent sobretot del

Banc de Dades de Biodiversitat de Catalunya, els instruments de gestió de la xarxa Natura 2000 i els Plans Especials, entre d'altres.

Així mateix, 23 dels enquestats (gestors del patrimoni natural i generadors d'informació) van explicar les raons per les quals no utilitzen el fons FEDER per finançar part de la seva activitat. D'entrada, gairebé la meitat d'aquesta mostra (un 40%) desconeixen aquest fons europeu. De fet, la majoria de gestors del patrimoni natural mai no han finançat les accions de conservació a través d'aquest fons, mentre que els generadors d'informació utilitzen més el fons LIFE perquè està més orientat a finançar accions de conservació a la Xarxa Natura 2000. Tot plegat suggereix la necessitat de millorar la divulgació del PO FEDER a Catalunya per tal de poder arribar a potencials usuaris.

En referència als projectes finançats durant el període 2014-2020, i amb dades procedents del DTES, a Catalunya actualment hi ha tres actuacions vinculades amb el patrimoni natural que s'engloben en l'Objectiu Temàtic 6 (conservar i protegir el medi ambient i promoure l'eficiència dels recursos).

Tal com passava en el període anterior, els organismes executors són ens de la Generalitat (en aquest cas, Infraestructures.cat i Ports de la Generalitat) i els plans sectorials que emmarquen les actuacions són el Pla d'Infraestructura Verda 2014-2017 (vegeu apartat 2.1.3) i el Pla d'inversions de Ports de la Generalitat 2014-2017.

TAULA 10. ACTUACIONS FINANÇADES EN L'OT6 EN EL PERÍODE 2014-2020

Nom actuació	Objectiu específic	Organisme executor	Pla Sectorial
Objectiu Temàtic OT6: Conservar i protegir el medi ambient i promoure l'eficiència dels recursos			
Recuperació i adequació ambiental del port de l'Estany a l'Ametlla de Mar	OE 6.4.1	Infraestructures.cat	Pla d'Infraestructura Verda (PIV) 2014-2017
Restitució del tractament terciari tou de les aigües residuals tractades a l'EDAR de Tordera	OE 6.4.1	Infraestructures.cat	Pla d'Infraestructura Verda (PIV) 2014-2017
Millora del dic de L'Escala	OE 6.4.1	Ports de la Generalitat	Pla d'Inversions de Ports de la Generalitat 2014-2017

Font: DTES.

A més d'aquestes actuacions, n'hi ha tres més pendents de revisió dins aquest objectiu.

TAULA 11. ACTUACIONS EN PREPARACIÓ O EXECUCIÓ DINS L'OT6 PER AL PERÍODE 2014-2020

Objectiu Temàtic OT6: Conservar i protegir el medi ambient i promoure l'eficiència dels recursos			
Millores de restauració de la connectivitat per l'herpetofauna de l'Estany de la Cardenera i de l'Estany d'en Pous amb la carretera GI-602 del PK 5+500 al PK 6+000 i del PK 9+500 al PK 10+000. Sant Climent Sescebes	OE 6.4.1	Infraestructures.cat	Pla d'Infraestructura Verda (PIV) 2014-2017
Millora ambiental. Recuperació i protecció dels sistemes dunars de l'Empordà	OE 6.4.1	Infraestructures.cat	Pla d'Infraestructura Verda (PIV) 2014-2017
Endegaments de rieres	OE 6.4.1	Agència Catalana de l'Aigua	Pla de gestió del risc d'inundacions

Font: DTES.

Pel que fa la distribució del finançament en el fons FEDER durant aquest període, la Prioritat d'Inversió 1, corresponent a R+D, és la que rep una major quantitat. En tercer lloc està la Prioritat d'Inversió 6, Protegir el medi ambient, amb un 16% del finançament total del fons (Taula 12).

La **Taula 12** també mostra l'articulació de les Prioritats d'Inversió 2014-2020 a Catalunya amb els tres àmbits prioritaris de l'Estratègia Catalunya 2020, sent la Innovació i coneixement l'àmbit més finançat pel FEDER. La protecció del medi ambient, en canvi, no es veu explícitament reflectida en l'Estratègia Catalunya 2020.

TAULA 12. ARTICULACIÓ DEL FEDER EN 3 DELS 6 ÀMBITS PRIORITARIS DE L'ESTRATÈGIA CATALUNYA 2020

FEDER DE CATALUNYA 2014-2020		ESTRATÈGIA CATALUNYA 2020
PRIORITATS D'INVERSIÓ A CATALUNYA	MEUR (%)	ÀMBITS PRIORITARIS
PI 1. R+D	350 (42,53)	□ Innovació i coneixement (40,9% del FEDER) □ Dinamisme empresarial (37,9% del FEDER) □ Economia verda (21,2% del FEDER)
PI 2. Impuls TIC	60 (7,29)	
PI 3. Competitivitat de les Pimes	152 (18,47)	
PI 4. Economia baixa en carboni	129 (15,67)	
PI 6. Protegir el medi ambient	132 (16,04)	

Font: DTES i elaboració pròpia.

2.3.3. Necessitats i dificultats per a l'ús del fons FEDER per a projectes de conservació

A partir de les dues sessions de treball amb el grups d'actors locals i l'informe "L'ús de fons FEDER per a projectes de biodiversitat a Catalunya. Estat actual", aquest apartat recull les principals necessitats, dificultats i problemàtiques que presenta l'ús del fons FEDER per a finançar projectes de conservació de la biodiversitat. Cada necessitat o dificultat s'expressa mitjançant un titular breu que la sintetitza i un text que la descriu i justifica.

TAULA 13. NECESSITATS I DIFICULTATS DE L'ÚS DEL FONS FEDER PER A PROJECTES DE CONSERVACIÓ

- Desconeixement del funcionament i potencial per a la conservació
- Prejudicis vers la complexitat administrativa
- Manca personal tècnic a l'Administració per preparar i gestionar els projectes
- Poca col·laboració entre els gestors dels FEDER, els usuaris i altres agents implicats (administracions i entitats)
- Ens locals sense assessorament per presentar propostes
- El finançament a posteriori, un inconvenient
- El retorn del finançament al departament per part de la Generalitat, no sempre està garantit
- Es prioritzen projectes amb pressupostos grans, una restricció per a potencials beneficiaris
- Dificil encaix de la conservació del patrimoni natural amb els objectius del fons
- Percepció de manca d'estratègies marc en conservació de la biodiversitat
- Prioritats de conservació poc definides i manca d'eines comporten una dificultat als gestors de projectes
- Indicadors poc adequats per avaluar l'impacte dels projectes de conservació

Font: elaboració pròpia.

- a. **DESCONEIXEMENT DEL POTENCIAL I FUNCIONAMENT DEL FEDER PER A LA CONSERVACIÓ**
Entre els possibles usuaris del fons, hi ha força desconeixement del potencial dels fons FEDER per a finançar projectes de conservació de la natura i encara menys del seu funcionament. Això fa que els potencials usuaris utilitzen poc aquest fons per finançar projectes relacionats amb la conservació de la biodiversitat.
- b. **PREJUDICIS VERS LA COMPLEXITAT ADMINISTRATIVA**
Aquells potencials usuaris perceben els projectes FEDER com un tipus de projectes d'alta complexitat, pel fet que comporten dificultats administratives, molta dedicació i complexitat tècnica. El fet que aquests fons tinguin una gestió descentralitzada implica que hi ha un alt nombre d'organismes implicats i comporta alhora un increment de burocràcia, procediments administratius, etc. Aquesta percepció fa que, en molts casos, els potencials beneficiaris descartin la possibilitat de presentar-hi projectes, sobretot administracions locals però també administracions comarcals i provincials.
- c. **MANCA PERSONAL TÈCNIC A L'ADMINISTRACIÓ PER PREPARAR I GESTIONAR ELS PROJECTES**
En general, les administracions públiques disposen de poc personal tan per gestionar els fons FEDER, com per agrupar propostes i per preparar la documentació i els tràmits necessaris. En el cas del DTES, malgrat l'existència d'un grup de treball, falta personal tècnic (i fins i tot, una unitat específica) per gestionar la part més administrativa dels fons FEDER i dels fons europeus en general.
- d. **POCA COL·LABORACIÓ ENTRE ELS GESTORS DELS FEDER, ELS USUARIS I ALTRES AGENTS IMPLICATS (ADMINISTRACIONS I ENTITATS)**
En general, es percep poc treball en xarxa per part dels equips involucrats en la gestió dels fons. D'una banda, hi ha poca col·laboració entre els gestors dels fons i els departaments competents en medi natural. Es troba a faltar especialment aquesta col·laboració en la fase d'elaboració de propostes d'actuacions del PO. El que passa actualment és que es proposen les col·laboracions en la fase d'execució i sovint és massa tard i hi ha incompatibilitats, de manera que no es poden acabar duent a terme algunes de les accions previstes.

També manca comunicació entre les entitats encarregades de generar informació de biodiversitat i els potencials usuaris dels fons.
- e. **ENS LOCALS SENSE ASSESSORAMENT PER PRESENTAR PROPOSTES**
Els ens locals, amb una notable manca de recursos tècnics i humans, no disposen d'un grup referent a la Generalitat (o en altres administracions supralocals) que els assessori en la preparació, tramitació, execució i seguiment de projectes finançats amb el fons FEDER. Per tant, no tots els actors potencialment beneficiaris de projectes disposen dels canals d'informació i assessorament necessaris per aprofitar el potencial del fons FEDER.
- f. **EL FINANÇAMENT A POSTERIORI, UN INCONVENIENT**
A diferència d'altres programes europeus (com ara el programa LIFE, que proporciona una bestreta a l'inici dels projectes), el FEDER fa el pagament a posteriori i això dificulta que algunes institucions hi puguin tenir accés.
- g. **EL RETORN DEL FINANÇAMENT AL DEPARTAMENT EXECUTOR NO SEMPRE ESTÀ GARANTIT**
D'acord amb el mecanisme de funcionament de la "caixa única de la Generalitat", el cofinançament de les activitats que es realitzen amb el suport del FEDER arriba a les arques de la Generalitat però no necessàriament retornen al Departament que ha executat l'activitat, fet que en desincentiva l'ús per part dels diferents òrgans. Amb la part dirigida als ens locals això no passa.

h. ES PRIORITZEN PROJECTES AMB PRESSUPOSTOS GRANS, UNA RESTRICCIÓ PER A POTENCIALS BENEFICIARIS

El fons FEDER financia projectes amb un mínim de pressupost que en molts casos és massa elevat per a una única administració beneficiària. Això es pot superar gràcies a agrupaments i projectes conjunts, liderats per consells comarcals o diputacions. Però no totes les administracions supramunicipals tenen capacitat de gestió material i temporal per afrontar aquestes solucions de convergència territorial. També s'agreuja amb el fet que els ajuntaments han d'assumir l'IVA de les actuacions.

i. DIFÍCIL ENCAIX DE LA CONSERVACIÓ DEL PATRIMONI NATURAL AMB ELS OBJECTIUS DEL FONS

L'objectiu de conservació del patrimoni natural està inclòs de manera transversal en els fons estructurals, però no hi ha un fons específic per a aquest fi. És per això que les actuacions relacionades amb la conservació de la biodiversitat han d'anar vinculades amb projectes de creixement econòmic tot i que potenciant el seu vessant sostenible. El fet que s'hagi determinat així comporta dificultats a l'hora de justificar accions estrictament orientades a la conservació de la biodiversitat.

j. PERCEPCIÓ DE MANCA D'ESTRATÈGIES MARC EN CONSERVACIÓ DE LA BIODIVERSITAT

En general, hi ha una percepció de manca d'estratègies marc que serveixin de paraigües per justificar propostes de projectes de conservació per a ser finançats pel fons FEDER. Això porta a prioritzar aquells projectes i actuacions que ja disposen d'una base i planificació prèvia, i per tant a descartar projectes de conservació de biodiversitat que no disposen d'una estratègia marc clara. Aquesta percepció, però, xoca amb l'existència d'estratègies i instruments que poden desenvolupar aquest paper de paraigües (vegeu 2.1.2 i 2.1.3) i, en especial, la recent aprovada Estratègia del patrimoni natural i la biodiversitat de Catalunya 2030.

Sí que és cert, però, que certs àmbits territorials o temàtics amb un paper important en la conservació i divulgació de la biodiversitat no disposen d'una estratègia marc associada que en justifiqui la seva necessitat. Serien, per exemple, els equipaments d'interpretació ambiental o els espais naturals de proximitat (espais lliures). D'altra banda, i a nivell d'estratègies més generals, l'ECAT no aborda, de forma específica, la conservació de la biodiversitat.

k. PRIORITATS DE CONSERVACIÓ POC DEFINIDES I MANCA D'EINES COMPORTEN UNA DIFICULTAT ALS GESTORS DE PROJECTES

Fins ara, el fet que el DTES no hagués fixat unes prioritats clares de conservació del patrimoni natural feia que els gestors dels projectes FEDER tinguessin problemes per avaluar-los i prioritzar-los. No obstant, la recent aprovada estratègia de biodiversitat a Catalunya pot ajudar a reduir aquesta dificultat ja que identifica àmbits i actuacions prioritàries. A part de la manca prioritats, sovint els responsables de selecció i avaluació de projectes no tenen els coneixements i les eines adequades per integrar, de forma correcta, els aspectes relacionats amb la biodiversitat.

l. INDICADORS POC ADEQUATS PER AVALUAR L'IMPACTE DELS PROJECTES DE CONSERVACIÓ

Per avaluar els projectes finançats amb fons FEDER s'utilitzen actualment una sèrie d'indicadors comuns que estan definits en el PO corresponent i que validen que els projectes siguin coherents amb els objectius del fons, amb el propi PO i amb els plans estratègics corresponents. Aquests indicadors són excessivament senzills i no mostren l'abast i la repercussió dels projectes de conservació de la biodiversitat. Per valorar projectes de conservació de biodiversitat caldrien indicadors més qualitius.

3. PROPOSTA D'OBSERVATORI DEL PATRIMONI NATURAL

El principal instrument que proposa aquest Pla d'acció per afrontar les necessitats i dificultats associades a l'ús de la informació sobre biodiversitat (identificades a l'apartat 2.2.4, [Taula 6](#)) és la creació d'un nou ens que es podria anomenar "**Observatori del Patrimoni Natural de Catalunya**" (OPNC d'ara en endavant).

De fet, i tal com ja s'ha exposat a l'apartat 2.1.2, l'EPNCAT2030 preveu una línia d'actuació prioritària (la núm. 7) dirigida a "constituir un observatori del patrimoni natural orientat a la informació i el coneixement". Segons aquesta Estratègia, la constitució de l'Observatori, juntament amb la creació de l'Agència del Patrimoni Natural i la Biodiversitat i l'aprovació d'una llei de biodiversitat i patrimoni natural, són les tres línies d'actuació més prioritàries atès que incideixen pràcticament sobre tots els objectius de l'Estratègia.

TAULA 14. PREVISIONS DE L'EPNCAT2030 EN RELACIÓ AMB L'OPNC (LÍNIA ACTUACIÓ NÚM. 7)

Es definirà l'**estructura tècnica i administrativa** de l'observatori del patrimoni natural, com a ens que integri i tracti la informació generada sobre el patrimoni natural, la biodiversitat i la geodiversitat a Catalunya, incloent la informació generada per la ciència ciutadana, i també la relativa a l'agrobiodiversitat i als coneixements consuetudinaris.

S'identificaran i integraran les diverses fonts que disposen de dades rellevants sobre el patrimoni natural i s'establiran **mecanismes per facilitar-ne la compartició eficaç** i canalitzar-les adequadament, juntament amb les que generen els programes de seguiment, els treballs de recerca o els centres d'estudis locals.

L'observatori ha de preveure **mecanismes de transferència del coneixement** de manera que la generació d'informació científica d'avantguarda sobre el patrimoni natural i la biodiversitat per part dels centres de recerca i les universitats es pugui traduir i aplicar a la gestió del patrimoni natural per part dels diferents agents i gestors del territori.

L'observatori ha de ser un **ens unificat** per difondre la informació i un **vincle entre la recerca i la gestió**, que faciliti la integració en iniciatives internacionals. S'hi ha de garantir la participació dels centres punters de recerca, les entitats ambientals i les organitzacions més rellevants quant a la generació d'informació sobre el patrimoni natural.

Font: EPNCAT2030.

Tal com s'ha exposat a l'apartat 1.4, un dels dos subgrups del LSG estava dedicat a debatre com hauria de ser i què hauria de fer el futur OPNC. De fet, es van dedicar tres sessions de treball específiques a debatre el rol i els objectius de l'OPNC, l'estructura tècnica i administrativa, i el finançament. Així doncs, **les propostes que es fan en aquest capítol procedeixen del que estableix l'EPNCAT2030 i de les aportacions fetes pels membres del LSG** durant les sessions de treball dedicades a aquest nou ens.

També s'ha considerat el treball previ "Marc conceptual del futur observatori del patrimoni natural" (desembre 2015), elaborat per un grup de treball integrat per la Generalitat de Catalunya, la Diputació de Barcelona, el CTFC i el CREA. Una aportació rellevant d'aquest informe és que el nou OPNC no començaria de zero, sinó que hauria de tenir en compte l'experiència i feina feta per molts i diversos agents del país (vegeu apartat 2.2).

Finalment, aquest capítol (i també el següent, el 4t) incorporen en forma de quadres algunes **bones pràctiques europees** que s'han conegut durant la fase 1 del projecte BID-REX i que poden servir de model i inspiració per a Catalunya.

3.1. Missió, objectius, funcions i destinataris de l'Observatori

D'acord amb l'EPNCAT2030, l'OPNC hauria de ser:

l'ens de referència sobre patrimoni natural i biodiversitat, que recull informació detallada, útil per a la presa de decisions i a l'abast de la comunitat científica i docent, de tots els sectors interessats i de la ciutadania.

L'EPNCAT2030 també defineix l'OPNC com a "l'ens participat per l'administració de la Generalitat de Catalunya o altres administracions, els centres de recerca, les universitats, les entitats ambientals o altres organitzacions privades que compilarà, ordenarà, coordinarà, processarà, distribuirà i divulgarà la informació sobre biodiversitat a Catalunya".

3.1.1. Objectius i funcions

D'acord amb l'EPNCAT2030, i amb les aportacions plantejades durant les sessions del LSG, els objectius de l'OPNC serien els que recull la [Taula 15](#).

TAULA 15. OBJECTIUS PROPOSATS PER A L'OBSERVATORI DEL PATRIMONI NATURAL DE CATALUNYA

1. Identificar, recopilar, organitzar, processar i integrar la informació existent sobre patrimoni natural procedent de fonts diverses
2. Impulsar iniciatives de millora del coneixement fruit d'una detecció de les mancances existents en la informació sobre patrimoni natural
3. Avaluar periòdicament l'estat del patrimoni natural i el grau de compliment de determinats instruments i plans estratègics de conservació de la natura
4. Transferir la informació recopilada cap als agents que gestionen el medi natural i els que prenen decisions, i donar resposta a demandes específiques d'informació prèvies a la presa de decisions
5. Fer accessible i difondre la informació als diversos sectors de la societat, contribuint a augmentar la valoració social del patrimoni natural

Font: Elaboració pròpia.

Tot seguit es desenvolupen i detallen aquests objectius, concretant per a cadascun d'ells diverses funcions associades. Amb aquestes funcions es pretén donar resposta a gran part de les necessitats detectades en relació amb la informació sobre biodiversitat (vegeu la [Taula 17](#) al final d'aquest apartat 3.1).

1. Identificar, recopilar, organitzar, processar i integrar la informació existent sobre patrimoni natural procedent de fonts diverses

L'EPNCAT2030 aposta per coordinar els diferents projectes de recerca i estudi del patrimoni natural i la biodiversitat, amb l'objectiu que les dades obtingudes se centralitzin en plataformes públiques i de fàcil accés. En aquest procés, l'OPNC tindrà un paper fonamental, coordinant i dinamitzant la integració de tota la informació.

Així doncs, l'OPNC haurà de compilar i acollir la informació de les bases de dades existents (com el Banc de dades de biodiversitat, amb informació de més de 25.000 espècies) però també de fonts d'informació actualment disperses, associades a procediments o a centres

diversos, com les vinculades a projectes de seguiment, a processos d'avaluació ambiental, a ciència ciutadana o a programes de recerca científica.

Complementàriament a la recopilació i el tractament de les dades generades sobre els components del patrimoni natural, també serà necessari integrar la informació del coneixement consuetudinari, derivat de les pràctiques tradicionals, que recullen actualment algunes entitats privades.

Per tant, l'Observatori haurà d'**identificar i integrar les diverses fonts que disposen de dades rellevants sobre el patrimoni natural** (incloent les que generen els programes de seguiment, els treballs de recerca o els centres d'estudis locals), i establir mecanismes per facilitar-ne la compartició eficaç i una canalització adequada.

Un darrer aspecte clau en aquest sentit, que també esmenta l'EPNCAT2030, és que l'esforç de seguiment i integració de la informació **s'haurà de coordinar i vincular amb iniciatives que ultrapassin l'àmbit de Catalunya** per tal de difondre la informació a tots els nivells i contextualitzar les tendències que es detectin. Entre aquestes iniciatives i instruments destaquen, a escala internacional, els ODS (Objectius de Desenvolupament Sostenible) i els objectius d'Aichi (vinculats al Conveni sobre la Diversitat Biològica); i, a escala europea, l'Estratègia de la UE de biodiversitat 2020 i la xarxa Natura 2000.

QUADRE 1. SISTEMA D'INFORMACIÓ DE LA NATURA D'EUSKADI (EUSKADI, ES)

Sistema d'Informació de la natura d'Euskadi (Euskadi, ES)	
Sistema de Información de la Naturaleza de Euskadi	El Govern Basc té un sistema d'informació de la biodiversitat ben estructurat que cobreix les seves necessitats en qüestions d'informació ambiental. La informació està organitzada en elements que s'interconnecten, es troba en accés obert, i segueix estàndards internacionals per facilitar la interoperabilitat.
	El proveïment d'aquesta informació a llarg termini es garanteix gràcies a convenis, contractes i col·laboracions formals plurianuals amb les principals institucions que generen informació de biodiversitat d'Euskadi. Aquest sistema és inspirador pel que fa a l'estructura i interoperabilitat de la informació, i també en com han assegurat el flux d'informació a llarg termini amb les institucions que generen informació de biodiversitat.
Més info: http://bit.ly/EuskadiNaturaleza	

Font: elaboració pròpia.

2. Impulsar iniciatives de millora del coneixement fruit d'una detecció de les mancances existents en la informació sobre patrimoni natural

L'Observatori, a partir de la recopilació de tota la informació existent, haurà de detectar mancances existents en la informació sobre el nostre patrimoni natural. A partir d'aquí, l'OPNC, en funció dels recursos disponibles, haurà de planificar i impulsar iniciatives de millora del coneixement sobre el patrimoni natural en coordinació amb els sectors i agents adequats a aquest fi per tal de pal·liar les carències detectades.

Per tant, l'OPNC, com a tal, no haurà de generar nova informació, sinó que haurà de promoure que altres agents especialitzats generin nova informació en base a les mancances detectades fruit de la integració feta pel propi OPNC.

Una de les vies per millorar la generació d'informació és la formació de nous taxònoms a diferents nivells (professionals, afeccionats, etc.), atesa l'escassetat d'aquest perfil a Catalunya, sobretot en relació amb algunes espècies. En aquest sentit, l'OPNC podria donar suport i col·laborar amb alguna estratègia o programa de formació de taxònoms que caldria impulsar a escala de país, tot aprofitant diversos centres formatius repartits arreu del territori com ara les escoles de capacitació agrària o d'altres.

QUADRE 2. PROGRAMA DE FORMACIÓ DE TAXÒNOMS DEL FSC (UK)

Programa de formació de taxònoms del FSC (UK)	
	El Field Studies Council (FSC) és una associació benèfica dedicada a l'educació ambiental que realitza cursos orientats a la formació de la societat en identificació d'espècies i recollida de dades al camp. El seu programa de formació es dirigeix des del públic general (amb cursos per a infants, per exemple) fins a la formació de taxònoms experts que es vulguin dedicar professionalment a aquest camp.
Més info: www.field-studies-council.org	L'experiència del FSC mostra un programa de formació que es podria importar a Catalunya per abordar l'escassetat de taxònoms i la manca de relleu generacional, cosa que dificulta l'obtenció de dades de camp sobre algunes espècies.

Font: elaboració pròpia.

Aquest objectiu i àmbit d'acció de l'OPNC haurà de considerar i tenir en compte algunes línies d'actuació establertes per l'EPNCAT2030 que hi estan relacionades. Concretament, les tres següents:

- Línia d'actuació núm. 1: Identificar els components clau del patrimoni natural (hàbitats, espècies, elements de la geodiversitat i processos) i diagnosticar-ne el grau de coneixement, per tal de completar i actualitzar el coneixement que se'n té.
En aquest sentit, l'EPNCAT2030 matisa que els components clau són "aquells elements preferents envers els quals Catalunya té més responsabilitat de conservació, a l'efecte d'optimitzar els esforços de conservació i orientar-los a aquests components, tant en els sistemes terrestres com en els marins". Específicament, l'EPNCAT2030 esmenta que cal considerar com a components clau, entre d'altres, els que apareixen a la [Taula 16](#). A aquests components s'hi podrien afegir els factors de canvi i les interaccions amb activitats productives.
- Línia d'actuació núm. 2: Integrar i millorar la informació disponible sobre els hàbitats marins i elaborar una cartografia útil per a la gestió.
- Línia d'actuació núm. 3: Fixar una agenda comuna de recerca entre les administracions públiques, les universitats i els centres de recerca en matèria de biodiversitat i geodiversitat. Aquesta agenda de treball —detallada en temes i accions— estarà impulsada des de la Generalitat, segons estableix l'EPNCAT2030.

TAULA 16. COMPONENTS CLAU DEL PATRIMONI NATURAL I LA BIODIVERSITAT

- a) Espècies i hàbitats amenaçats a Catalunya o amb alta representativitat en l'àmbit geogràfic europeu.
- b) Espècies endèmiques o amb una alta representativitat a Catalunya o en l'àmbit geogràfic europeu.
- c) Elements clau de la xarxa Natura 2000.
- d) Espècies fonamentals per la seva funcionalitat en els processos ecològics.
- e) Espècies particularment vulnerables als efectes del canvi climàtic a Catalunya.
- f) Espècies i hàbitats que es troben al límit de distribució natural dins el territori de Catalunya.
- g) Elements de la geodiversitat especialment rellevants a Catalunya.
- h) Processos ecològics fonamentals dels ecosistemes: cicle de l'aigua, els cicles biogeoquímics o de nutrients, el flux d'energia i la dinàmica de comunitats.

Font: EPNCAT2030.

3. Avaluar periòdicament l'estat del patrimoni natural i el grau de compliment de determinats instruments i plans estratègics de conservació de la natura

A partir de la informació de referència sobre el patrimoni natural, s'haurien de realitzar **avaluacions periòdiques de l'estat de conservació del patrimoni natural** que permetin detectar canvis i tendències ocorreguts en el medi (deteriorament o millora). Això requerirà establir un pla de treball anual i un sistema d'indicators que permeti fer l'avaluació periòdica del medi natural.

Els indicadors emprats per fer aquesta avaluació haurien de ser compatibles amb els que s'utilitzen en iniciatives internacionals (els dels objectius d'Aichi, per exemple), amb els previstos a l'EPNCAT2030, i amb els que defineix la legislació que afecta Catalunya (catàlegs, decrets, directives europees, etc.).

Aquesta avaluació de l'estat del patrimoni natural també haurà de tenir en compte altres línies d'actuació establertes per l'EPNCAT2030 en relació amb el seguiment i l'avaluació de la biodiversitat. Concretament, la línia d'actuació núm. 4 preveu "desenvolupar un sistema de seguiment global de la biodiversitat i de la seva evolució" (que ja està liderant el DTES a través del Sistema de Seguiment Global de la Biodiversitat, SISEBIO) i la núm. 5 preveu "definir un programa d'avaluació i seguiment de l'estat de conservació dels espais naturals protegits de Catalunya i de la seva efectivitat".

D'altra banda, l'OPNC també podria assumir l'avaluació del **grau de compliment d'alguns instruments i plans estratègics de conservació de la natura**. Caldrà determinar i acordar més endavant quins instruments podria avaluar l'OPNC, però un dels més rellevants podria ser la pròpia EPNCAT2030. Així mateix, l'OPNC podria avaluar altres instruments, com ara el Sistema d'espais naturals protegits de Catalunya (assumint, doncs, el desplaçament de línia d'actuació núm. 5 de l'EPNCAT2030).

Totes aquestes avaluacions han de derivar en la redacció i publicació d'**informes periòdics d'avaluació de l'estat de conservació del patrimoni natural**, d'una banda, i d'**informes periòdics d'avaluació d'estratègies i d'altres instruments relacionats amb la conservació de la biodiversitat**, d'una altra. Tots ells hauran d'estar a disposició de la societat, garantint així la transparència en la gestió i la presa de decisions.

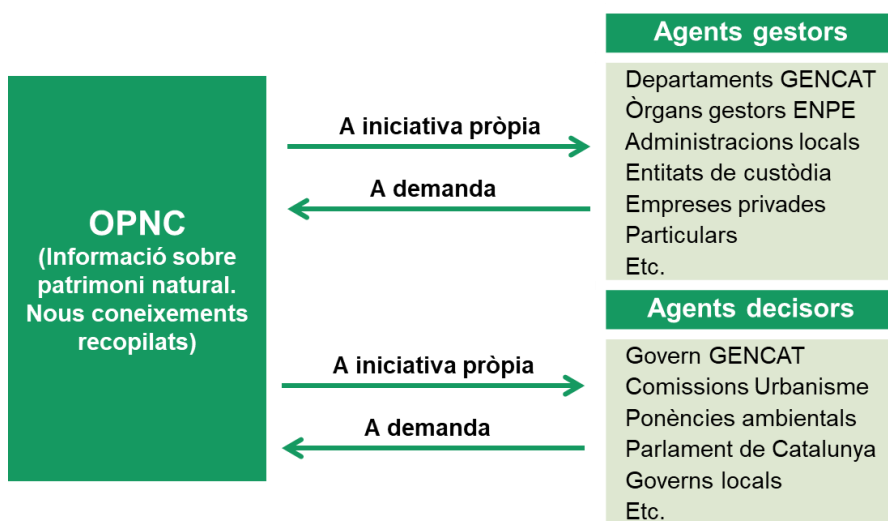
4. Transferir la informació recopilada cap als agents que gestionen el medi natural i els que prenen decisions, i donar resposta a demandes específiques d'informació prèvies a la presa de decisions

L'Observatori ha de ser el vincle entre la recerca i la gestió. Ha de preveure mecanismes de transferència del coneixement per tal que la informació científica d'avantguarda generada pels centres de recerca i les universitats es pugui **traduir i aplicar a la planificació i gestió del medi natural que duen a terme una gran diversitat d'agents i usuaris del territori** (Figura 5).

Una via per aconseguir-ho seria elaborant **informes executius sobre l'estat del patrimoni natural**, més generals o més específics segons el cas, però en tot cas de segon i tercer nivell (vegeu apartat 2.2.1). Aquests informes s'haurien de fer arribar als diferents departaments de la Generalitat i a altres organismes públics amb competències directes en la gestió del patrimoni natural, o amb altres competències que poden tenir una incidència directa en la millora o l'empitjorament de la biodiversitat.

En qualsevol cas, seria recomanable que l'OPNC disposés d'un **protocol de transferència de la informació** que s'apliqués periòdicament i que permetés que els nous coneixements generats (i recopilats per l'OPNC) arribessin als organismes, administracions i altres agents que gestionen directament els diversos components del patrimoni natural (per exemple, empreses i professionals que aprofiten recursos naturals).

FIGURA 5. LES DUES DIRECCIONS DEL VINCLE ENTRE LA RECERCA I LA GESTIÓ

Font: elaboració pròpia.

D'altra banda, l'OPNC també hauria de poder **donar resposta a necessitats o demandes d'informació específiques sobre biodiversitat** que puguin requerir els agents prenedors de decisions o altres tipus d'usuaris finals de les dades. En aquest sentit, l'OPNC elaboraria informes *ad hoc* partint de requeriments específics (sobre una zona, un determinat hàbitat, un grup d'espècies, etc.). Aquests informes haurien de sorgir d'un tractament específic de la informació recopilada i centralitzada pel propi OPNC i que no fos possible a partir de la consulta de les plataformes públiques (objectiu 5). A més a més, haurien de ser informes descriptius, que no emetessin judicis ni valoracions. Si aquestes demandes requereixen generar informació nova, l'OPNC podria demanar col·laboració als centres de recerca que formin part del propi ens.

A més de transferir la informació recopilada cap als agents gestors i decisors, el propi OPNC, com a centre de referència de la informació sobre el medi natural, haurà d'elaborar **documents de recomanacions de caire científic i tècnic** per tal d'advertir de mancances o tendències que s'haurien de revertir. En aquest sentit, cal aclarir que l'OPNC no hauria d'emetre posicionaments públics sobre determinades polítiques o instruments que es vulguin aprovar, funcions que ja assumeixen altres organismes com ara el Consell de Protecció de la Natura o el Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible.

QUADRE 3. SEGUIMENT D'ESPÈCIES I HÀBITATS D'INTERÈS COMUNITARI DE VALÒNIA (VALÒNIA, BE)

Seguiment d'espècies i hàbitats d'interès comunitari de Valònia (Valònia, BE)	
	L'esquema de seguiment de les espècies i els hàbitats d'interès comunitari de Valònia defineix des de l'inici les necessitats d'informació del Govern de Valònia, basant-se en el que determinen les Directives Hàbitats i Ocells. A partir de la clara identificació de quina informació necessitaran i quan la necessitaran, es dissenya tota la metodologia i cronologia de seguiment de les espècies o dels hàbitats (protocols, parcel·les, temporalitat, informació a recopilar, integració, avaluació...). Això facilita poder disposar de la millor informació disponible per respondre les necessitats de l'administració en el moment en què aquesta fa falta i en el format adequat.
Més info: www.life-bnip.be	

Font: elaboració pròpia.

5. Fer accessible i difondre la informació als diversos sectors de la societat, contribuint a augmentar la valoració social del patrimoni natural

La informació recopilada i els treballs generats per l'OPNC haurien de ser públics i de fàcil accés. Tal com diu l'EPNCAT2030, cal garantir que l'esforç de seguiment i integració de la informació es tradueixi en un coneixement accessible.

Així doncs, l'Observatori haurà de preveure mecanismes per fer accessible la informació recopilada i el nou coneixement generat. Aquests mecanismes s'han de traduir en la **creació d'una o més plataformes públiques que integrin tota la informació disponible i que siguin de fàcil accés**, tal com preveu l'EPNCAT2030. A més a més, l'OPNC haurà de vetllar per mantenir actualitzades (tant pel que fa als continguts com a les funcionalitats) aquestes plataformes. En aquest sentit, caldrà decidir quin paper juguen les plataformes existents, siguin d'origen públic (Banc de Dades de Biodiversitat de Catalunya, CARTOBIO, Prismàtic, etc.) o privat.

Al mateix temps, l'OPNC haurà de difondre aquesta informació entre els diversos sectors de la societat (acadèmia, empreses, centres de recerca, entitats de conservació, col·legis professionals i població en general) de forma entenedora i en diferents formats i nivells de complexitat. La divulgació es farà de manera rigorosa, amb un disseny curós i professional, amb missatges concrets i precisos, adequats i adaptats a cada públic objectiu.

Depenent dels públics objectius, caldrà generar diversos **productes divulgatius** i utilitzar diferents canals i instruments comunicatius (web, butlletins, xarxes socials, etc.). Tot plegat (públics, objectius comunicatius, instruments, canals i productes, etc.) caldrà preveure-ho i planificar-ho en un futur Pla de comunicació de l'OPNC.

QUADRE 4. L'ATLES DE LA NATIONAL BIODIVERSITY NETWORK (UK)

National Biodiversity Network (NBN) Atlas (UK)	
	La National Biodiversity Network és l'agrupació d'associacions més gran del Regne Unit treballant per la natura. Amb més de 220 milions d'observacions d'espècies del Regne Unit, el NBN Atlas és una eina on-line que proporciona informació del món natural tot el país (UK), posa a l'abast de la societat aquesta informació i a més a més permet explorar-la, descarregar-la i analitzar-la.
	Més info: https://nbnatlas.org L'NBN Atles és un bon exemple de com posar a l'abast de la ciutadania la informació de biodiversitat.

Font: elaboració pròpia.

Exposats i desenvolupats els objectius i les funcions del futur OPNC, és moment de veure com aquest plantejament aborda i intenta resoldre les necessitats de l'ús de la informació sobre biodiversitat detectades al capítol anterior. La **Taula 17** relaciona cadascuna de les necessitats amb algun objectiu o funció plantejada.

TAULA 17. RELACIÓ ENTRE LES NECESSITATS DE L'ÚS DE LA INFORMACIÓ I LES FUNCIONS DE L'OPNC

Necessitat/dificultat	Objectius i funcions de l'OPNC que les afronten
a. Diversos àmbits de la biodiversitat no disposen d'informació	Impulsar iniciatives de millora del coneixement fruit d'una detecció de les mancances existents en la informació sobre patrimoni natural (obj. 2)
b. Poca capacitat d'integrar la informació disponible	Identificar, recopilar, organitzar, processar i integrar la informació existent sobre patrimoni natural procedent de fonts diverses (obj. 1)
c. Dificultats per mantenir i actualitzar les plataformes existents	L'OPNC haurà de vetllar per mantenir actualitzades (tant pel que fa als continguts com a les funcionalitats) aquestes plataformes (obj. 5)
d. Manca d'accessibilitat de la informació (pel format o per desconeixement)	Fer accessible i difondre la informació als diversos sectors de la societat (obj. 5)
e. Informació generada no sempre adaptada a les necessitats	Transferir la informació recopilada cap als agents que gestionen el medi natural i els que prenen decisions, i donar resposta a demandes específiques d'informació prèvies a la presa de decisions (obj. 4)
f. És necessari validar dades i avaluar els programes de seguiment de la biodiversitat	Impulsar iniciatives de millora del coneixement fruit d'una detecció de les mancances existents en la informació sobre patrimoni natural (obj. 2) Avaluar periòdicament l'estat del patrimoni natural (obj. 3)
g. Poca coordinació i transferència de coneixement entre els productors d'informació i les administracions	Identificar, recopilar, organitzar, processar i integrar la informació existent sobre patrimoni natural procedent de fonts diverses (obj. 1) Transferir la informació recopilada cap als agents que gestionen el medi natural i els que prenen decisions, i donar resposta a demandes específiques d'informació prèvies a la presa de decisions (obj. 4)
h. Dèficit en els fluxos d'informació entre serveis i administracions	Coordinar els diferents projectes de recerca i estudi del patrimoni natural i la biodiversitat (obj. 1)

i. Cal reforçar la internacionalització dels projectes catalans	L'esforç de seguiment i integració de la informació s'haurà de coordinar i vincular amb iniciatives que ultrapassin l'àmbit de Catalunya (obj. 1)
j. Manca de recursos per mobilitzar informació i assolir part dels objectius establerts	Transferir la informació recopilada cap als agents que gestionen el medi natural i els que prenen decisions, amb la creació d'informes executius i documents de recomanacions (obj. 4)

Font: elaboració pròpia a partir dels resultats de les reunions del LSG.

3.1.2. Destinataris i usuaris de la informació i productes generats per l'OPNC

L'acció del futur Observatori, la informació que centralitzi i els productes que generi s'adrecen a un ventall ampli d'agents públics i privats. A grans trets, l'acció d'aquest nou organisme pot beneficiar o ajudar quatre tipologies d'agents:

- **Agents amb competències per a la presa de decisions sobre el patrimoni natural:** hi hauria un ampli ventall d'agents públics: la Comissió Europea, el Govern de l'Estat, el Parlament de Catalunya i el Govern de la Generalitat, diversos organismes derivats de les competències urbanístiques i ambientals que té la Generalitat (comissions d'urbanisme, ponències ambientals, etc.) i els governs locals.
- **Agents que gestionen el patrimoni natural:** inclouria els departaments de la Generalitat amb competències (sobretot DTES i DARP), les administracions locals que gestionen espais protegits (diputacions, consorcis, etc.), els òrgans gestors dels espais naturals protegits, les entitats de custòdia del territori, empreses privades que tenen terrenys amb valors naturals, professionals del sector primari (pagesos, ramaders, forestals, etc.) i particulars que disposen de terrenys amb propietat.
- **Agents que generen informació sobre patrimoni natural:** inclouria les universitats i centres de recerca, l'administració pública (unitats que elaboren estudis o sistemes de seguiment del medi natural), les consultories i enginyeries ambientals (que elaboren informes i estudis sovint per encàrrec de tercers), diverses entitats de la societat civil que impulsen estudis i projectes relacionats amb la ciència ciutadana, etc.
- **Ciutadania en general:** especialment, totes aquelles persones que mostren interès en conèixer l'estat i l'evolució del patrimoni natural de Catalunya.

3.2. Estructura i governança del nou ens

Abans d'entrar en els diversos òrgans que podrien constituir l'estructura de l'Observatori, un primer acord dels membres del LSG va ser que, atès que els objectius plantejats per a l'OPNC són en gran part responsabilitat de l'Administració, són **les administracions públiques les que haurien d'assumir el lideratge de l'OPNC**. Ara bé, alguns membres també apuntaven la conveniència que aquest lideratge fos compartit amb altres actors, com ara els agents que generen dades sobre biodiversitat.

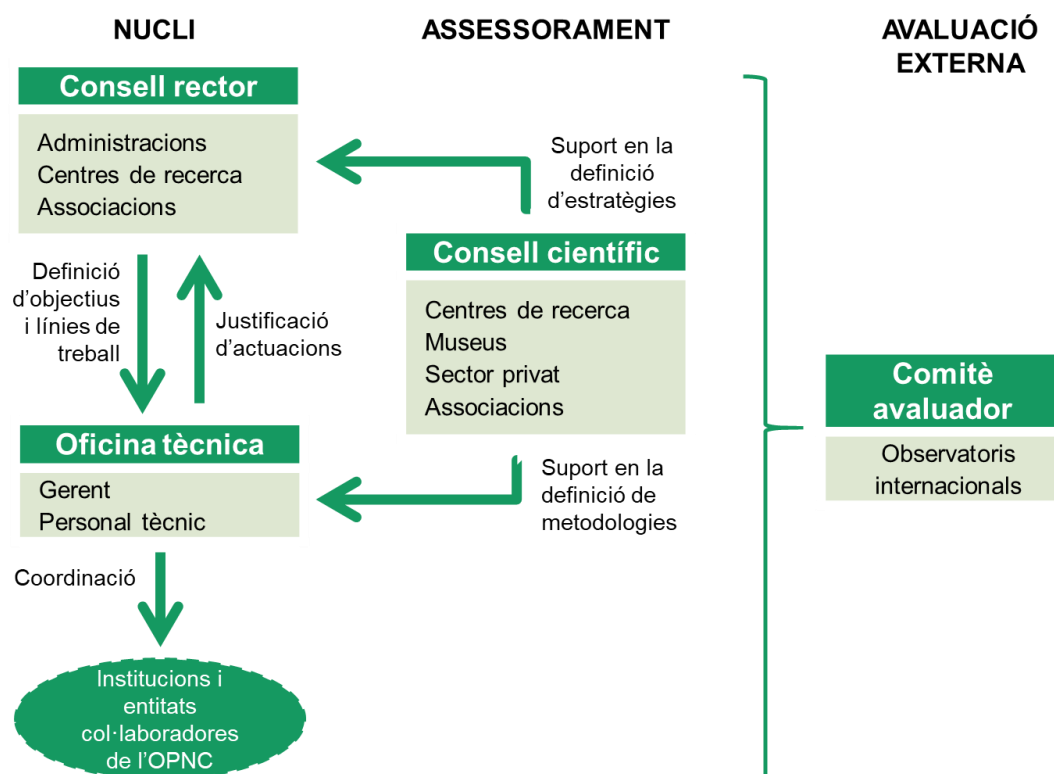
Malgrat aquest (co)lideratge de les administracions públiques (i que seran elles les que assumeixin el pes dels recursos i la responsabilitat), haurà de quedar clar que **no serà un observatori exclusiu de l'Administració**. D'aquesta manera, l'OPNC podrà emetre recomanacions i informes objectius i imparcials basats sempre en criteris científics.

Es planteja una estructura de l'OPNC amb **un òrgan rector i dos òrgans assessors**:

- un Consell rector que prengui decisions (determinarà *què es vol?* i *cap a on cal anar?*)
- un Consell científic que assessori (determinarà *com s'ha de fer?*)
- un Comitè avaluador (o “de suport extern”) totalment independent que garanteixi coherència i proporcioni directrius (quan sigui necessari) per tal d'assolir els objectius plantejats.

A més a més, l'OPNC tindrà com a **òrgan executor** una oficina tècnica.

FIGURA 6. ESTRUCTURA I GOVERNANÇA DE L'OPNC

Font: elaboració pròpia a partir dels resultats de les reunions del LSG.

Tot seguit es descriuen aportacions que van fer els membres del LSG sobre l'estructura, els integrants i les funcions d'aquests òrgans (rector i assessors) i de l'oficina tècnica.

3.2.1. Consell rector: membres i funcions

La composició del Consell rector hauria de ser fruit d'un gran consens entre els principals agents que aporten dades i coneixement sobre patrimoni natural a Catalunya. De fet, tots aquests agents n'haurien de formar part. Ara bé, la composició del Consell rector s'hauria d'anar adaptant a les funcions i la capacitat de l'OPNC (que pot variar amb el temps).

Un primer aspecte clau, doncs, és que el Consell rector hauria d'estar integrat per Administracions públiques (amb la Generalitat de Catalunya i les diputacions al capdavant) però també per centres de recerca, universitats i museus, que li atorgarien un paper d'òrgan transparent i independent, a més de reconeixement i capacitat d'influència.

Caldria pensar bé les institucions que formarien part del Consell rector, per evitar que sigui massa obert però que a la vegada pugui representar la diversitat d'entitats responsables en temes de biodiversitat.

Les institucions que formessin part del Consell rector, atesa la seva capacitat de presa de decisions, haurien d'adquirir un compromís explícit d'aportació de recursos econòmics o, com a alternativa, recursos materials, humans o coneixement.

Aquest consell tindria capacitat per prendre decisions, si bé caldrà determinar quin tipus de decisions. Entre d'altres, hi hauria:

- Aprovar les línies estratègiques generals de l'OPNC en base a les recomanacions del consell científic.
- Aprovar l'organigrama i les plantilles de l'equip tècnic.
- Aprovar els plans anuals i els programes d'activitats de l'OPNC.
- Aprovar els pressupostos anuals, la liquidació del pressupost, la memòria d'activitats realitzades i la gestió dels exercicis anteriors.
- Aprovar concerts i convenis amb altres entitats públiques o privades.
- Acordar l'admissió de nous membres o separació d'aquells que contradiguin els objectius de l'Observatori.

D'altra banda, i des d'una perspectiva més externa, el Consell rector hauria d'aspirar a assessorar en la definició de polítiques i normativa relativa al patrimoni natural.

Si el Consell rector acaba tenint un nombre important d'agents, seria necessari disposar d'alguna sub-estructura d'aquest consell més operativa i executiva que pugui prendre certes decisions d'una manera més àgil (una comissió executiva).

3.2.2. Consell científic

El Consell científic estaria integrat per una major diversitat d'agents, aspirant a ser el més representatiu possible del conjunt d'actors que intervenen en el món del patrimoni natural a Catalunya: centres d'investigació, museus, associacions conservacionistes i també sector privat implicat. També podria incorporar personalitats de prestigi i amb trajectòria en l'estudi del patrimoni natural.

La seva funció principal seria la d'assessorar el Consell rector i l'oficina tècnica en qüestions científiques, tècniques i metodològiques. I, concretament, hauria d'ajudar a configurar el programa anual d'activitats de l'Observatori i hauria de poder proposar les actuacions que consideri convenients per tal que l'Observatori compleixi els seus objectius.

3.2.3. Comitè avaluador

El Comitè avaluador (o de suport extern) seria totalment independent i estaria integrat per experts reconeguts a escala internacional, com ara directors d'altres Observatoris de Biodiversitat. D'entrada, aquest comitè podria estar integrat per alguns dels agents de les altres regions europees implicats en el projecte BID-REX, considerant que tenen experiència contrastada i que poden guiar l'OPNC en els seus primers passos.

La seves funcions serien realitzar una avaluació periòdica de l'OPNC per, entre d'altres, assegurar la neutralitat del Consell rector i la coherència i compliment dels objectius plantejats en el marc d'estàndards internacionals, així com també assessorar sobre les estratègies a adoptar per part de l'OPNC per tal d'assolir els seus objectius.

3.2.4. Oficina tècnica: àrees de treball

Aquesta oficina hauria d'esdevenir el component central de l'OPNC, en tant que nucli impulsor i dinamitzador dels recursos humans, materials i econòmics que aportessin les entitats membres del nou ens.

L'Observatori no parteix de zero. Actualment hi ha diverses institucions treballant amb els mateixos objectius però de manera parcial o inconnexa, existeixen iniciatives de coordinació (Generalitat de Catalunya – Diputació de Barcelona, Generalitat de Catalunya – Institut Català d'Ornitologia, etc.) i hi ha molta informació relativa al patrimoni natural. Cal, doncs, posar el focus en la coordinació dels recursos i equips existents.

Es proposen de manera preliminar **quatre àrees bàsiques de treball** que hauria de tenir l'oficina tècnica de l'Observatori, que responen als objectius definits per al nou ens i a la gestió que requereix qualsevol organització (Taula 18).

TAULA 18. ÀREES DE TREBALL DE L'OPNC I FUNCIONS PRINCIPALS ASSOCIADES

Àrea de treball (i sub-àrees)		Funcions principals
ÀREA DE GERÈNCIA I RELACIONS INSTITUCIONALS		• Pont entre el consell rector i el científic • Relació i cerca d'acords amb els diversos agents productors d'informació sobre biodiversitat • Direcció i coordinació de l'equip tècnic
ÀREA TÈCNICA	Coordinació i centralització de la informació sobre patrimoni natural	• Definició de sistemes d'estructuració de dades i d'estàndards d'informació • Actualització i manteniment de les plataformes d'informació • Elaboració de cartografia • Coordinació dels equips productors d'informació • Detecció de buits d'informació i definició de prioritats • Etc.
	Avaluació de l'estat del patrimoni natural	• Definició d'indicadors i metodologies d'avaluació • Coordinació d'equips "avaluadors" • Redacció d'informes d'avaluació • Etc.
	Transferència i suport a la presa de decisions	• Aplicació del protocol de transferència de la informació • Elaboració d'informes executius i documents de recomanacions • Resposta a demandes d'informació de diferents organismes
ÀREA DE COMUNICACIÓ I TRANSPARÈNCIA		• Redacció i execució del Pla de comunicació de l'OPNC • Relació amb els mitjans de comunicació • Redacció de comunicats de premsa • Actualització de la pàgina web • Redacció de butlletins periòdics digitals • Gestió de les xarxes socials • Elaboració de productes divulgatius • Etc.
ÀREA D'ADMINISTRACIÓ I GESTIÓ ECONÒMICA		• Elaboració de pressupostos • Seguiment de despeses • Gestió de personal • Gestió d'ajuts • Etc.

Font: elaboració pròpia a partir dels resultats de les reunions del LSG.

Per al funcionament òptim de l'OPNC, cadascuna d'aquestes àrees hauria de comptar amb un mínim d'una persona contractada, si bé l'àrea tècnica, per la dimensió i diversitat de les funcions que desenvoluparia, podria requerir de diversos perfils professionals (tècnic/a de biodiversitat, informàtic/gestor de bases de dades, etc.) i per tant de més d'un professional contractat (segurament, un mínim de tres tècnics/es).

Les funcions bàsiques de l'oficina tècnica haurien de ser:

- Coordinar i col·laborar amb les diferents institucions i entitats membres de l'OPNC per tal que aportessin dades i coneixement.
- Centralitzar tota la informació obtinguda i utilitzar-la per dur a terme les tasques previstes per a l'OPNC.
- Elaborar informes i productes propis (d'avaluació, de suport a la presa de decisions, productes divulgatius, etc.).

L'oficina tècnica s'haurà de dotar dels **recursos informàtics òptims** per assumir les funcions de centralització d'informació. Això requerirà, entre d'altres coses, disposar d'un sistema informàtic i un servidor propis, que siguin independents dels de les administracions públiques. En aquest sentit, es visualitza com una necessitat imperiosa que els futurs servidors de l'OPNC assumeixin totes les dades del banc de dades de la biodiversitat (actualment en servidors de la UB). D'altra banda, una funció derivada de l'OPNC podria ser donar suport a la informatització de les dades que tenen els museus, atès que són molt valuoses i sovint no tenen mitjans per afrontar aquest procés tan necessari.

3.3. La figura jurídica idònia

Un aspecte que genera consens entre els membres del LSG és que **l'OPNC haurà de ser un ens jurídicament independent**, si bé això no implica no poder compartir personal i recursos d'altres institucions, amb la voluntat d'aprofitar infraestructura ja existent.

Per tant, els organismes que liderin la posada en marxa de l'OPNC hauran de valorar diverses opcions de figures jurídiques per al nou ens tenint en compte els objectius i l'estructura que planteja de manera preliminar aquest Pla d'acció.

Si bé sembla que la fórmula del **consorci** és la que millor encaixaria amb els objectius, característiques i estructura publico-privada que s'han definit per a l'OPNC, resulta convenient no apostar d'entrada per una única figura. La figura del consorci, per exemple, genera certes reticències entre les administracions locals. Una possible alternativa seria la figura de la **fundació**, que també pot presentar característiques similars a la dels consorcis.

En un altre sentit, si bé també està vinculat a la figura jurídica escollida, alguns agents consideren que l'èxit i continuïtat de l'OPNC va lligat al fet que el nou ens estigui inclòs en alguna llei o norma en què es defineixin els seus objectius, funcions, estructura, etc. Així passa, per exemple, amb l'Observatori del Paisatge, previst en la Llei 8/2005, de 8 de juny, de protecció, gestió i ordenació del paisatge.

Així doncs, atès que la figura jurídica de l'OPNC pot condicionar les estratègies i vies de finançament, i que segons quina sigui pot comportar processos de constitució més o menys llargs (si cal tramitar una nova norma, per exemple), esdevé clau consensuar-la abans fins i tot que el propi funcionament del nou ens.

Per disposar de més informació a l'hora de prendre la decisió de la figura jurídica del nou OPNC, en el marc del projecte BID-REX s'ha encarregat un **informe específic a un equip de juristes** per tal que analitzin els pros i contres de les diverses alternatives i proposin quina seria la figura més idònia. En el moment de tancar aquest Pla d'acció l'informe està en fase d'elaboració.

3.4. Finançament de l'Observatori

Un cop decidida la figura jurídica que hauria de tenir l'OPNC, cal determinar el finançament mínim necessari i les possibles fonts de finançament.

A l'hora de cercar i aconseguir compromisos d'aportació de recursos econòmics per part d'alguns dels membres del consell rector, és clau **generar un discurs convincent** i argumentat que justifiqui la necessitat de dotar d'un bon finançament el nou Observatori. Un relat que "vengui" l'OPNC com una oportunitat per produir un gran retorn en forma d'impacte econòmic i de beneficis socials i ambientals. Des del LSG es van aportar alguns missatges clau per bastir aquest discurs (Taula 19).

TAULA 19. MISSATGES CLAU QUE JUSTIFIQUEN LA NECESSITAT DE FINANÇAR L'OPNC

L'OPNC assumirà funcions clau que per ara no es fan, destacant la coordinació de la informació i l'avaluació de l'estat del patrimoni natural.

L'OPNC generarà un gran retorn amb poca inversió. Caldrà fer una bona exposició del recorregut de la inversió i de la repercussió generada i explicar les inversions amb dades i de manera original (per exemple, presentar el finançament necessari en relació amb el nombre d'espècies o d'habitants de Catalunya).

L'OPNC comportarà el treball conjunt dels molts agents implicats, considerant també la seva diversitat. Es definiran i s'utilitzaran metodologies comunes, amb rigor, i seguint convenis internacionals de recerca i de ciència ciutadana.

Font: elaboració pròpia a partir dels resultats de les reunions del LSG.

3.4.1. Finançament mínim necessari

Els recursos econòmics que caldrà aportar a l'OPNC s'hauran de destinar, majoritàriament, al **funcionament de l'oficina tècnica**.

Aspectes previs i de base, com ara decidir la composició del consell rector, no haurien d'implicar una despesa en finançament, tot i ser passos clau per tal que l'OPNC comenci a operar. Així mateix, es descarta remunerar els membres dels consells, per destinar així els esforços de finançament a l'oficina tècnica.

Determinar el finançament mínim necessari requereix d'un càlcul precís dels requeriments materials i de personal del nou ens. Aquest càlcul no es va dur a terme en el marc del LSG, si bé es van evidenciar **dues visions o plantejaments**: la més possibilista i la més ambiciosa.

La visió possibilista aposta per començar amb un OPNC que aprofiti (ni que sigui parcialment) el personal d'algunes de les entitats membres, sobretot de l'àmbit públic. Això permetria fer arrencar el nou ens i, més endavant, quan ja estigués en marxa, iniciar una

fase de creixement que comportaria incorporar personal propi amb dedicació exclusiva. En canvi, altres experts pensen que ara que es dissenya de zero el nou ens és el millor moment per plantejar la inversió necessària per al seu funcionament òptim, amb uns objectius pressupostaris ambiciosos (encara que no s'aconsegueixin en el curt termini).

Des d'una visió possibilista s'apunta que el finançament mínim anual que haurien d'aportar les organitzacions membres de l'OPNC seria d'un ordre de magnitud de 50.000-100.000€ anuals. Aquest finançament no inclouria despeses de personal, atès que el personal l'aportarien algunes organitzacions membres. Aquest plantejament possibilista, no obstant, genera dubtes ja que algunes institucions podrien mostrar-se reticents a aportar personal a l'OPNC, ni que fos parcialment (atès que en general les institucions vinculades a la conservació del medi natural funcionen amb recursos humans limitats).

Des del plantejament més ambiciós, alguns experts van apuntar que el finançament necessari hauria de ser d'un ordre de magnitud d'uns 3M€ anuals, incorporant en aquest cas les despeses de personal.

Partint d'aquests dos plantejaments, es pot estimar el **pressupost anual aproximat** que requeriria el nou ens tenint en compte les àrees de treball plantejades en aquest Pla per a l'oficina tècnica (i el personal assignat a cadascuna) i altres necessitats de funcionament. El resultat d'aquesta estimació, que s'ha d'entendre com un càlcul merament orientatiu, és que el finançament mínim anual necessari del nou OPNC seria de l'ordre d'uns **340.000€ anuals**, repartits en diverses partides tal com es mostra a la [Taula 20](#).

TAULA 20. PRESSUPOST ESTIMAT I APROXIMAT DEL FUNCIONAMENT ANUAL DE L'OPNC

PARTIDA		COST ANUAL
Retribucions	Àrea de gerència i relacions institucionals (1 gerent)	36.000,00 €
	Àrea tècnica (3 tècnics/es)	96.000,00 €
	Àrea de comunicació i transparència (1 tècnic/a)	32.000,00 €
	Àrea d'administració i gestió econòmica (1 administratiu/iva)	32.000,00 €
	Cost empresarial associat a les retribucions (30,9%)	50.676,00 €
COST TOTAL SALARIAL		214.676,00 €
Contractació externa d'activitats		50.000,00€
Material fungible i transport		5.000,00 €
Inversió inicial en equipaments informàtics (ordinadors, etc.)		9.000,00 €
Difusió i aplicacions informàtiques (web, materials, etc.)		6.000,00 €
Altres despeses		15.000,00 €
TOTAL		341.564,00 €

Font: elaboració pròpia.

Nota: aquest pressupost no inclou cap renda de lloguer perquè es pressuposa que alguna administració o entitat membre del Consell rector cedirà un local per a l'oficina tècnica.

3.4.2. Finançament públic: possibles fonts i altres directrius

El finançament públic es planteja clau per iniciar les funcions de l'Observatori i també per garantir-ne, més endavant, el funcionament basal, sense tenir una necessitat ineludible d'obtenir recursos via projectes. És necessari disposar d'uns recursos mínims garantits, que a la vegada permetin captar finançament extern a través de diferents estratègies.

Les dues principals fonts de finançament haurien de ser els pressupostos ordinaris del Departament de Territori i Sostenibilitat (DTES) i les aportacions econòmiques de la resta de membres del consell rector.

Més enllà d'aquestes dues fonts, se'n proposen d'altres també d'origen públic que caldria valorar i que permetrien obtenir recursos afegits. Són les següents:

- **El futur Fons del Patrimoni Natural:** vinculat a un nou impost que dependrà de les emissions de CO₂, i que actualment està suspès pel Tribunal Constitucional. El fons podria obtenir de l'ordre de 40M€ a l'any per destinar a la conservació del patrimoni natural. Si es desbloquegés, una part podria destinar-se al funcionament de l'OPNC.
- **L'impost sobre les estades en establiments turístics i el Fons per al foment del turisme:** una part dels recursos recaptats per aquest impost podria vehicular-se cap a la conservació de la natura en general i la gestió de la informació de biodiversitat en particular. Caldria algun acord amb el departament competent en aquesta matèria. Segons el Reglament del fons per al foment del turisme, un dels seus objectius (el b) és "l'impuls del turisme sostenible, responsable i de qualitat, i **la protecció, la preservació, la recuperació i el millorament dels recursos turístics**". Gran part dels recursos naturals s'aprofiten com a recursos turístics.
- **Un % de les recaptacions de les Loteries de Catalunya:** tal com passa a la Gran Bretanya o als Països Baixos.
- **El fons FEDER:** sobretot per facilitar l'arrencada de l'Observatori i sempre per finançar materials, no personal. Alguns actuacions que impulsés l'OPNC podrien encaixar en l'objectiu temàtic 1 (Potenciar la recerca, el desenvolupament tecnològic i la innovació) i l'objectiu temàtic 2 (Millorar l'accés, l'ús i la qualitat de les tecnologies de la informació i les comunicacions), sempre i quan es demostrés que el beneficiari fos la ciutadania.
- **Altres fons europeus** (per exemple, LIFE o HORIZON) per finançar projectes específics de l'OPNC.
- **Ajuts convocats per altres administracions públiques,** com per exemple la Fundació Biodiversidad.

D'altra banda, cal preveure la possibilitat d'implicar altres departaments de la Generalitat de Catalunya, a més del DTES, en l'aportació de recursos a l'OPNC, considerant que hi poden tenir un interès directe; per exemple, des de la perspectiva de la recerca.

3.4.3. Finançament privat i contribucions de la ciutadania

El finançament privat es planteja sobretot a través de projectes i campanyes concretes de captació de fons, molt enfocades a visibilitzar les aportacions privades i així justificar-ne el retorn. Per tant, el finançament privat **no s'ha de plantejar en un % òptim del pressupost de l'OPNC**, sinó com a resposta a les necessitats de cada moment i dels projectes en curs.

Les possibilitats de rebre finançament privat es plantegen a través de diverses vies:

- **Accions o projectes finançats per empreses en el marc de la seva Responsabilitat social corporativa (RSC).** En aquest sentit, és possible que calgui afrontar algun dilema ètic que el consell rector haurà de saber dirimir.
- **Campanyes de captació de recursos adreçades específicament a la ciutadania.** Hauran d'estar molt ben plantejades i vinculades a algun projecte molt concret que tingui un cert component mediàtic i fàcilment comprensible per la societat.

- **Ingressos derivats d'encàrrecs específics d'empreses privades.** Certes empreses o professionals que aprofiten recursos naturals o que poden afectar-los poden estar interessades en algun estudi o informe que exploti les dades recopilades per l'OPNC. Aquest tipus de servei hauria de tenir un cost per a les empreses, a canvi, en aquest cas, que els informes derivats no es facin públics (serà l'únic cas en què això serà així).
- **Ingressos associats a dades o informes més detallats:** es pot valorar la possibilitat d'oferir algun tipus de subscripció "premium" que vagi més enllà del sistema públic de consultes de la informació recopilada (i mostrada en una plataforma pública) i que permeti accedir a informes detallats fruit d'una explotació més intensa de les dades.
- **Compensacions per l'ús comercial de la biodiversitat** (a través del protocol de Nagoya), una opció a plantejar a mig - llarg termini.

4. PROPOSTES DE MILLORA DE L'ÚS DELS FONS FEDER

Aquest capítol planteja un conjunt de propostes per aconseguir que els fons FEDER s'utilitzin més i millor per finançar projectes i actuacions de conservació de la biodiversitat. Són, per tant, un seguit d'idees que pretenen afrontar les dificultats i els obstacles que s'han identificat a l'apartat 2.3.3 d'aquest Pla d'acció. Tal com es veurà, són propostes i idees de caire general que es concretaran en accions específiques en el capítol 5è d'aquest Pla d'acció.

Algunes de les propostes que es plantegen es podrien aplicar, encara, a l'actual Programa Operatiu FEDER a Catalunya 2014-2020. I això s'explica perquè tot i que està programat fins al 2020, es poden proposar actuacions que podrien executar-se fins al 2023. D'altra banda, moltes de les propostes tenen un caràcter general i transversal que es podrien considerar i aplicar durant el procés de definició (i execució) del proper Programa Operatiu 2021-2027 del fons FEDER a Catalunya.

Les propostes de millora s'organitzen en **cinc àmbits d'acció**:

- Visibilitat i difusió dels fons en clau de biodiversitat
- Organització i funcionament de la planificació i la gestió del fons
- Encaix dels projectes sobre biodiversitat en els objectius del FEDER
- Criteris per seleccionar i prioritzar els projectes a finançar
- Avaluació del PO del FEDER i dels projectes finançats

Les idees i plantejaments que s'inclouen en aquest capítol han sorgit, majoritàriament, de les dues sessions de treball del LSG que s'han dedicat específicament a debatre com millorar l'ús d'aquest fons per tal que es dediqui a més projectes de conservació de la biodiversitat (vegeu 1.4). Així mateix, s'han considerat les propostes que planteja un dels informes previs elaborats en el marc del projecte BID-REX (1.5) i que porta per títol, precisament, "L'ús de fons FEDER per a projectes de biodiversitat a Catalunya".

D'altra banda, cal assenyalar que, tot i que aquest capítol se centra en el fons FEDER, moltes de les idees i propostes poden ser traslladades a d'altres fons europeus, que també poden ser usats per a finançar projectes vinculats al patrimoni natural i a l'ús sostenible dels recursos naturals.

4.1. Visibilitat i difusió dels fons en clau de biodiversitat

Entre els possibles usuaris del fons hi ha força desconeixement del potencial del FEDER per finançar projectes de conservació de la natura i encara menys del seu funcionament. Per tant, una primera línia d'actuació hauria d'anar encarada a enfortir la difusió i millorar la visibilitat d'aquest tipus de fons al nostre país.

En aquest àmbit, es plantegen tres propostes per donar a conèixer millor aquest fons als seus potencials usuaris en l'àmbit de la biodiversitat i el patrimoni natural, tant de les administracions públiques com d'entitats privades o de l'acadèmia, i d'aquesta manera potenciar-ne l'ús.

CREAR I DIFONDRE MATERIAL INFORMATIU ESPECÍFIC SOBRE FEDER I BIODIVERSITAT

Per aconseguir que els potencials usuaris coneguin el fons FEDER, caldria generar materials informatius específics que mostrin les possibilitats d'aquest fons per a finançar projectes vinculats a la biodiversitat (en clau de conservació, en clau de recerca, en clau de monitoratge, en clau de turisme de natura i sensibilització associada, etc.). Amb aquest objectiu, caldria aprofitar els canals i les plataformes existents per difondre aquests materials a les diverses administracions i als altres potencials beneficiaris del fons.

VISIBILITZAR I FER ACCESSIBLES ELS RECURSOS EXISTENTS PER PREPARAR NOUS PROJECTES

Cal, també, trencar alguns prejudicis vers la complexitat administrativa que comporta preparar i tramitar les propostes per al fons FEDER. Per això, s'han de fer més visibles les eines i recursos disponibles que donen suport a la preparació de projectes.

Una opció seria centralitzar en un únic espai de referència (web) vinculat al DTES tots els recursos i la informació útil sobre el fons FEDER que permetin plantejar nous projectes de conservació de la biodiversitat. Entre d'altres recursos, hi hauria d'haver:

- Plans i estratègies de referència en clau de conservació de la biodiversitat (serien les que figuren a l'apartat 2.1 d'aquest Pla)
- Instruments i documents elaborats per la Comissió Europea relacionats amb l'ús i el potencial dels fons europeus per a la conservació de la natura
- Instruments i documents elaborats per altres organismes relacionats amb l'ús i el potencial dels fons europeus per a la conservació de la natura
- Materials informatius específics (els plantejats en la proposta anterior)
- Exemples d'altres projectes del territori català finançats amb el fons
- Bústia de consultes

A l'hora de definir aquest espai de referència, s'hauria de tenir en compte la informació i recursos existents (que no són específics de biodiversitat sinó del propi fons), com ara [els que ofereix Acció](#) (agència adscrita al Departament d'Empresa i Coneixement) o la [pàgina web sobre fons europeus](#) del Departament d'Acció Exterior, Relacions Institucionals i Transparència. En qualsevol cas, el nou espai de referència hauria d'incloure informació genèrica combinada amb informació especialitzada en biodiversitat.

ENFORTIR EL CONEIXEMENT PRÀCTIC SOBRE L'ÚS DEL FEDER PER A LA CONSERVACIÓ DE LA BIODIVERSITAT

Més enllà dels materials i els portals informatius, cal també generar espais presencials d'informació, consulta i intercanvi d'experiències. En aquest sentit, i aprofitant la dinàmica del LSG, es podrien organitzar nous tallers i jornades de difusió i formació per fer arribar la informació als potencials usuaris dels fons. Caldria vetllar per tal que aquestes jornades tinguessin lloc de manera descentralitzada arreu del territori.

En aquestes jornades també es poden plantejar dinàmiques d'intercanvi d'experiències i fins i tot de cerca d'aliances (tipus [Tàndem](#) o altres) per plantejar nous projectes entre més d'una administració o entitat.

4.2. Organització i funcionament de la planificació i la gestió del fons

Les propostes en clau d'organització i funcionament de la planificació i la gestió del FEDER han de permetre oferir més suport als potencials beneficiaris del fons (mentre preparen propostes així com un cop executen els projectes), millorar la coordinació i organització entre els actors que planifiquen i gestionen el fons, i augmentar la implicació del DTES (el

departament amb més competències i coneixement en la conservació del medi natural) en la definició i la implementació del fons FEDER.

La majoria de propostes en aquest àmbit es defineixen per ser aplicades en el nou període programació del fons (2021-2027), si bé algunes també podrien aplicar-se en l'actual període.

COORDINACIÓ INTERDEPARTAMENTAL I AMB ALTRES AGENTS PER DEFINIR EL NOU PO

Si es vol que els projectes de conservació del patrimoni natural tinguin més cabuda en els fons estructurals, és clau incidir en la fase d'elaboració dels PO per tal de consensuar les prioritats d'inversió i aconseguir que s'incloguin actuacions finançables relacionades amb aquesta temàtica.

Les propostes d'actuacions finançables per incloure al nou PO s'haurien de plantejar i consensuar entre els diferents departaments i amb altres agents que treballen en el territori (ens locals, centres de recerca, entitats naturalistes i de custòdia del territori, etc.). Entre aquests altres agents podria tenir un paper clau el futur Observatori del Patrimoni Natural de Catalunya, que aportaria informació rellevant sobre les necessitats més prioritàries de conservació. Aquest model proposat requerirà crear **comissions i grups de treball** formats per tècnics de diferents departaments i representants d'altres agents implicats.

Aquesta suma d'esforços permetrà que una mateixa actuació generi beneficis addicionals i així creixi el seu impacte. Es tracta de buscar complementarietats a nivell d'estratègies i polítiques i no d'organismes executors.

Aquesta coordinació s'haurà d'instaurar en la fase de preparació del PO, però haurà de seguir a l'hora d'elaborar i avaluar propostes i també durant l'execució dels projectes, tot plegat per aconseguir que les actuacions finançades siguin veritablement eficients i es creïn les sinergies desitjades.

Una proposta paral·lela, però en un sentit semblant, seria la d'incrementar els membres de la Comissió de Seguiment del FEDER amb aquests nous perfils relacionats amb la biodiversitat.

AUGMENTAR LA IMPLICACIÓ DEL DTES EN LA DEFINICIÓ I L'ÚS DEL FONS FEDER

El DTES és el departament amb més competències en conservació de la biodiversitat i, per tant, amb més coneixement dels àmbits prioritaris on cal actuar. Per aquest motiu, i tenint en compte el potencial que ofereix el FEDER, s'hauria de fomentar que el DTES fos més proactiu i aprofités millor aquest fons. Aquesta major implicació del DTES hauria de començar des del moment d'elaborar l'esborrany del proper PO, però també a l'hora de plantejar i executar actuacions.

D'entrada, s'hauria de fomentar la implicació dels tècnics de les diverses unitats del DTES per tal que fossin més actius a l'hora de plantejar propostes de projectes (ja que formen part de possibles unitats executores de projectes finançats amb FEDER), cosa que passaria per informar-los millor del potencial i el funcionament d'aquest fons i per crear mecanismes i estructures de participació. A partir d'aquí, caldria incrementar la comunicació entre aquests tècnics i el gabinet tècnic del DTES que coordina la recepció i gestió de propostes d'actuacions del fons FEDER (vegeu 2.3.2).

També seria positiu que el DTES obrís més convocatòries pròpies d'ajuts amb fons FEDER (per a ens externs, sobretot locals) en què la conservació de la biodiversitat hi tingués un pes més rellevant. Uns nous ajuts que s'haurien de complementar amb els ajuts via fons

FEADER que ja existeixen per als espais naturals protegits. Això podria augmentar el nombre d'actuacions al territori, millorar el seu impacte i prioritzar determinades actuacions. És evident que l'obertura de noves convocatòries requeriria disposar de més capacitat tècnica i administrativa en les unitats del DTES amb competències en la conservació i la gestió del medi natural.

D'altra banda, i pensant en el procés de definició del proper PO, el paper dels tècnics del DTES i la coordinació exercida pel gabinet tècnic és clau per aconseguir que siguin finançables actuacions directament relacionades amb la conservació de la biodiversitat, tal com ja s'ha exposat en la proposta anterior.

ESTABLIR UN SISTEMA D'ASSESSORAMENT I SEGUIMENT DE PROPOSTES I PROJECTES

Els tècnics de les administracions locals i de la resta d'entitats potencialment beneficiaris del fons FEDER reclamen i requereixen de suport a l'hora de preparar i presentar projectes per aquests fons, però també per d'altres fons afins a la conservació del patrimoni natural com ara el FEMP i el FEADER. En concret, és important millorar el plantejament dels projectes per tal que s'adeqüin i encaixin amb els requisits d'aquestes convocatòries.

La proposta seria que des de la Generalitat és potenciés la creació d'un sistema o grup d'assessorament que permetés acompanyar els tècnics de les diverses entitats beneficiàries durant el procés de redacció i tramitació de propostes i durant l'execució de projectes.

Aquest grup, doncs, hauria de servir de referent i estar a disposició dels ens locals i altres entitats per resoldre dubtes i donar suport en el plantejament de propostes de finançament. També podria organitzar, periòdicament, tallers de formació. Així mateix, aquest grup d'assessorament podria oferir acompanyament durant l'execució dels projectes.

Una possibilitat, si bé no seria imprescindible, seria que en aquest grup hi haguessin tècnics del DTES que poguessin orientar en la definició d'actuacions prioritàries per a la conservació de la biodiversitat (d'acord amb el que estableix l'EPNCAT2030 i altres estratègies i instruments relacionats, vegeu 2.1.3). Una altra possibilitat seria que les funcions d'aquest grup les assumís una entitat externa al DTES.

De fet, en alguns països, tal com es pot observar en el quadre següent, aquesta funció d'assessorament es delega a entitats del tercer sector que disposen d'acords de col·laboració amb els respectius governs regionals.

QUADRE 5. NATAGRIWAL (VALÒNIA, BE)

Natagriwal (Valònia, BE)	
	Natagriwal és una organització sense ànim de lucre la missió principal de la qual és informar, assessorar i supervisar els agricultors, forestals i propietaris públics o privats en la implementació del programa agroambiental i la xarxa Natura 2000. Natagriwal inclou assessors agroambientals i assessors Natura 2000, les activitats dels quals abasten tota la regió de Valònia (Bèlgica).
	Més info: http://natagriwal.be Aquests assessors posen la informació ambiental a disposició dels usuaris finals.

Font: elaboració pròpia.

ESTABLIR UN SISTEMA DE SEGUIMENT DE L'ÚS DELS FONS PER A PROJECTES DE BIODIVERSITAT

Durant la redacció d'aquest Pla d'acció s'ha detectat que no existeix informació centralitzada sobre com s'utilitza (i quin impacte té) el fons FEDER per a la conservació de la biodiversitat.

Per determinar el grau d'aprofitament i l'impacte del fons en aquesta temàtica, resulta necessari un seguiment dels projectes i una valoració un cop finalitzats en clau de biodiversitat. Aquest seguiment permetrà detectar la distribució dels fons al territori, les diverses temàtiques tractades i els principals organismes executors així com avaluar-ne els impactes reals sobre el patrimoni natural. D'aquesta manera, es podran identificar els punts febles i intentar millorar l'ús del fons.

Aquesta funció de seguiment podria recaure en alguna mena de comitè de seguiment de l'ús dels fons europeus per a projectes de conservació. També es podria valorar que fos el nou OPNC qui exercís aquesta funció (que encaixaria amb el 3r objectiu, vegeu 3.1).

El fet de crear un mecanisme de seguiment de l'ús dels fons també podria obrir la porta a explorar possibilitats de **plantejaments multifons**, que permetessin sumar els fons FEDER a altres línies, com els PDR, i desenvolupar així projectes de més envergadura.

4.3. Encaix dels projectes sobre biodiversitat en els objectius del FEDER

Aquest àmbit d'acció explora, en primer lloc, les oportunitats que ofereix el PO vigent del FEDER per encaixar-hi nous projectes relacionats amb el seguiment i la conservació de la biodiversitat. En segon lloc, es plantegen propostes i recomanacions que caldria considerar durant la definició i negociació del proper PO (previst per al període 2021-2027).

4.3.1. Oportunitats del Programa Operatiu vigent

El PO del FEDER a Catalunya 2014-2020 (consultable en [aquest enllaç](#)) inclou sis dels Objectius Temàtics (OT) definits a l'EE2020, dins dels quals selecciona algunes Prioritats d'Inversió de les previstes al Reglament del FEDER. Per a cadascuna d'aquestes prioritats es determinen uns Objectius Estratègics (OE) en els quals cal emmarcar les propostes de projectes que es vulguin finançar. Tal com es mostrava a la **Taula 8** (dins l'apartat 2.3.1 d'aquest Pla), Catalunya ha d'invertir el 80% del fons FEDER (del període 2014-2020) en les quatre primeres prioritats d'inversió.

Els següents eixos prioritaris del PO vigent són els que ofereixen més oportunitats per finançar actuacions vinculades a la biodiversitat:

Eix 1. Potenciar la recerca, el desenvolupament tecnològic i la innovació

Eix 2. Millorar l'ús i la qualitat de les tecnologies de la informació i de la comunicació i l'accés a les mateixes

Eix 6. Conservar i protegir el medi ambient i promoure l'eficiència dels recursos. Aquest eix és, clarament, el que mostra un encaix més evident amb els projectes de conservació de la biodiversitat.

Tot seguit s'analitzen, per a cadascuna d'aquestes prioritats d'inversió, els objectius estratègics (OE) que poden tenir més relació amb possibles nous projectes de recerca, seguiment i conservació de la biodiversitat. Per a cada objectiu s'especifiquen les

oportunitats per a projectes de biodiversitat; les actuacions finançables relacionades amb la recerca, seguiment i conservació de la biodiversitat; els destinataris; i alguns requisits destacats que cal tenir en compte. En el cas de l'eix 6, que és el més directament relacionat amb la conservació de la biodiversitat, s'especifiquen també els criteris de selecció i els resultats esperats de cada objectiu específic.

En referència als criteris per a la selecció de projectes, és recomanable consultar el document "Criterios y Procedimientos para la Selección de Operaciones" ([enllaç](#)). S'hi detallen els criteris per valorar l'adequació de les actuacions per ser cofinançades pel FEDER en funció de les prioritats d'inversió i els objectius específics en què s'emmarquin.

EIX 1. POTENCIAR LA RECERCA, EL DESENVOLUPAMENT TECNOLÒGIC I LA INNOVACIÓ

OE 1.1.2 Enfortiment de les institucions d'R+D i creació, consolidació i millora de les infraestructures científiques i tecnològiques

OPORTUNITATS PER A PROJECTES DE BIODIVERSITAT

Aquest OE ofereix la possibilitat de millorar el posicionament estratègic d'universitats i centres de recerca, dotant-los de la infraestructura necessària i de noves capacitats d'innovació i de diferenciació.

En el cas de l'àmbit de la biodiversitat, un enfortiment dels centres de recerca, així com dels centres vinculats a sectors productius, comportaria una millora en la quantitat, la qualitat i l'actualització de la informació sobre els sistemes naturals del nostre país, les quals són bàsiques per a la presa de decisions.

ACTUACIONS FINANÇABLES RELACIONADES AMB CONSERVACIÓ DE LA BIODIVERSITAT

- Plataformes que estiguin dissenyades específicament per implementar al teixit industrial les tecnologies i el desenvolupament que genera el sistema de coneixement català.
- Activitats de suport al personal científic i tècnic (millora de competències) enfocades a donar un millor servei a empreses i agents econòmics.

DESTINATARIS

- Universitats, centres de recerca, centres tecnològics, parcs científics i tecnològics, entorns hospitalaris, empreses i associacions empresarials.

ALGUNS CRITERIS BÀSICS PER SELECCIONAR ACTUACIONS

- Els projectes han d'estar alineats amb les prioritats de la RIS3CAT i, especialment, els centrats en els seus àmbits sectorials (vegeu Annex 3) i en les tecnologies facilitadores transversals (entre d'altre, les TIC).
- Les actuacions es podran implementar mitjançant els instruments de la RIS3CAT (comunitats i projectes d'especialització i competitivitat territorial).

OE 1.2.2. Transferència de coneixement i cooperació entre empreses i centres d'investigació

OPORTUNITATS PER A PROJECTES DE BIODIVERSITAT

Aquest OE ofereix la possibilitat de crear i enfortir espais d'intercanvi a nivell territorial i sectorial, però també fomentar la col·laboració amb altres regions europees en projectes de recerca, innovació i de relacions empresarials.

Catalunya té una alta producció científica però la relació entre els agents generadors de coneixement i el teixit empresarial no està al mateix nivell. El fet de disposar d'un espai de transferència de coneixement pot comportar una millora significativa en l'aprofitament del coneixement científic a l'empresa. D'altra banda, la col·laboració amb altres regions europees podria millorar els lligams dels projectes catalans amb iniciatives europees.

ACTUACIONS FINANÇABLES RELACIONADES AMB CONSERVACIÓ DE LA BIODIVERSITAT

- Es recolzarà la valorització i la transferència innovadora.
- Es promouran accions per facilitar les interaccions entre institucions de recerca que reportin beneficis a la recerca i a les empreses.
- Donarà suport a projectes col·laboratius d'I+D+i.

DESTINATARIS

- Universitats, centres de recerca, centres tecnològics, parcs científics i tecnològics, entorns hospitalaris, empreses i associacions empresarials.

ALGUNS CRITERIS BÀSICS PER SELECCIONAR ACTUACIONS

- Els projectes han d'estar alineats amb les prioritats de la RIS3CAT i, especialment, els centrats en els seus àmbits sectorials (vegeu Annex 3) i en les tecnologies facilitadores transversals (entre d'altre, les TIC).
- Les actuacions es podran implementar mitjançant els instruments de la RIS3CAT (comunitats i projectes d'especialització i competitivitat territorial)

EIX 2. MILLORAR L'ÚS I LA QUALITAT DE LES TECNOLOGIES DE LA INFORMACIÓ I DE LA COMUNICACIÓ I L'ACCÉS A LES MATEIXES

OE 2.2.1. Desenvolupar l'economia digital, incloent-hi el comerç electrònic per al creixement, la competitivitat i la internacionalització de l'empresa espanyola

OPORTUNITATS PER A PROJECTES DE BIODIVERSITAT

Aquest OE té, entre d'altres objectius, augmentar els nous usos de les TIC com a catalitzadors d'activitats en alguns camps com el turisme, les indústries agroalimentàries, etc. També desenvolupar solucions TIC específiques adaptades a les necessitats dels sectors productius.

Les empreses catalanes demostren una bona situació, en quant a disponibilitat d'equipament i ús de serveis bàsics, però l'ús tecnològic avançat és encara millorable. Millorar l'ús de les TIC per posar a disposició dels polítics i empresaris la informació de biodiversitat permetria una adequada presa de decisions.

ACTUACIONS FINANÇABLES RELACIONADES AMB CONSERVACIÓ DE LA BIODIVERSITAT

Actuacions encaminades a l'ús de les TIC per posar a disposició dels polítics i dels empresaris la informació de biodiversitat d'una manera clara, directa i amena que permeti una adequada presa de decisió respecte a aspectes que poden interrelacionar-se amb el medi.

DESTINATARIS

Universitats, centres de recerca, centres tecnològics, parcs científics i tecnològics, entorns hospitalaris, empreses i associacions empresarials.

ALGUNS CRITERIS BÀSICS PER SELECCIONAR ACTUACIONS

- Les actuacions s'hauran d'implementar mitjançant els instruments de la RIS3CAT (comunitats i projectes d'especialització i competitivitat territorial).

EIX 6. CONSERVAR I PROTEGIR EL MEDI AMBIENT I PROMOURE L'EFICIÈNCIA DELS RECURSOS

OE 6.3.2. Protecció, desenvolupament i promoció de les àrees naturals, en particular les d'interès turístic

OPORTUNITATS PER A PROJECTES DE BIODIVERSITAT

Aquest OE permet finançar accions de posada en valor de la biodiversitat o de promoció del medi ambient, principalment vinculades al desenvolupament socioeconòmic i al turisme.

Catalunya disposa del sistema d'espais naturals protegits que és un element clau per la conservació de la biodiversitat però al mateix temps és un atractiu turístic que afavoreix econòmicament al seu entorn.

ACTUACIONS FINANÇABLES RELACIONADES AMB CONSERVACIÓ DE LA BIODIVERSITAT

- Actuacions de manteniment i millora d'espais naturals protegits (àrees d'oci, miradors, camins, senyalització, entre d'altres).
- Estratègies de desenvolupament sostenible i disminució de l'impacte d'activitats productives que afectin el medi natural.
- Accions de millora de les pràctiques i les tècniques relacionades amb l'agricultura i l'explotació forestal o la producció d'energia.

RESULTATS ESPERATS

- Afavorir i promoure la conservació dels espais naturals.
- Posar en valor els espais naturals, la biodiversitat i el patrimoni natural de Catalunya en relació amb la ciutadania i per al seu ús com a recurs turístic.
- Afavorir el desenvolupament econòmic i sostenible de les localitats de l'entorn dels espais naturals on es duen a terme les actuacions.

DESTINATARIS

Administracions generals i locals encarregades de la gestió del patrimoni natural.

ALGUNS CRITERIS BÀSICS PER SELECCIONAR ACTUACIONS

- Les actuacions es podran implementar mitjançant els instruments de la RIS3CAT (comunitats i projectes d'especialització i competitivitat territorial).
- Es tindrà en compte en la prioritització dels projectes alineats amb les prioritats de la RIS3CAT, especialment, els centrats en els seus àmbits sectorials i en les tecnologies facilitadores transversals.
- Projectes alineats amb els plans de protecció establerts per l'Administració per a la seva conservació i utilització.
- Projectes que contribueixin a la conservació i recuperació d'espais protegits (PEIN i Natura 2000) o d'àmbits i valors inclosos en catàlegs ambientals.
- Projectes que contribueixin a complir requisits locals de protecció ambiental.
- Totes les actuacions hauran d'estar relacionades, d'alguna manera, amb la promoció i desenvolupament del turisme i hauran de formar part de projectes integrats a nivell local i regional. S'exclouen infraestructures de gran escala (cost inferior a 5 MEUR).

CRITERIS DE PRIORITZACIÓ D'ACTUACIONS

- Projectes que permetin dinamitzar zones especialment deprimides per a la seva reactivació econòmica.
- Projectes amb atractiu turístic o que contribueixin a millorar l'oferta turística del territori.
- Projectes que compleixin amb la integritat dels ecosistemes.
- Projectes que creuen enllaços entre natura, herència cultural i turisme.

OE 6.4.1. Fomentar la gestió, protecció i manteniment del sòl, d'espais naturals i la seva biodiversitat, en particular els protegits, incloent-hi mesures per a pal·liar els problemes d'erosió, salinització, desertificació, desforestació i baix nivell de matèria orgànica al sòl

OPORTUNITATS PER A PROJECTES DE BIODIVERSITAT

Aquest és el principal OE que preveu impulsar actuacions de conservació de la biodiversitat, dels serveis ecosistèmics i la creació d'infraestructura verda més enllà de les finalitats turístiques.

ACTUACIONS FINANÇABLES RELACIONADES AMB CONSERVACIÓ DE LA BIODIVERSITAT

- Actuacions destinades a conservar i restaurar infraestructura verda i millorar els espais naturals degradats, incloent actuacions de custòdia del territori i de posar en valor el patrimoni natural vers la ciutadania.
- Prevenció d'incendis forestals i restauració del potencial forestal.
- Accions de protecció i restauració de la biodiversitat, en particular les espècies, hàbitats i espais naturals protegits.
- Millora de la franja litoral, es considera especialment important actuar sobre els elements de la costa més sensibles o les zones del litoral més degradades.

RESULTATS ESPERATS

- Creació d'infraestructura verda i millora ambiental d'espais naturals degradats.
- Millora de la conservació dels elements naturals i paisatgístics.
- Posar en valor la biodiversitat i el patrimoni natural en relació a la ciutadania.

DESTINATARIS

Administració autonòmica i local, associacions de protecció de la natura i del territori, fundacions, empreses públiques i privades; titulars de terrenys forestals (públics i privats) i les seves associacions; titulars de dret d'aprofitament.

ALGUNS CRITERIS BÀSICS PER SELECCIONAR ACTUACIONS

- Les actuacions es podran implementar mitjançant els instruments de la RIS3CAT (comunitats i projectes d'especialització i competitivitat territorial).
- Es tindrà en compte en la priorització dels projectes alineats amb les prioritats de la RIS3CAT i, especialment, els centrats en els seus àmbits sectorials i en les tecnologies facilitadores transversals.
- Actuacions alineades amb els plans de protecció establerts per l'Administració per a la seva conservació i utilització.
- Projectes que contribueixin a la conservació i recuperació d'espais protegits (PEIN i Natura 2000) o d'àmbits i valors inclosos en catàlegs ambientals, és especial aquells que contribueixin a la consecució dels objectius previstos en els seus plans de gestió.
- Les inversions enfocades a protegir la biodiversitat hauran d'estar, majoritàriament, incloses en el Marc d'Acció Prioritari per Natura 2000.

CRITERIS DE PRIORITZACIÓ D'ACTUACIONS

- Projectes capaços de generar beneficis ambientals o amb capacitat per difondre i contribuir a la sensibilització sobre la protecció del medi ambient.
- Projectes amb generació i manteniment d'ocupació o amb interès estratègic dins dels sectors econòmics locals.
- Projectes amb complementarietat i sinergies amb altres actuacions.
- Actuacions incloses en el Pla d'Infraestructura Verda.

4.3.2. Recomanacions per al nou Programa Operatiu 2021-2027

Encaixar els projectes de biodiversitat amb els fons FEDER resulta, d'entrada, un repte ja que aquests fons estan centrats, sobretot, en invertir en la reestructuració econòmica i social per reduir les diferències entre les regions europees. En aquest sentit, de cara als propers programes operatius, s'hauria de procurar **alinejar els projectes de conservació de la biodiversitat de la manera més transversal possible en els objectius temàtics del fons**.

Tot i que l'anàlisi d'oportunitats fet a l'apartat 4.3.1 s'ha basat en els OE de l'actual PO, alguns dels plantejaments proposats poden ser replicables en el proper període de finançament. En especial, en la fase de definició del proper PO, s'haurà de treballar per:

- **incorporar els objectius de conservació de la biodiversitat en moltes de les activitats socioeconòmiques que puguin ser finançades amb els fons FEDER.**
- **ampliar el rang d'actuacions finançables vinculades a la conservació de la biodiversitat en eixos que no estiguin basats en el patrimoni natural** (com ara l'eix 1 o 2).
- **potenciar propostes que tinguin un plantejament més transversal, i que evidencin la importància del treball conjunt** entre el sector empresarial, les institucions generadors d'informació i els actors vinculats a la conservació del patrimoni natural.

Quant a les prioritats, caldrà buscar la manera per donar més pes als criteris ambientals, concretant-los el màxim possible (vegeu també en aquest sentit les propostes de l'apartat 4.4). **L'EPNCAT2030 haurà d'esdevenir el principal marc de referència dels nous projectes de biodiversitat que es vulguin finançar amb el fons**. En aquesta estratègia es defineixen 85 línies d'actuació, algunes d'elles destacades com a prioritàries. La consideració d'aquestes actuacions prioritàries pot ser una eina útil per als gestors dels fons a l'hora de prioritzar projectes amb criteris de biodiversitat.

A banda de l'EPNCAT2030, també s'haurà de considerar el document **Marc d'Acció Prioritari per Natura 2000**, on es recullen mesures prioritàries per a tipus d'hàbitats i espècies a Catalunya. És especialment interessant aquest document perquè, per al nou període europeu de programació, les regions contribuiran a redactar el marc d'acció (i per tant el DTES hi pot tenir un paper més destacat, tal com ja està passant). Amb això es pretén crear un document més adaptat al territori i, que s'aconsegueixi així, complir amb els objectius de gestió mitjançant el finançament dels fons estructurals. A més d'aquest marc d'acció, també caldrà considerar els instruments de gestió de les Zones d'Especial Conservació (ZEC), entre d'altres ja existents.

4.4. Criteris per seleccionar i prioritzar els projectes a finançar

Els fons FEDER permeten que els departaments de la Generalitat financin actuacions vinculades al PO mitjançant dos mecanismes diferents:

1. Convocatòria d'un concurs d'ajuts, obert a ens locals (ajuntaments, diputacions, etc.) i entitats privades, per implementar les actuacions del PO.
2. Execució directe d'actuacions amb finançament del FEDER.

Pel que fa als projectes que impulsen directament els departaments de la Generalitat, el PO vigent, a través de la seva memòria ambiental, recomana una sèrie de **criteris ambientals** a tenir en compte a l'hora de finançar actuacions. La memòria proposa criteris generals de priorització ambiental i criteris específics per a cadascun dels Objectius Temàtics (vegeu [Taula 21](#)).

Tot i que es recomana utilitzar aquests criteris sempre que sigui possible, no són obligatoris. D'altra banda, gran part dels criteris específics segueixen sent massa generals i per això es proposa que per al proper PO se'n plantegin de més específics relacionats amb la biodiversitat.

TAULA 21. CRITERIS AMBIENTALS PROPOSATS A LA MEMÒRIA AMBIENTAL DEL PO DEL FEDER A CATALUNYA 2014-2020

PO DEL FEDER A CATALUNYA 2014-2020	
Criteris generals de priorització ambiental	
- Actuacions que facilitin el compliment d'objectius ambientals establerts en els àmbits internacional, nacional o autonòmic, o que donin solució a problemes ambientals. - Actuacions que s'integrin al seu torn en altres plans o programes de concepció global o general i que hagin estat objecte d'avaluació ambiental. - Actuacions que redueixin el consum net d'aigua o d'altres recursos naturals. - Actuacions que redueixin el consum d'energia. - Actuacions que redueixin les necessitats d'ocupació de sòl, especialment sòl no urbanitzable o urbanitzable no sectoritzat, que no induïxin la intrusió humana en àrees poc antropitzades o que evitin noves construccions. - Actuacions que redueixin les necessitats de transport. - Actuacions que redueixin els residus, abocaments, emissions i la contaminació, amb especial atenció a les emissions a l'atmosfera de gasos amb efecte hivernacle. - Actuacions que millorin l'estat de conservació i la capacitat de renovació dels recursos naturals, la biodiversitat, la geodiversitat i el paisatge. - Actuacions que contribueixin a la defensa enfront de riscos naturals o tecnològics. - Actuacions que integrin la protecció del patrimoni natural.	
Criteris ambientals específics per Objectius Temàtics del PO	
OT 1	- La priorització de projectes d'investigació la fi principal sigui la resolució de problemes ambientals importants. - Prioritzar la millora de les instal·lacions preexistents enfront de la nova construcció de centres, així com els projectes que no requereixin expansió del sòl urbà. - Prioritzar els projectes de major coherència urbanística. - Prioritzar a favor de projectes que garanteixin una millor eficiència en l'ús dels recursos (aigua, energia i materials).
OT 2	Prioritzar desenvolupament que comparteixin infraestructures existents.

OT 6	▫ Prioritzar la recuperació d'aquelles zones contaminades pròximes a la població així com aquelles que podrien funcionar com a corredors biològics, de tal manera que es pugui crear una xarxa de espais on la població pugui desenvolupar activitats d'oci i gaudi dels espais naturals. ▫ Prioritzar les actuacions en costes que contemplin criteris de disseny ecològics i d'ordenació integrada del litoral. ▫ Prioritzar les actuacions de conservació d'hàbitats i espècies amenaçats. ▫ Desincentivar les actuacions que suposin introducció d'espècies exòtiques. ▫ Desincentivar desbrossaments de vegetació natural per a la prevenció d'incendis forestals de caràcter massiu i no selectiu. ▫ Incentivar les repoblaments i reforestacions amb espècies exclusivament autòctones. ▫ Desincentivar l'ocupació d'espècies no autòctones a escala local, així com la instal·lació de dics sobre lleres permanents, o sobre lleres estacionals que posseeixin vegetació de ribera. ▫ Incentivar les actuacions que no posin en risc el medi natural per introduir determinats nivells d'ús públic en espais naturals fràgils. ▫ Prioritzar la descontaminació d'aquells sòls que puguin afectar aigües subterrànies.

Font: Memòria Ambiental PO del FEDER a Catalunya 2014-2020 i elaboració pròpia.

Pel que fa als projectes que es financen mitjançant una convocatòria oberta d'ajuts, la selecció es fa a partir d'uns criteris fixats en cadascuna de les ordres que regulen les convocatòries. Se solen incloure uns **criteris comuns** (que signifiquen una proporció majoritària del total de puntuació que rep cada proposta) i **uns criteris específics** associats a cada eix prioritari. Els criteris comuns fan referència a aspectes com sostenibilitat (dels resultats econòmics i ambientals de l'actuació), impacte en el territori, viabilitat i innovació, cobertura territorial, pressupost, creació d'ocupació. Els criteris específics fan referència a aspectes relacionats amb els objectius estratègics.

Un exemple de convocatòria d'ajuts del PO FEDER seria la promoguda pel Departament de la Presidència per finançar projectes impulsats per entitats locals que tinguin l'objectiu d'afavorir el pas a una economia baixa en carboni i conservar i protegir el medi ambient i promoure l'eficiència dels recursos. Aquesta convocatòria de subvencions fa referència als eixos 4 i 6 del PO.

Pel que fa a l'eix 6 s'emmarquen projectes de conservació, protecció, foment i desenvolupament del patrimoni natural i cultural; projectes de promoció de la protecció, el foment i el desenvolupament del patrimoni cultural i de protecció i promoció de les àrees naturals, en particular d'interès turístic. De l'import màxim de 37 milions d'euros de la convocatòria, fins a 8,5 milions d'euros es destinaran a l'eix 4 i 28,5 milions a l'eix 6.

Per a la selecció de projectes es constitueixen dues comissions tècniques de valoració, una per a cadascuna dels eixos als quals fa referència la convocatòria. En el cas de la comissió per als projectes de l'eix 6, està integrada per membres de la Direcció General d'Administració Local (Departament de Presidència), del Departament de Cultura, del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació i del Departament d'Empresa i Coneixement. No hi cap membre del DTES, com es pot observar.

En l'eix 6, els dos OE als quals fa referència aquesta convocatòria són l'OE 6.3.1 (Promoure la protecció, el foment i el desenvolupament del patrimoni cultural), i l'OE 6.3.2 (Protegir, desenvolupar i promoure les àrees naturals, en particular, les d'interès turístic). Els criteris específics que s'han definit figuren a la taula següent.

TAULA 22. CRITERIS ESPECÍFICS PER A L'OE 6.3.1 I 6.3.2 DE LA SEGONA CONVOCATÒRIA D'AJUTS DEL PO FEDER DE CATALUNYA 2014-2020 PER A PROJECTES IMPULSATS PER ENTITATS LOCALS

Els projectes presentats poden obtenir una puntuació màxima de 25 punts (sobre 100 punts totals) si es compleixen els següents criteris:

- Operacions que signifiquin **una potenciació de les àrees naturals i/o el patrimoni cultural encaminades a augmentar la competitivitat de l'oferta turística catalana i una reactivació de l'economia en zones especialment deprimides** (un màxim de 10 punts).
- Operacions que fomentin la protecció, rehabilitació i preservació del patrimoni cultural catalogat o d'espais naturals protegits, i que disposin d'un pla de gestió turística (un màxim de 8 punts).
- Operacions coordinades i de gestió futura en diversos municipis (un màxim de 7 punts).

Font: Convocatòria d'ajuts ([bases reguladores](#) i [resolució de convocatòria](#)).

Com es pot observar en aquests criteris específics, la valoració d'aspectes relacionats amb la conservació de la biodiversitat és molt baixa. Amb aquesta situació, de cara a futures convocatòries i sobretot de cara al futur període de finançament, es proposa **revisar els criteris de selecció de projectes a finançar amb el FEDER per tal que incorporin aspectes més específics relacionats amb la conservació de la biodiversitat, d'acord amb els objectius i línies d'actuació fixats per l'EPNCAT2030**. Així mateix, i en el cas de les convocatòries d'ajuts, caldria donar un pes més important als criteris específics.

4.5. Avaluació del PO del FEDER i dels projectes finançats

L'avaluació de l'impacte vers el patrimoni natural del PO del FEDER en el seu conjunt i dels projectes finançats amb aquest fons ofereix diverses possibilitats de millora ja que fins ara els indicadors utilitzats, de forma majoritària, són insuficients i no mostren de manera precisa l'abast i la repercussió dels projectes de conservació de la biodiversitat.

El Reglament 1303/2013 del Parlament Europeu estableix unes disposicions comunes per als FEIE. Entre aquestes, defineix que l'avaluació dels PO i dels projectes associats s'ha de fer a tres nivells:

- AVALUACIÓ EX ANTE.** L'avaluació la fan els estats membres per millorar la qualitat de la concepció de cada programa. Quan sigui necessari, aquest procés pot incloure una avaluació ambiental estratègica, tal com s'ha fet amb el PO FEDER de Catalunya 2014-2020.
- AVALUACIÓ DURANT EL PERÍODE DE PROGRAMACIÓ.** Aquesta avaluació ha d'anar dirigida tant a l'efectivitat del propi projecte com al seu impacte sobre el patrimoni natural de Catalunya. A tal efecte, cal utilitzar indicadors de tres categories:
  - Indicadors productivitat** comuns per a cada prioritat d'inversió (informes anuals).
  - Indicadors de resultats** específics per a cadascun dels objectius específics (informes anuals).
  - Indicadors econòmics**

Es proposa que l'avaluació durant el període de programació es faci a dues escales:

- una avaluació de detall de cada un dels projectes executats un cop finalitzada la seva execució.
- una avaluació global de l'impacte sobre el patrimoni natural de Catalunya per l'aplicació del FEDER, a realitzar, com a mínim, dos cops al llarg del període.

En aquest punt, cal remarcar que la Memòria Ambiental del PO FEDER de Catalunya 2014-2020 va proposar indicadors de resultats complementaris als definits dins el propi PO, per tal de fer una millor avaluació de l'assoliment dels objectius ambientals. Aquests indicadors són:

FIGURA 7. INDICADORS AMBIENTALS PROPOSATS EN LA MEMÒRIA AMBIENTAL DEL PO FEDER DE CATALUNYA 2014-2020

OA3. BIODIVERSIDAD: Conservación, protección, fomento y desarrollo del patrimonio natural y cultural	
OE6.3.1. Promover la protección, fomento y desarrollo del patrimonio cultural.	9. Porcentaje de Lugares de Interés Comunitario con planes de gestión aprobados (%)
OE6.3.2. Desarrollo y promoción de las áreas naturales en particular de interés turístico.	10. Grado de naturalidad de los hábitats (%)
OE6.4.1. Fomentar la gestión, protección y mantenimiento de espacios naturales y la biodiversidad, en particular los protegidos, incluyendo medidas para paliar los problemas de erosión y salinización.	11. Tendencia de las poblaciones de aves comunes (Índice en función de año base (1998) = 100)
	12. Seguimiento de especies exóticas invasoras (valor cualitativo)
	16. Superficie de suelo afectada por erosión. (Índice en función de año base (2002) = 100).
	18. Evolución de la superficie de suelo urbano (Índice en función de año base (2006) = 100)
	19. Evolución del patrimonio histórico protegido (nº de Inmuebles de Interés Cultural)

Font: Memòria Ambiental FEDER Catalunya 2014-2020

3. AVALUACIÓ EX POST. Aquesta avaluació la fan els estats membres o la CE al final del període de finançament. En aquest procés s'avaluen els indicadors de productivitat i si s'han assolit els objectius.

Fruit de les sessions de treball del LSG i del document "Pla d'Avaluació específic del PO FEDER Catalunya 2014-2020¹", s'extreuen algunes conclusions i recomanacions referents als indicadors per al proper PO:

- No és estrany que els PO, així com altres instruments de planificació, mostrin en la fase d'implementació resultats diferents als planificats prèviament i això es degut a que, en aquest tipus de projectes, hi ha molts determinants que poden influir a l'hora de dur a terme el programa. **Les desviacions de resultats han de ser analitzades.**
- Les avaluacions incorporen necessàriament recomanacions. **Les recomanacions fetes en edicions anteriors del FEDER hauran de ser tingudes en compte** de cara al proper període, per incorporar les lliçons apreses.
- Segons els membres del LSG, els indicadors de seguiment es consideren molt genèrics (per exemple nombre de visites o superfície beneficiada del projecte), i de cara a futurs programes operatius caldria incloure indicadors més específics, menys orientats a valorar l'impacte econòmic. Aquests **indicadors específics de biodiversitat** haurien de ser complementaris als mínims marcats per la CE.
- S'haurà de **valorar si els indicadors proposats a la Memòria Ambiental** del PO vigent són suficients, si finalment s'incorporen al proper PO o si s'haurà de fer alguna modificació. En aquest sentit, ja s'ha proposat que siguin més específics.

¹ [Plan de Evaluación específico del PO FEDER Catalunya 2014-2020](#)

- Actualment es realitzen avaluacions d'impacte específiques d'algunes actuacions del PO, especialment de les comunitats RIS3CAT i els projectes d'especialització i competitivitat territorial. Seria interessants **incorporar més indicadors d'impacte en els projectes de biodiversitat**, per tal visualitzar millor la seva aportació al patrimoni natural, cosa que amb indicadors que s'utilitzen actualment pot resultar difícil.

5. PLA D'ACCIÓ 2019-2021

Aquest capítol pretén concretar, en forma d'accions, les propostes apuntades als capítols 3 i 4. L'execució d'aquestes accions hauria de servir per donar resposta a les necessitats i dificultats que hi ha actualment a Catalunya i que s'han descrit al capítol 2. Els plans d'acció de qualsevol projecte INTERREG han d'integrar les lliçons apreses durant el procés d'aprenentatge i l'intercanvi d'experiències i proposar accions i mesures destinades a assolir els objectius generals del projecte (vegeu 1.2).

Aquest Pla d'acció s'estructura en dues línies d'accions d'acord amb els dos objectius que persegueix el projecte BID-REX a Catalunya:

- Accions orientades a **millorar la generació i l'ús d'informació sobre biodiversitat** (amb el codi **INFO**).
- Accions orientades a **millorar l'ús dels fons FEDER per a projectes de biodiversitat** (amb el codi **FONS**).

D'acord amb les fases del projecte BID-REX, aquest pla té una **vigència d'uns dos anys** aproximadament, d'abril de 2019 a març de 2021. No obstant, algunes accions tenen una complexitat que poden requerir més temps per tal de ser implementades en la seva totalitat. D'altra banda, gran part de les accions tenen vocació de continuïtat, i per tant seria desitjable que seguissin vigents més enllà del març de 2021. De fet, les accions orientades a millorar l'ús dels fons FEDER tindran el seu màxim sentit durant el disseny i sobretot durant l'execució del nou període de programació (2021-2027) d'aquest instrument.

Per a cadascuna de les accions s'ha elaborat una fitxa que consta dels camps següents:

- **Codi:** per numerar les accions segons la línia a la qual pertanyen (INFOx o FONsx).
- **Títol:** descripció concisa de l'acció.
- **Antecedents i context:** s'exposa com l'acció proposada sorgeix o es nodreix d'aportacions efectuades durant la fase 1 del projecte dedicada a l'aprenentatge i l'intercanvi d'experiències (ja sigui en el marc dels tallers interregionals o les sessions de treball del grup d'actors locals –LSG–).
- **Descripció:** es detallen els passos a seguir per implementar l'acció. De fet, algunes accions són més aviat línies de treball àmplies que per ser desplegades requereixen de diverses sub-accions més específiques.
- **Responsable:** s'identifica qui és el principal agent que hauria de liderar i responsabilitzar-se de l'execució de l'acció.
- **Altres agents implicats:** se citen altres agents que també haurien d'implicar-se i col·laborar en l'execució de l'acció.
- **Recursos necessaris:** s'especifiquen recursos humans, econòmics o materials que són necessaris per a la implementació de l'acció.
- **Fonts de finançament:** institucions, entitats o instruments econòmics i/o financers que podrien servir per finançar l'acció.
- **Calendari d'execució:** s'indica el període durant el qual seria recomanable que s'executés l'acció. També s'especifica si resulta convenient i fins i tot imprescindible que l'acció tingui continuïtat més enllà del març de 2021.

Abans de descriure cadascuna de les accions mitjançant aquestes fitxes, el primer apartat d'aquest capítol mostra un resum de totes les accions i del seu calendari d'execució, per així tenir-ne una visió global.

5.1. Resum i calendari de les accions

Aquest primer apartat mostra el conjunt d'accions proposades per als dos àmbits d'actuació i la seva programació en el període de vigència del Pla.

ACCIONS	2018		2019		2020		2021		C
	1S	2S	1S	2S	1S	2S	1S		
INFO1. Incloure la creació de l'Observatori del Patrimoni Natural de Catalunya com una línia d'acció prioritària dins l'EPNCAT2030	■	■							
INFO2. Crear l'Observatori del Patrimoni Natural de Catalunya, constituir-ne l'oficina tècnica i elaborar un pla director a 5 anys vista que programi la seva activitat				■	■	■	■	■	
INFO3. Crear un node centralitzat d'informació sobre patrimoni natural i posar-lo a l'abast de la societat			■	■	■	■	■	■	
INFO4. Fixar una agenda comuna de recerca entre l'Administració i el món de la recerca de Catalunya per donar resposta als reptes de l'EPNCAT2030 i del futur observatori			■	■	■	■	■	■	
INFO5. Apropar la informació existent sobre biodiversitat als seus potencials usuaris per tal que s'utilitzi en la planificació i la gestió del medi natural					■	■	■	■	
FONS1. Crear un grup de treball liderat pel DTES per incorporar nous criteris al fons FEDER que incrementin el finançament de projectes relacionats amb el patrimoni natural		■	■	■	■	■			
FONS2. Augmentar la implicació del DTES en la definició i l'execució de projectes relacionats amb el patrimoni natural finançats pel fons FEDER				■	■	■	■	■	
FONS3. Crear mecanismes d'assessorament a potencials usuaris dels fons europeus estructurals per plantejar i executar projectes de conservació i gestió del patrimoni natural						■	■	■	
FONS4. Dur a terme un seguiment global de l'ús dels fons europeus per a projectes de conservació i gestió del patrimoni natural						■	■	■	

Notes: 1S i 2S fan referència al semestre de l'any en qüestió.

El període de vigència del Pla d'acció finalitza el 1r semestre del 2021. No obstant, aquelles accions que requereixen de continuïtat s'indiquen a la columna titulada amb una "C".

5.2. Accions orientades a millorar la generació i l'ús d'informació sobre biodiversitat

Aquesta línia inclou 5 accions, entre les quals destaca la creació de l'Observatori del Patrimoni Natural de Catalunya (OPNC). Com a pas previ, es proposa que la creació d'aquest nou ens s'inclogui com una línia d'acció prioritària dins l'EPNCAT2030.

A partir d'aquí es proposen altres accions relacionades amb la generació de la informació sobre biodiversitat i l'ús posterior que se'n fa, algunes de les quals han estat previstes a l'EPNCAT2030. **La majoria d'aquestes accions les assumirà l'OPNC un cop creat, però mentre aquest ens no existeixi es poden començar a implementar amb l'impuls i el lideratge d'altres agents.**

Codi INFO1	INCLOURE LA CREACIÓ DE L'OBSERVATORI DEL PATRIMONI NATURAL DE CATALUNYA COM UNA LÍNIA D'ACCIÓ PRIORITÀRIA DINS L'EPNCAT2030
ANTECEDENTS I CONTEXT	Dissenyar aquest nou ens és un dels dos objectius estratègics del projecte BID-REX a Catalunya. D'altra banda, respon a una necessitat llargament reivindicada pels col·lectius professionals dedicats a la recerca i a la conservació de la natura. L'exemple d'Anglaterra amb bones pràctiques com el NBN Atlas, ha sigut rellevant per la definició d'aquesta acció. A més a més, el subgrup de fons europeus va identificar la necessitat de tenir una estratègia marc dins de la conservació de la biodiversitat, per millorar l'assignació de fons del FEDER amb fins de conservació (vegeu la secció 2.3.3). L'aprovació d'EPNCAT2030 també permetrà satisfer aquesta necessitat.
DESCRIPCIÓ	Aquesta acció pretén que la creació de l'Observatori s'inclogui dins de l'Estratègia del patrimoni natural i la biodiversitat de Catalunya 2030 (EPNCAT2030) com una línia prioritària. Aquesta estratègia és el document marc per orientar l'acció del Govern de la Generalitat en matèria de conservació de la natura fins l'any 2030 i per tant l'OPNC ha de ser una prioritat. Un dels sis àmbits d'actuació de l'EPNCAT2030 és el del "coneixement, informació i seguiment del patrimoni natural" i un dels seus objectius estratègics és "millorar la integració, el tractament i l'accessibilitat de la informació sobre el patrimoni natural". Un nou ens com l'Observatori serviria per abordar la dificultat actual per integrar, ordenar i gestionar la informació disponible dins i fora de l'administració catalana d'una manera transversal entre els diferents actors, tal com s'ha vist que fan a Anglaterra, per exemple, amb el NBN Atlas.
RESPONSABLE	DTES – Direcció General de Polítiques Ambientals i Medi Natural
ALTRES AGENTS IMPLICATS	- Govern de la Generalitat de Catalunya - Membres del LSG
RECURSOS NECESSARIS	No hi hauria d'haver un cost associat ja que l'assumirà la unitat del DTES que està elaborant l'EPNCAT2030.
FONTS DE FINANÇAMENT	Pressupost del DTES.

**CALENDARI
D'EXECUCIÓ**

En el moment d'enllestir la darrera versió de l'EPNCAT2030 i de la seva aprovació definitiva per part del Govern de la Generalitat de Catalunya.

Codi INFO2	CREAR L'OBSERVATORI DEL PATRIMONI NATURAL DE CATALUNYA (OPNC), CONSTITUIR-NE L'OFICINA TÈCNICA I ELABORAR UN PLA DIRECTOR A 5 ANYS VISTA QUE PROGRAMI LA SEVA ACTIVITAT
ANTECEDENTS I CONTEXT	El disseny de l'Observatori és, precisament, un dels dos objectius principals del projecte BID-REX a Catalunya. El projecte ha permès disposar del marc de treball adequat per tal de reunir tots els actors rellevants i dissenyar com hauria de ser aquest Observatori. Atesa la importància d'aquest nou ens, el grup d'actors locals (LSG) es va dividir en dos subgrups, un dels quals dedicat específicament a debatre com hauria de ser el nou OPNC. Diverses sessions del LSG i d'aquest subgrup es van dedicar a tractar diversos aspectes sobre com hauria de ser el nou ens: objectius i funcions, estructura i governança, finançament, etc.
DESCRIPCIÓ	Aquesta acció comportarà els passos necessaris (polítics, jurídics, administratius, etc.) per crear l'OPNC i posar-ne en funcionament l'oficina tècnica. Aquests passos requeriran una sèrie de sub-accions, com són: - Assolir un acord de govern que insti a iniciar els treballs de creació del nou ens. - Determinar la figura legal idònia de l'OPNC (vegeu apartat 3.3) d'acord amb l'informe jurídic encarregat al respecte. - Dur a terme els passos legals i administratius que exigeixi la figura jurídica escollida per a l'OPNC, incloent la definició dels diversos òrgans rectors i els seus membres (vegeu apartat 3.2), la redacció dels estatuts del nou ens i la seva aprovació formal. - Concretar els recursos econòmics dels quals disposarà l'OPNC (vegeu apartat 3.4), incloent les aportacions compromeses pels membres. Definir un primer pressupost anual. - Constituir l'oficina tècnica de l'OPNC (vegeu apartat 3.2.4), incloent un organigrama definitiu i l'elecció de la seu física. - Elaborar i aprovar el 1r Pla director de l'OPNC 2021-2025 que estableixi un programa d'accions a 5 anys vista (vegeu apartat 3.1). Aquest Pla s'haurà de redactar mitjançant un procés participatiu en el qual hi intervinguin els membres del consell rector i del consell científic.
RESPONSABLE	DTES – Direcció General de Polítiques Ambientals i Medi Natural
ALTRES AGENTS IMPLICATS	- Administracions públiques, en especial les que formaran part del consell rector de l'OPNC. - Universitats, centres de recerca, museus i altres institucions productores d'informació de biodiversitat i patrimoni natural.
RECURSOS NECESSARIS	Durant els dos primers anys caldran dues persones (perfil gerent i perfil gestor/a de dades) que comencin a treballar en l'embrió del futur organisme. El cost salarial d'aquests tècnics serà d'uns 70.000€. Un cop constituït l'OPNC, i d'acord amb l'estructura prevista per a la seva oficina tècnica (vegeu 3.2.4), el pressupost anual requerit serà de 341.564€.
FONTS DE FINANÇAMENT	Dos primers anys: pressupostos de la Generalitat de Catalunya. Un cop constituït l'OPNC i la seva oficina tècnica: aportacions acordades dels membres del Consell rector de l'OPNC.
CALENDARI D'EXECUCIÓ	Des del 2n semestre de 2019 fins al final de la vigència del Pla. Per al 1r semestre de 2021 s'haurà de disposar de l'acord de govern i haver determinat la figura legal idònia. La figura escollida determinarà el temps necessari per crear l'OPNC (atès que pot comportar més o menys complexitat administrativa).

Codi INFO3	CREAR UN NODE CENTRALITZAT D'INFORMACIÓ SOBRE PATRIMONI NATURAL I POSAR-LO A L'ABAST DE LA SOCIETAT
ANTECEDENTS I CONTEXT	Algunes bones pràctiques identificades durant els <i>workshops</i> interregionals són i seran inspiradores per a aquesta acció. D'una banda, el <i>Sistema d'Informació de la Natura d'Euskadi</i> pel que fa l'estructura i interoperabilitat de la informació, i també en com han assegurat el flux d'informació a llarg termini amb les institucions que generen informació de biodiversitat (amb marcs de col·laboració plurianuals). El <i>NBN Atlas</i> podria ser un bon exemple de com posar a l'abast de la ciutadania (en format <i>open data</i>) la informació de biodiversitat. D'altra banda, en diverses reunions del LSG s'ha posat de manifest la necessitat de disposar d'un lloc comú des d'on accedir a tota la informació sobre patrimoni natural disponible.
DESCRIPCIÓ	Es crearà un nou espai web (prèvia valoració del rol i l'aprofitament de les plataformes preexistents) on es facilitarà la consulta i accés a tota la informació de biodiversitat i geodiversitat provinent dels generadors d'informació i la posarà a l'abast de la societat per tal que pugui consultar-la i utilitzar-la. Aquest node d'informació inclourà, entre d'altres, un repositori d'informació de primer nivell (<i>raw data</i>) per a alguns conjunts de dades i redirigirà a aquells que estiguin accessibles que no s'inclouin directament, per facilitar-ne l'accés. Per garantir-ne un bon ús, haurà de comptar amb un bon sistema de cerca i amb formats de dades compatibles, oberts i que segueixin estàndards internacionals. L'execució d'aquesta acció ha d'incloure les sub-accions següents: • Determinar quins conjunts de dades s'han d'incloure en el node, sempre sota el criteri de no repetició de dades que ja són accessibles. • Decidir el model de dades i format o formats amb els que es vol presentar la informació, tant informació de primer nivell (<i>raw data</i>) com informació més elaborada (informes de resultats, etc. –segon i tercer nivell d'informació–). • Definir els agents responsables de gestionar aquest node d'informació (mentre no existeixi l'OPNC) i els agents proveïdors d'informació. • Desenvolupament d'un repositori de dades de primer nivell (<i>raw data</i>). Entre d'altres, això comportarà decidir i implementar la plataforma informàtica que l'acollirà, valorant la utilitat de les plataformes preexistents. • Dissenyar, programar i desenvolupar el portal i la infraestructura de dades així com de la pròpia base de dades. • Nodrir tant l'espai web com el repositori amb dades de primer nivell amb la informació existent. • Obrir l'espai web que actuï com a node centralitzat d'informació sobre biodiversitat i geodiversitat a Catalunya. • Definir els mecanismes i protocols que permetin l'actualització, el manteniment del portal i del flux d'informació des dels generadors, proveïdors i gestors de la informació per tal que es publiqui correctament al node d'informació.
RESPONSABLE	Observatori del Patrimoni Natural de Catalunya (OPNC) Mentre aquest ens no existeixi, el DTES–Direcció General de Polítiques Ambientals i Medi Natural n'assumirà la responsabilitat.

ALTRES AGENTS IMPLICATS	• Altres departaments de la Generalitat amb competències en l'àmbit de la recerca, el coneixement i la informació digital (Departament d'Empresa i Coneixement, Departament de Polítiques Digitals i Administració Pública, etc.). • Universitats, centres de recerca, museus i altres institucions i administracions públiques productores d'informació de biodiversitat i patrimoni natural (com la Diputació de Barcelona), per exemple procedent de la ciència ciutadana. • Altres usuaris de l'àmbit privat (com ara consultories ambientals o empreses que aprofiten la biodiversitat)
RECURSOS NECESSARIS	• 30.000,00 € per l'obertura i manteniment d'un espai web que actuï com a node d'informació. • 50.000,00 € per desenvolupar un repositori d'informació de primer nivell (<i>raw data</i>).
FONS DE FINANÇAMENT	Valorar l'ús del fons FEDER (objectius 1 i 2) per finançar l'execució d'aquesta acció.
CALENDARI D'EXECUCIÓ	A partir del 1r semestre de 2019

Codi INFO4	FIXAR UNA AGENDA COMUNA DE RECERCA ENTRE L'ADMINISTRACIÓ I EL MÓN DE LA RECERCA DE CATALUNYA PER DONAR RESPOSTA ALS REPTES DE L'EPNCAT2030 I DEL FUTUR OBSERVATORI
ANTECEDENTS I CONTEXT	Actualment Catalunya disposa d'un ampli coneixement del patrimoni natural gràcies a la feina feta durant dècades des del món de la recerca (universitats, centres de recerca...) i la societat civil (ciència ciutadana). Malauradament, tot i el coneixement existent, encara hi ha una sèrie de mancances que no permeten afrontar alguns reptes en matèria de conservació. D'entre les mancances detectades destaquen la falta de coneixement d'alguns aspectes clau del patrimoni natural, així com de coordinació entre l'administració i el món de la recerca. Durant els <i>workshops</i> interregionals s'han observat els beneficis d'un diàleg més fluid entre l'administració i la comunitat científica per tal de garantir que la informació s'adeqüi als usos i les necessitats dels usuaris. En aquest context, cal crear una agenda comuna entre el món de la recerca i l'administració per donar resposta al reptes en matèria de conservació i a les necessitats d'informació de la societat. Per assolir aquesta agenda és fonamental començar pel que ja tenim, optimitzant l'estructuració de la informació, la generació de productes i millorant els fluxos d'informació actuals entre actors.
DESCRIPCIÓ	L'EPNCAT2030 inclou aquesta acció i estableix que es pactarà una agenda de treball —detallada en temes i accions— impulsada des de la Generalitat i coordinada amb totes les universitats i centres de recerca de Catalunya que treballen en matèria de patrimoni natural i biodiversitat. Aquesta agenda haurà d'integrar les necessitats de l'Administració en els plans públics de recerca i coordinarà la recerca col·laborativa, prioritzant els projectes de recerca que contribueixin a incrementar el coneixement del patrimoni natural i dels components clau, i millorar la gestió adaptativa. Però prèviament a l'obtenció d'aquesta agenda comuna, es pot començar a establir un pla de treball conjunt entre la Direcció General de Polítiques Ambientals i Medi Natural i els centres de recerca en relació amb els projectes de generació d'informació i coneixement sobre biodiversitat finançats actualment pel propi DTES. Aquest pla haurà de relacionar, de manera més explícita, els objectius i resultats d'aquells projectes més rellevants per a la conservació del patrimoni natural amb els diversos reptes que es deriven de l'EPNCAT2030 i de la posada en marxa del futur Observatori. Un pas previ a la definició de l'agenda, també establert per l'EPNCAT2030, és la identificació dels components clau del patrimoni natural (hàbitats, espècies, elements de la geodiversitat i processos) i, sobretot, la diagnosi del seu grau de coneixement. Fruit d'aquesta diagnosi caldrà decidir els temes prioritaris sobre els quals impulsar la recerca. Per determinar aquests temes prioritaris també s'hauran de consultar les necessitats dels agents gestors del medi natural (òrgans gestors ENPE i RNC, Forestal Catalana, Centre de la Propietat Forestal, centres de recuperació de fauna, entitats de custòdia, etc.) i empreses privades especialitzades (consultories ambientals). L'agenda pactada, un cop consensuada i aprovada, també ajudarà a determinar aquells projectes que hagin d'obtenir un finançament prioritari per part dels organismes públics de foment de la recerca. Si escau, valorar la necessitat d'oferir, als actors que generen dades de biodiversitat a Catalunya, formació sobre la directiva INSPIRE (per tal que

	hi pugui haver interoperabilitat de les dades i aquestes dades siguin més estandarditzades). La realització d'aquesta acció ha d'incloure les sub-accions següents: • Establir un pla de treball conjunt entre la Direcció General de Polítiques Ambientals i Medi Natural i els centres de recerca en relació als projectes estratègics de generació d'informació de biodiversitat per donar resposta als reptes de l'EPNCAT2030 i del futur Observatori. • Identificar dels components clau del patrimoni natural (hàbitats, espècies, elements de la geodiversitat i processos) • Realitzar la diagnòsis del grau de coneixement dels components clau del patrimoni natural • Pactar, consensuar i aprovar l'agenda comuna entre el món de la recerca i l'administració.
RESPONSABLE	• Observatori del Patrimoni Natural de Catalunya (OPNC). Mentre aquest ens no existeixi, el DTES–Direcció General de Polítiques Ambientals i Medi Natural n'assumirà la responsabilitat. • Universitats, centres de recerca, museus i altres institucions productores d'informació de biodiversitat i patrimoni natural
ALTRES AGENTS IMPLICATS	• Agents gestors del medi natural • Empreses privades especialitzades (consultories ambientals). • Organismes públics de foment de la recerca
RECURSOS NECESSARIS	No hi hauria d'haver un cost associat més enllà del cost de les reunions ja que en principi els projectes sobre els quals es vol influir ja tenen un pressupost assignat.
FONTS DE FINANÇAMENT	Per al finançament de les reunions per assolir l'agenda comuna: pressupost de DTES o de l'Observatori. Per al finançament dels projectes de recerca o de generació de informació: la pròpia de cada projecte de recerca.
CALENDARI D'EXECUCIÓ	A partir del 1r semestre del 2019 i amb continuïtat més enllà de la vigència del Pla d'acció BID-REX.

Codi INFO5	APROPAR LA INFORMACIÓ EXISTENT SOBRE BIODIVERSITAT ALS SEUS POTENCIALS USUARIS PER TAL QUE S'UTILITZI EN LA PLANIFICACIÓ I LA GESTIÓ DEL MEDI NATURAL
ANTECEDENTS I CONTEXT	Durant el 1r <i>workshop</i> interregional (Valònia) es va concloure que cal potenciar la confiança mútua entre els agents que proporcionen la informació i els agents decisors, per així assegurar la continuïtat del flux d'informació i la seva utilitat en la presa de decisions. L'exemple vist a Norfolk (en relació a com la informació de biodiversitat pot millorar la planificació de noves infraestructures per a la ciutat de Norwich) també va ser un exemple inspirador de com la informació adequada facilita la presa de decisió. Durant les sessions de treball del LSG també es va remarcar la importància que la informació doni resposta a les necessitats dels agents decisors i gestors del patrimoni natural.
DESCRIPCIÓ	Es desenvoluparan mecanismes per tal que la informació científica disponible sobre biodiversitat (i la que van generant els centres de recerca i les universitats) arribi als potencials usuaris d'aquesta informació, s'adapti a les seves necessitats i es pugui utilitzar, de manera eficaç, en la planificació i gestió del patrimoni natural. Entre aquests mecanismes hi hauria d'haver, d'una banda, un protocol de transferència de la informació que s'apliqués periòdicament i, d'altra, l'elaboració d'informes executius sobre l'estat del patrimoni natural (més generals o més específics segons el cas) que caldria fer arribar als departaments de la Generalitat i altres organismes públics amb competències directes en la gestió del patrimoni natural o amb altres competències que poden tenir incidència en la millora o l'empitjorament de la biodiversitat. L'execució d'aquesta acció també ha d'incloure les sub-accions següents: • Organitzar periòdicament seminaris formatius adreçats específicament a tècnics de l'administració responsables de la presa de decisions que sovint no tenen clares les fonts d'informació de biodiversitat de referència per realitzar les seves tasques diàries. • Crear i difondre una nova instrucció per part dels Serveis Centrals de la Generalitat de Catalunya que detalli la informació de referència a utilitzar per dur a terme les tasques pròpies de l'Administració. I que especifiqui, per als nous projectes o contractacions, els formats amb els que s'haurà de facilitar la informació per tal de poder-la incorporar al repositori de informació pertinent. • Crear un butlletí periòdic (newsletter) de novetats sobre la informació en biodiversitat i geodiversitat que es faria arribar als usuaris de la informació, en una 1a fase només a l'Administració de la Generalitat de Catalunya, i en una 2a fase a d'altres administracions i a la societat en general si es cregués convenient. • Organitzar periòdicament jornades de trobada entre els agents que generen informació i els potencials usuaris (de dins i fora de l'Administració): servien per donar a conèixer la informació disponible i també per tal que els potencials usuaris expressessin les seves necessitats d'informació i debatre com els generadors d'informació podrien abordar-les i crear productes útils per satisfer-les.
RESPONSABLE	Observatori del Patrimoni Natural de Catalunya (OPNC) Mentre aquest ens no existeixi, el DTES–Direcció General de Polítiques Ambientals i Medi Natural n'assumirà la responsabilitat.

ALTRES AGENTS IMPLICATS	• Responsables de la presa de decisions • Agents gestors del medi natural • Altres usuaris de l'àmbit privat • Universitats, centres de recerca, museus i altres institucions productores d'informació de biodiversitat i patrimoni natural, per exemple procedent de la ciència ciutadana.
RECURSOS NECESSARIS	Lligat al desenvolupament de l'Observatori del Patrimoni Natural de Catalunya (OPNC)
FONS DE FINANÇAMENT	Pressupost de l'OPNC o pressupost del DTES.
CALENDARI D'EXECUCIÓ	A partir del 1r semestre de 2020

5.3. Accions orientades a millorar l'ús del fons FEDER per a projectes de biodiversitat

Aquesta línia inclou accions destinades al nou PO del fons FEDER, a aconseguir que el DTES s'impliqui més en l'ús del FEDER, a millorar l'assessorament que reben els potencials usuaris (tant per preparar i tramitar propostes com per executar projectes) i a tenir més coneixement de l'impacte sobre la biodiversitat d'aquest i altres fons europeus.

Codi FONS1	CREAR UN GRUP DE TREBALL LIDERAT PEL DTES PER INCORPORAR NOUS CRITERIS AL FONS FEDER QUE INCREMENTIN EL FINANÇAMENT DE PROJECTES RELACIONATS AMB EL PATRIMONI NATURAL
ANTECEDENTS I CONTEXT	El marc de treball del projecte BID-REX ha permès analitzar l'ús i el coneixement dels fons FEDER per a actuacions encaminades a la conservació de la biodiversitat (vegeu 2.3). En les sessions de treball del sub-grup del LSG dedicat al FEDER, es va evidenciar el potencial dels fons FEDER per a projectes de conservació de biodiversitat, però també la necessitat de més col·laboració interdepartamental per millorar l'ús final del FEDER per a l'assoliment dels objectius de DTES.
DESCRIPCIÓ	Aquesta acció pretén crear un grup de treball integrat per tècnics de diferents departaments de la Generalitat amb la finalitat d'incorporar els objectius de conservació de la biodiversitat en moltes de les activitats socioeconòmiques que puguin ser finançades amb els fons FEDER així com ampliar el rang d'actuacions finançables vinculades a la conservació de la biodiversitat en eixos que no estiguin basats en el patrimoni natural (vegeu també 4.3.2). Aquest grup de treball estaria liderat pel DTES (via el seu gabinet tècnic), però hauria d'integrar tècnics d'altres departaments amb competències en economia, agricultura i ramaderia, recerca, mitjans digitals i d'altres. El DTES hauria de plantejar prèviament les propostes de millora per al nou PO que després es debatrien i consensuarien en el marc d'aquest grup interdepartamental. Un cop consensuades s'haurien de traslladar als responsables del fons FEDER. D'altra banda, caldria coordinar aquesta acció amb el projecte Interreg CircE dedicat a detectar les oportunitats i les barreres d'implantar polítiques d'economia verda i circular en sectors econòmics <u>Altres propostes de millora del FEDER a tractar i incorporar al nou PO:</u> - Aconseguir que els criteris de selecció de projectes a finançar amb el FEDER incorporin aspectes més específics relacionats amb la conservació de la biodiversitat, d'acord amb els objectius i línies d'actuació fixats per l'EPNCAT2030 i pel nou Marc d'Acció Prioritària de la Xarxa Natura 2000. - Establir indicadors complementaris de resultats que permetin als gestors dels fons avaluar els projectes en clau del seu impacte sobre la conservació de la biodiversitat. Aquests indicadors seran complementaris als indicadors de resultats especificats per a cada objectiu estratègic (vegeu també 4.5) i la informació per calcular-los hauria d'estar disponible a través de l'OPNC. - Rebaixar alguns requisits mínims definits a les diverses convocatòries. Per exemple, admetre activitats d'un cost mínim de 50.000 € o municipis de menys de 20.000 habitants.

	- Facilitar, des de l'administració de la Generalitat, la realització de projectes territorials multifons. - Potenciar propostes que tinguin un plantejament més transversal, i que evidencin la importància del treball conjunt entre agents públics i privats.
RESPONSABLE	DTES (a través del seu gabinet tècnic)
ALTRES AGENTS IMPLICATS	- Departament de la Vicepresidència i d'Economia i Hisenda - Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació - Departament d'Empresa i Coneixement
RECURSOS NECESSARIS	No hi hauria d'haver un cost associat més enllà del cost de les reunions ja que el personal provindrà dels diferents departaments de la Generalitat.
FONTS DE FINANÇAMENT	Pressupost del DTES.
CALENDARI D'EXECUCIÓ	Des del 2n semestre de 2018 i fins a l'aprovació del nou PO.

Codi FONS2	AUGMENTAR LA IMPLICACIÓ DEL DTES EN LA DEFINICIÓ I L'EXECUCIÓ DE PROJECTES RELACIONATS AMB EL PATRIMONI NATURAL FINANÇATS PEL FONS FEDER
ANTECEDENTS I CONTEXT	Durant les sessions de treball del LSG dedicades als fons europeus es van aportar una sèrie de propostes de millora. Moltes d'aquestes aportacions anaven dirigides a augmentar la implicació del DTES en l'ús dels fons.
DESCRIPCIÓ	El DTES és el departament amb més competències en conservació de la biodiversitat i, per tant, amb més coneixement dels àmbits prioritaris on cal actuar. Per aquest motiu, s'hauria de fomentar que el DTES fos més proactiu i aprofités millor aquest fons. Aquesta major implicació del DTES hauria d'anar orientada a millorar l'ús del fons en el PO actual, a introduir nous criteris en l'esborrany del proper PO, i també a l'hora de plantejar i executar actuacions. L'execució d'aquesta acció ha d'incloure les sub-accions següents: • Garantir que tècnics del DTES estiguin en les comissions tècniques de valoració dels projectes vinculats a convocatòries d'ajuts FEDER d'altres departaments però que tenen incidència en la biodiversitat i el patrimoni natural. • Incrementar la comunicació entre els tècnics de les diverses unitats del DTES i el gabinet tècnic del DTES que coordina la recepció i gestió de propostes d'actuacions del fons FEDER. En aquest sentit, cal fomentar que aquests tècnics siguin més actius a l'hora de plantejar propostes de projectes (d'acord amb les necessitats més urgents que marca l'EPNCAT2030), i això passa per informar-los millor del potencial i el funcionament d'aquest fons i per crear mecanismes de participació. • Plantejar la creació d'una unitat específica de gestió de fons europeus dins la Sub-direcció General de Biodiversitat i Medi Natural. • Tenir predefinits ("en cartera") projectes grans (com a suma de projectes petits) que tinguessin cabuda en la filosofia FEDER. • Crear una línia d'ajuts per part del DTES per finançar projectes de conservació de la biodiversitat amb fons FEDER i que permetin afrontar necessitats fixades per l'EPNCAT2030. Uns nous ajuts que s'haurien de complementar amb els ajuts via fons FEADER que ja existeixen per als espais naturals protegits. En el cas que aquesta nova convocatòria d'ajuts s'emmarqui en l'actual PO, hauria d'estar lligada a l'OE 6.4.1 "Fomentar la gestió, protecció i manteniment del sòl, d'espais naturals i la seva biodiversitat (...)". • Dinamitzar un grup de treball amb agents públics i privats implicats en la conservació del medi natural (continuitat del sub-grup del LSG) que serveixi per consensuar prioritats d'inversió, prioritats de conservació, criteris de selecció de projectes, indicadors de resultats específics, etc. D'aquest grup se'n podria derivar un document de posicionament (senzill) del sector ambiental per als fons europeus. El DTES haurà de traslladar aquestes propostes del grup de treball públic-privat al grup interdepartamental esmentat a l'acció FONS1.
RESPONSABLE	DTES – Direcció General de Polítiques Ambientals i Medi Natural
ALTRES AGENTS IMPLICATS	• Membres del grup LSG (sub-grup fons europeus, vegeu Annex 1) • Agents gestors del medi natural (òrgans gestors ENPE i RNC, Forestal Catalana, centres de recuperació de fauna, etc.)

RECURSOS NECESSARIS	No hi hauria d'haver un cost associat ja que l'acció l'assumiran els diversos tècnics de les diverses unitats del DTES. o comitè amb membres de departaments de la Generalitat.
FONTS DE FINANÇAMENT	Pressupost del DTES.
CALENDARI D'EXECUCIÓ	A partir del 2n semestre de 2019.

Codi FON3	CREAR MECANISMES D'ASSESSORAMENT A POTENCIALS USUARIS DELS FONS EUROPEUS ESTRUCTURALS PER PLANTEJAR I EXECUTAR PROJECTES DE CONSERVACIÓ I GESTIÓ DEL PATRIMONI NATURAL
ANTECEDENTS I CONTEXT	En el marc dels <i>workshops</i> interregionals es va donar a conèixer la feina de Natagriwal, organització sense ànim de lucre que té la missió d'informar, assessorar i supervisar els agricultors, forestals i propietaris públics o privats en la implementació del programa agroambiental i la xarxa Natura 2000, abastant tota la regió de Valònia (Bèlgica). Aquest funcionament ha servit d'inspiració per tal de proposar diversos mecanismes que millorin l'assessorament actualment disponible a Catalunya als usuaris d'ajuts de fons europeus (especialment el FEDER) en projectes de conservació de la natura.
DESCRIPCIÓ	S'impulsarà la creació i el manteniment de diversos mecanismes d'assessorament per tal d'informar els possibles usuaris de fons europeus en el camp de la conservació de la natura, de les accions susceptibles de rebre finançament, atendre consultes, fer assessorament durant el disseny de les propostes de projectes i acompanyar els usuaris durant la seva implementació. A més del FEDER, es podria donar suport per a altres fons afins a la conservació del patrimoni natural, com ara el FEADER i el FEMP. L'execució d'aquesta acció ha d'incloure les sub-accions següents: • Crear i mantenir un espai web de referència que centralitzi la informació referent a fons europeus i projectes de biodiversitat. • Organitzar jornades i tallers per donar a conèixer les possibilitats dels fons europeus, en especial el FEDER, a possibles usuaris dels fons. • Elaborar una guia per a l'ús dels fons europeus que concreti el vincle entre les possibilitats de finançament i les necessitats de conservació de la biodiversitat a Catalunya, i que inclogui casos d'èxit. • Identificar tècnics d'altres departaments de la Generalitat de Catalunya que actuaran com a xarxa de suport i que ajudaran a resoldre consultes en relació amb l'encaix de les propostes en el PO i l'execució de projectes. Aquests mecanismes poden ser gestionats pel propi DTES o es pot delegar aquesta funció a alguna entitat externa que acrediti els coneixements i l'experiència necessaris en aquest camp. Entre els potencials usuaris d'aquesta oficina hi hauria els diversos beneficiaris del fons: ens locals; associacions de protecció de la natura i del territori, fundacions, empreses públiques i privades; titulars de terrenys forestals (públics i privats) i les seves associacions; titulars de dret d'aprofitament. També podria incloure agricultors i ramaders que des de les seves pràctiques i produccions poden i volen contribuir a la conservació de la biodiversitat.
RESPONSABLE	DTES – Direcció General de Polítiques Ambientals i Medi Natural. O com a alternativa una entitat externa a qui delegar aquestes funcions (via conveni o algun altre figura contractual)
ALTRES AGENTS IMPLICATS	• Departament de la Vicepresidència i d'Economia i Hisenda. • Departament de la Presidència. • Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació (tenen una servei similar per a la PAC que pot servir de model).
RECURSOS NECESSARIS	• 10.000,00 € per a l'obertura d'un espai web.

	En el cas que algunes de les tasques es deleguessin en una entitat externa, caldria fer les aportacions necessàries per portar a terme les altres actuacions indicades (elaboració de guies, organitzar jornades i tallers i respondre a dubtes dels potencials usuaris, etc.).
FONS DE FINANÇAMENT	Valorar l'ús del fons FEDER (objectius 1 i 2) per finançar l'execució d'aquesta acció.
CALENDARI D'EXECUCIÓ	A partir del 2n semestre de 2020 i amb continuïtat més enllà de la vigència del Pla d'acció BID-REX.

Codi FONSA	DUR A TERME UN SEGUIMENT GLOBAL DE L'ÚS DELS FONS EUROPEUS PER A PROJECTES DE CONSERVACIÓ I GESTIÓ DEL PATRIMONI NATURAL
ANTECEDENTS I CONTEXT	Durant les sessions de treball amb el LSG i la redacció d'aquest Pla d'acció s'ha detectat que no existeix informació centralitzada sobre com s'utilitza (i quin impacte té) el fons FEDER per a la conservació de la biodiversitat i el patrimoni natural (ni tampoc altres fons com el FEADER o el FEMP).
DESCRIPCIÓ	Es definiran els mecanismes necessaris per identificar tots els projectes finançats amb fons europeus que poden tenir incidència (positiva o negativa) en la conservació de la biodiversitat, independentment del departament que convoqui o executi les actuacions. Un cop identificats els projectes, se'n farà un seguiment i avaluació que hauria de servir per conèixer la distribució dels fons al territori, les diverses temàtiques tractades, els principals organismes executors i l'impacte sobre la conservació de la biodiversitat. Es proposa que l'avaluació durant el període de programació es faci a dues escales: 1) una avaluació de detall de cada un dels projectes executats un cop finalitzada la seva execució; 2) una avaluació global de l'impacte sobre el patrimoni natural de Catalunya per l'aplicació dels fons europeus, a realitzar, com a mínim, dos cops al llarg del període. L'execució d'aquesta acció ha d'incloure les sub-accions següents: - Definir quins fons se sotmetran a aquest seguiment. - Decidir quina unitat o estructura assumirà aquest seguiment: podria recaure en alguna mena de comitè de seguiment específic de l'ús dels fons europeus per a projectes de conservació, o per part del gabinet tècnic del DTES. - Determinar quins paràmetres es voldran analitzar i quins indicadors s'utilitzaran (vegeu 4.5), intentant lligar-ho (en la mesura del possible) amb la informació disponible a l'OPNC (un cop estigui creat). - Dur a terme les avaluacions de detall dels projectes i l'avaluació global.
RESPONSABLE	DTES – Direcció General de Polítiques Ambientals i Medi Natural. Quan estigui creat l'OPNC, el nou ens podria assumir l'avaluació global de l'impacte sobre el patrimoni natural de Catalunya per l'aplicació dels fons europeus.
ALTRES AGENTS IMPLICATS	- Departament de la Vicepresidència i d'Economia i Hisenda - Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació - Departament de la Presidència (Servei de Gestió dels Fons de Cooperació i Estructurals)
RECURSOS NECESSARIS	El cost dependrà del número de projectes que calgui avaluar. En cas que l'avaluació dels projectes l'assumeixi una unitat del DTES o algun comitè de seguiment específic, caldrà valorar si s'assumeix internament o si s'externalitza per via d'un encàrrec. L'avaluació global la podria assumir el personal del futur OPNC. Mentre no existeixi, la podria assumir una unitat del DTES, ja sigui internament o per via d'un encàrrec.
FONTS DE FINANÇAMENT	Pressupost del DTES.
CALENDARI D'EXECUCIÓ	A partir del 2n semestre de 2020 i amb continuïtat més enllà de la vigència del Pla d'acció BID-REX.

6. SEGUIMENT DEL PLA D'ACCIÓ: INDICADORS D'IMPACTE

Aquest darrer capítol proposa indicadors, principalment d'impacte, per avaluar els resultats derivats de l'execució de les accions proposades en aquest Pla (capítol 5). Els indicadors es divideixen en dos grups: els vinculats a les accions orientades a millorar la generació i l'ús d'informació sobre biodiversitat, i els vinculats a les accions de millora de l'ús dels fons FEDER per a projectes de biodiversitat. Per a cada indicador s'assenyalen les accions que contribuiran a avaluar. Un mateix indicador pot ajudar a avaluar més d'una acció.

TAULA 23. INDICADORS VINCULATS A LA MILLORA DE LA INFORMACIÓ SOBRE BIODIVERSITAT

Indicador	Accions INFO
Aprovació de l'EPNCAT2030 amb una línia d'actuació referent a l'OPNC	1
Personal i pressupost (€) dedicat a la creació de l'OPNC per any.	2
Nombre de nous protocols / plans de treball / agenda desenvolupats en matèria de generació d'informació sobre patrimoni natural per any.	2, 3, 4, 5
Nombre de trobades/jornades realitzades per any amb diferents actors públics i privats per abordar qüestions relacionades amb la informació de biodiversitat existent, les necessitats, els reptes, etc.	2, 3, 4, 5
Nombre d'usuaris que consulten anualment el node centralitzat d'informació sobre patrimoni natural (o que s'hi han registrat).	3
Nombre d'entitats, departaments o projectes que han proporcionat nova informació al node per any.	3
Nombre de nous registres incorporats al node per any.	3
Conjunts d'informació (<i>data sets</i>) amb informació actualitzada que conté el node.	3

Font: elaboració pròpia.

TAULA 24. INDICADORS VINCULATS A LA MILLORA DE L'ÚS DELS FONS EUROPEUS

Indicador	Accions FONS
Pressupost (€) associat a projectes directament relacionats a la conservació de biodiversitat en els fons FEDER.	1, 2
Nombre de projectes de conservació de la natura per any amb finançament del fons FEDER (o altres fons estructurals).	2, 4
Nombre d'espècies i/o hàbitats gestionats per millorar-ne el seu estat de conservació gràcies a projectes finançats amb el fons FEDER	2, 4
Superfície beneficiada per projectes de conservació del patrimoni natural finançada amb el fons FEDER.	2, 4
Nombre d'assessoraments realitzats anualment per a administracions o entitats en matèria de fons FEDER i biodiversitat.	3

Font: elaboració pròpia.

ANNEX 1. MEMBRES DEL GRUP D'ACTORS LOCALS (LSG)

Entitat o organisme	Nom i cognoms	Subgrup Observatori	Subgrup Fons europeus
Consultor	JORDI PARPAL		x
Consorci Desenvolupament Catalunya Central	JORDI VILALTA		x
CREAF	LLUÍS COMAS	x	
CTFC	GERARD BOTA	x	x
CTFC	NÚRIA POU	x	
CTFC	DANI VILLERO	x	
CTFC-CREAF	LLUÍS BROTONS	x	
DARP	JAVIER LOSCERTALES		x
DARP	PATRICIA SATUÉ		x
DARP	JORDI RUIZ OLMO	x	
DARP	IGNASI RODRÍGUEZ		x
DARP	PILAR RICART		x
DGPAiMN-DTES	LEONARDO BEJARANO	x	
DGPAiMN-DTES	PILAR CASANOVAS	x	x
DGPAiMN-DTES	JOSÉ FRANCISCO DIEGO	x	
DGPAiMN-DTES	MANEL POMAROL	x	
DGPAiMN-DTES	SARA PONT		
DGPAiMN-DTES	PAU SAINZ DE LA MAZA	x	x
DGPAiMN-DTES	JAUME VICENS		x
DGPAiMN-DTES	LLUÍS BALAGUER		x
DGPAiMN-DTES	JORDI CASTELLÀ		x
DGPAiMN-DTES	IGNASI RODRÍGUEZ		x
DGTurisme	CARME RUBIÓ		x
DTES (Gabinet tècnic)	ISABEL GARCIA		x
Diputació de Barcelona	CARLES CASTELL	x	x
Diputació de Barcelona	CARLES DALMASES	x	
Diputació de Girona	MARC MARI	x	
Diputació de Girona	NARCÍS VICENS	x	x
Diputació de Girona	MARIA GUIRADO	x	
Diputació de Tarragona	NÚRIA ROVIRA	x	x
DVEiH	MARION CARRIÈRE		x
DVEiH	TERESA MEDINA		x
ICHN	JOAN PINO	x	
Institut Català d'Ornitologia (ICO)	SERGI HERRANDO	x	
Institut Català d'Ornitologia (ICO)	MARC ANTON	x	

Museu de Ciències Naturals de Barcelona	FRANCESC URIBE	x	
Museu de Ciències Naturals de Barcelona	DACHA ATIENZA		x
Museu de Ciències Naturals de Granollers	ANTONI ARRIZABALAGA	x	
Parc Natural Zona Volcànica de la Garrotxa	EMILI BASSOLS	x	
Servei de Fauna i Flora – DTES	CLARA RACIONERO	x	x
UB	LLORENÇ SAEZ	x	
UB-BDBC	XAVIER FONT	x	
UB-Geobotànica	JORDI CARRERAS	x	
UB-Geobotànica	ALBERT FERRÉ	x	
UdG	JOSEP M. BAS LAY	x	
XCT	PAU CARNICERO		x

ANNEX 2. CONCLUSIONS DELS WORKSHOPS

Aquest annex resumeix les idees clau sorgides d'aquests tallers que s'haurien de tenir en compte a l'hora de plantejar el futur observatori o millorar l'ús dels fons FEDER.

1r workshop. Necessitats d'informació per als responsables de la presa de decisions (22 i 23 de febrer del 2017, Wallonia)

El taller tenia, entre d'altres objectius, caracteritzar els requisits que havia de tenir la informació de biodiversitat per poder ser implementada en la política regional, i les conclusions extretes van ser que:

1. **És clau especificar les necessitats d'informació o els requeriments dels agents decisors.** En aquest sentit es van fer diverses recomanacions com:
  - a. Establir una **comunicació regular** entre els agents que proporcionen la informació i els usuaris de la mateixa.
  - b. **Definir clarament les necessitats d'informació**, incloent el grau de precisió i d'interpretació necessaris.
  - c. Tenir en compte els comentaris dels usuaris finals de la informació en els mètodes de recollida de les dades.
  - d. Els sol·licitants/usuaris d'informació, haurien d'expressar clarament el **context en el qual es preveu utilitzar la informació**.
  - e. Assegurar que els agents que proporcionen les dades entenen la informació que es demana i el context en que s'utilitzarà.
  - f. **Avaluar regularment el procés de transferència de la informació** des del punt de vista dels proveïdors i els usuaris de la mateixa.
2. **Cal crear infraestructures d'informació de biodiversitat.** Aquestes infraestructures són eines especialment adequades per estandarditzar, compartir, emmagatzemar, analitzar i, en darrer lloc, donar fiabilitat a les dades proporcionades. Per garantir l'impacte de les infraestructures, es fan una sèrie de recomanacions als gestors de les dades:
  - a. Identificar clarament les prioritats d'informació tenint en compte els mandats i les responsabilitats dels agents decisors.
  - b. Fer el millor ús dels recursos financers i les xarxes per mobilitzar informació sobre biodiversitat i informar dels processos de presa de decisions.
  - c. Millorar l'accés a bases de dades de qualitat i metadades per millorar la comprensió dels usuaris finals, de manera que confïin en la informació i la tinguin en compte per prendre decisions.
  - d. Compartir bones experiències utilitzant infraestructures de dades podria generar un augment dels recursos financers i desenvolupament de la xarxa.
3. **És necessari fer un ús eficient de la informació de biodiversitat.** Aconseguir un ús eficient de la informació depèn de diversos factors.
  - a. **Factors extrínsecs** com poden ser aquells que depenen d'aspectes polítics i legals (conservació vs. desenvolupament), del context econòmic local o regional (viabilitat econòmica del projecte) o influències dels lobbies (sectors econòmics, propietaris de terres).

- b. **Factors intrínsecs** que inclouen la credibilitat dels agents que proporcionen les dades i de la confidencialitat. La credibilitat dels generadors d'informació està basada en la independència de partits polítics, la imparcialitat, l'objectivitat, la reputació professional, la consideració dels agents locals i la transparència.
- c. **Factors combinats extrínsecs i intrínsecs** que poden augmentar l'impacte de la informació de biodiversitat en la presa de decisions. Un factor combinat és la millora de l'establiment de prioritats de conservació, especialment tenint en compte els diferents escenaris socioeconòmics amb pressupostos limitats.

En conclusió, en el workshop es destaquen dos conceptes principals. D'una banda cal **potenciar la confiança mútua entre els agents que proporcionen la informació i els agents decisors**, aquest aspecte és bàsic per assegurar la continuïtat del flux d'informació i la seva utilitat en la presa de decisions. D'altra banda, **cal establir mecanismes per generar un *feedback* sistemàtic**, de manera que els agents decisors informin als proveïdors d'informació de les decisions preses i de l'impacte generat a partir de la informació proporcionada.

2n workshop. Connectant la informació amb les necessitats (14 i 15 de juny del 2017, País Basc)

Aquest segon taller es va centrar en analitzar de quina manera la informació sobre biodiversitat pot contribuir a satisfer les necessitats identificades pels agents decisors. Les principals conclusions van ser:

1. **Avaluar la qualitat de la informació.** És necessari definir alguns estàndards per garantir que la informació s'adeqüi als usos i les necessitats dels usuaris, alhora que es garanteixi la seva qualitat. En aquest sentit es van proposar una sèrie d'actuacions, com ara:
  - Identificar els usuaris potencials de la informació existent
  - Analitzar les necessitats
  - Analitzar la informació existent: per exemple, publicacions, informes, articles revisats per altres experts
  - Definir metodologies i harmonitzar els processos de recollida i gestió de les dades
  - Utilitzar estàndards en les metadades i en dades estructurades
  - Establir criteris per determinar quina és la informació que exigeix cada necessitat
  - Identificar les mancances: per exemple, dades, coneixements, experts
2. **Definir una xarxa regional com a mecanisme de suport.** Crear una xarxa públic i privada pot ser una eina útil per als ens governamentals del territori per recolzar la presa de decisions. Els agents que integren la xarxa han de compartir valors, estratègies i plans d'actuació perquè la xarxa es gestioni de manera òptima. Per aconseguir-ho es van proposar algunes actuacions:
  - Les parts interessades han de parlar i compartir idees i opinions
  - Promoure els processos participatius, com ara crear un "comitè de parts interessades"
  - Preguntar als usuaris finals per augmentar la comunicació
  - Organitzar trobades tècniques amb proveïdors i usuaris
  - Comunicació entre l'administració i la comunitat científica

- Formar un grup d'experts que inclogui autoritats, dirigents polítics, altres agents interessats, proveïdors de dades, etc.
- Fomentar el diàleg entre productors i usuaris
- Les administracions públiques han d'informar les institucions científiques respecte les espècies/ hàbitats que són objecte del seu interès

3. Utilitzar la tecnologia per garantir l'accés a la informació. La tecnologia té un paper clau a l'hora de garantir i facilitar l'accés a la informació, és per això que cal incorporar nous enfocaments, idees i informació que incloguin solucions tecnològiques, eines i serveis intel·ligents i recursos espacials. Les propostes més destacades són:

- Recopilar i administrar les bases de dades en un sol lloc (o en el mínim nombre de llocs possible)
- Determinar amb precisió els límits previstos pel que fa a l'ús de les dades: identificadors per a les citacions/reutilització de la informació
- Les administracions públiques han de fer accessible la informació i els mapes
- Fer compatibles les dades a través de unificar les estructures d'informació, en la mesura que sigui possible.
- Interfícies senzilles d'utilitzar i portals adequats (llocs web/apps)
- Crear eines senzilles a fi d'afavorir la implicació dels ciutadans en el coneixement de la biodiversitat
- El desenvolupament d'aplicacions de ciència ciutadana permet als ciutadans registrar les seves observacions i als experts poder-les validar
- Portals web destinats a la informació sobre biodiversitat

ANNEX 3. ESTRATÈGIA RIS3CAT: INFORMACIÓ ADDICIONAL

Aquest annex aporta informació addicional sobre els eixos i els objectius associats a l'estratègia RIS3CAT.

TAULA 25. RESUM DELS EIXOS, OBJECTIUS I ÀMBITS SECTORIALS LÍDERS DE L'ESTRATÈGIA RIS3CAT

EIXOS	OBJECTIUS ESTRATÈGICS	ÀMBITS SECTORIALS LÍDERS
EIX 1. Àmbits sectorials líders	Reforçar la competitivitat del teixit empresarial mitjançant la millora de l'eficiència dels processos productius, la internacionalització i la reorientació dels sectors consolidats cap a activitats de més valor afegit.	1. Alimentació 2. Energia i recursos
EIX 2. Activitats emergents	Potenciar noves activitats econòmiques emergents a partir de la recerca, la creativitat i la innovació, per crear i explotar nous nínxols de mercat.	3. Sistemes industrials 4. Indústries basades en el disseny
EIX 3. Tecnologies facilitadores transversals	Consolidar Catalunya com a pol europeu de coneixement i connectar les capacitats tecnològiques i creatives amb els sectors existents i emergents del territori.	5. Indústries relacionades amb la mobilitat sostenible 6. Indústries de salut
EIX 4. Entorn d'innovació	Millorar globalment el sistema català d'innovació, reforçar la competitivitat de les empreses i orientar les polítiques públiques cap al foment de la innovació, la internacionalització i l'emprenedoria.	7. Indústries culturals i basades en l'experiència

Font: Estratègia RIS3CAT i elaboració pròpia.

Entre els àmbits sectorials i els eixos més interessants per a projectes de biodiversitat, i en particular per a la creació de l'observatori i la transferència de coneixement, estan:

- L'Eix 3:** Aquest aborda el repte de millorar la connexió entre les capacitats tecnològiques i els sectors productius. Els coneixements i les capacitats tecnològiques dels centres tecnològics i de recerca tenen un paper destacat pel que fa a l'emergència de noves activitats econòmiques, la millora de l'eficiència dels processos productius, entre d'altres. La RIS3CAT es focalitza en les sis tecnologies facilitadores transversals, de les més important per aquest projecte serien les TIC.
- Els àmbits d'alimentació i energia i recursos** són els àmbits més rellevants, en els quals s'haurien de centrar els projectes de biodiversitat. El primer fa referència a la indústria alimentària, però també als altres graons de la cadena alimentària, incloent els sectors primaris els quals tenen una relació directa amb la biodiversitat i la seva conservació. Pel que fa a l'energia i recursos, inclou activitats de gestió dels recursos naturals i el cicle de l'aigua.